

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

**OPERAČNÝ PROGRAM
VÝSKUM A INOVÁCIE**

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR v roku 2017

Bratislava, 2019

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2019

Všetky práca vyhradené.

Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Zoznam tabuliek, obrázkov a grafov	4
Úvod	7
1 Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v roku 2017	8
2 Vývoj vývozu v roku 2017 z pohľadu MSP	10
2.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP	12
2.1.1 Vývoz high-tech tovarov	14
2.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP	15
2.2.1 Vývoz MSP do krajín EÚ.....	17
2.2.2 Vývoz MSP do krajín mimo EÚ	23
2.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP	27
2.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP.....	31
2.5 Vlastnícka štruktúra vývozu MSP	34
2.6 Početnosť vyvážajúcich MSP	36
3 Vývoj dovozu v roku 2017 z pohľadu MSP	38
3.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP	39
3.1.1 Dovož high-tech tovarov	42
3.2 Teritoriálna štruktúra dovozu MSP	43
3.2.1 Dovož MSP z krajín EÚ	45
3.2.2 Dovož MSP z krajín mimo EÚ	50
3.3 Odvetvové členenie celkového dovozu MSP	53
3.4 Regionálna štruktúra dovozu MSP	54
3.5 Vlastnícka štruktúra dovozu MSP	56
3.6 Početnosť dovážajúcich MSP	57
4 Vývoj salda obchodnej bilancie MSP	60
5 Postavenie MSP v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ	62
5.1 Početnosť vyvážajúcich a dovážajúcich MSP	64
6 Metodické poznámky	66
Záver	68
Prílohy	71

Zoznam tabuliek, obrázkov a grafov

Tabuľky

Tabuľka 1: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017.....	11
Tabuľka 3:Štruktúra vývozu do krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017	17
Tabuľka 4: Štruktúra vývozu do krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017 ...	23
Tabuľka 5: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017	28
Tabuľka 6: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017	29
Tabuľka 7: Početnosť vývozcov tovaru v r. 2016 a 2017	36
Tabuľka 8: Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP a podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP v r. 2017.....	37
Tabuľka 9: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017.....	39
Tabuľka 10: Objem dovozu podľa teritoriálnych oblastí v r. 2017.....	43
Tabuľka 11: Štruktúra dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017.....	45
Tabuľka 12:Štruktúra dovozu z krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov r. 2017	50
Tabuľka 13: Dovozy MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017	53
Tabuľka 14: Početnosť dovozcov tovaru v r. 2016 a 2017	58
Tabuľka 15: Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP a podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v r. 2017.....	59
Tabuľka 16: Štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ	62
Tabuľka 17: Štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ	64
Tabuľka 18: Zoznam High-tech produktov podľa SITC Rev. 4	75

Obrázky

Obrázok 1: Regionálna štruktúra celkového vývozu MSP podľa krajov SR v r. 2017.....	32
Obrázok 2: Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP podľa krajov SR v r. 2017.....	55

Grafy

Graf 1: Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v rokoch 2004-2017	8
Graf 2: Objem celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r.2017	10
Graf 3: Objem celkového vývozu MSP podľa právnej formy v roku 2017.....	10
Graf 4: Trend vývoja vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov (2008=100).....	11
Graf 5: Komoditná štruktúra vývozu MSP v r. 2017	12
Graf 6: Vývoj vývozu 5 najvýznamnejších komodít MSP v r. 2010 - 2017.....	13
Graf 7: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze najvýznamnejších komodít v r. 2017	14
Graf 8: Objem vývozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov.....	15
Graf 9: Teritoriálna štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017.....	16
Graf 10: Vývoj teritoriálnej štruktúry vývozu MSP a veľkých podnikov.....	17
Graf 11: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ v r. 2017.....	18
Graf 12: Vývoj vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2010 - 2017.....	19
Graf 13: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do krajín EÚ v r. 2017	20
Graf 14: Komoditná štruktúra vývozu do krajín EÚ v r. 2017	21
Graf 15: Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2017.....	22
Graf 16: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ v r. 2017	24
Graf 17: Vývoj vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ v r. 2010 - 2017	25
Graf 18: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do krajín mimo EÚ v r. 2017	26
Graf 19: Vývoj vývozu MSP do susedných krajín SR v r. 2010 - 2017	27
Graf 20: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017	28
Graf 21: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze v sektoroch priemyselnej výroby v r. 2017	30
Graf 22: Index exportnej schopnosti MSP a veľkých podnikov v odvetví priemyslu v r. 2011 - 2017.....	31
Graf 23: Regionálna štruktúra vývozu MSP a veľkých podnikov v r. 2017	32
Graf 24: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajoch SR v r. 2017	33
Graf 25: Vývoj vývozu MSP podľa krajov SR v r. 2010 - 2017.....	34
Graf 26: Vlastnícka štruktúra vývozu MSP v r. 2017	34
Graf 27: Veľkostná štruktúra vývozu podľa druhu vlastníctva v r. 2017	35
Graf 28: Veľkostná štruktúra vyvážajúcich podnikateľských subjektov v r. 2017.....	36
Graf 29: Štruktúra vyvážajúcich MSP podľa právnej formy v r. 2017.....	36
Graf 30: Vývoj podielu vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP	37
Graf 31: Objem celkového dovozu MSP podľa právnej formy v r. 2017.....	38
Graf 32: Objem celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017	38
Graf 33: Trend vývoja dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov (2008 = 100).....	39
Graf 34: Komoditná štruktúra dovozu MSP v r. 2017	40
Graf 35: Vývoj dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP v r. 2010 - 2017.....	41
Graf 36: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze najvýznamnejších komodít v r. 2017.....	42
Graf 37: Vývoj objemu dovozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2010 - 2017	43
Graf 38: Teritoriálna štruktúra dovozu podľa veľkostných podnikov v r. 2017	44

Graf 39: Vývoj teritoriálnej štruktúry dovozu MSP a veľkých podnikov v r. 2011 - 2017.....	45
Graf 40: Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v r. 2017.....	46
Graf 41: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z krajín EÚ v r. 2017.....	47
Graf 42: Vývoj dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2010 - 2017.....	48
Graf 43: Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v r. 2017.....	48
Graf 44: Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2017.....	49
Graf 45: Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ v r. 2017.....	51
Graf 46: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z krajín mimo EÚ v r. 2017.....	52
Graf 47: Vývoj dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ v r. 2010 -2017.....	52
Graf 48: Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017.....	54
Graf 49: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajoch SR..	55
Graf 50: Vlastnícka štruktúra dovozu MSP v r. 2017.....	56
Graf 51: Veľkostná štruktúra dovozu podľa druhu vlastníctva.....	57
Graf 52: Veľkostná štruktúra dovážajúcich podnikateľských subjektov v.r. 2017	
Graf 53: Štruktúra dovážajúcich MSP podľa právnej formy v r. 2017.....	58
Graf 54: Vývoj salda obchodnej bilancie podľa MSP a veľkých podnikov v r. 2006 - 2017..	60
Graf 55: Aktívne saldo obchodnej bilancie MSP podľa obchodných partnerov v r. 2017.....	61
Graf 56: Pasívne saldo obchodnej bilancie MSP podľa obchodných partnerov v r. 2017.....	61
Graf 57: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ v r. 2016 (podľa krajín EÚ).....	63
Graf 58: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ v r. 2016.....	63
Graf 59: Podiel vyvážajúcich MSP v sektore priemyslu v r. 2016 (porovnanie v rámci členských krajín EÚ).....	65
Graf 60: Podiel dovážajúcich MSP v sektore priemyslu v r. 2016 (porovnanie v rámci členských krajín EÚ).....	65
Graf 61: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom vývoze v r. 2017 (vrátane zahraničných osôb).....	71
Graf 62: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom dovoze v r. 2017 (vrátane zahraničných osôb).....	71
Graf 63: Vývoj objemu vývozu podľa veľkostných kategórií v r. 2006 - 2017.....	72
Graf 64: Vývoj objemu dovozu podľa veľkostných kategórií v r. 2006 - 2017.....	72
Graf 65: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze komodít v r. 2017.....	73
Graf 66: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze komodít v r. 2017.....	74

Úvod

Vývoj slovenskej ekonomiky, pre ktorú je charakteristická vysoká úroveň vonkajšej otvorenosti a orientácia na export, do veľkej miery súvisí s vývojom na zahraničných trhoch. Slovenská ekonomika vplyvom vysokého stupňa zapojenia hospodárstva do medzinárodnej del'by práce parí medzi najotvorenejšie ekonomiky vo svete. Obmedzená veľkosť domáceho trhového priestoru s pokračujúcim procesom globalizácie čoraz viac núti slovenských podnikateľov hľadať odbytište svojej produkcie v zahraničí. Zlepšiť svoju konkurenčnú schopnosť na zahraničných trhoch sa snažia aj malé a stredné podniky (MSP), ktoré tvoria v slovenskom hospodárstve nezastupiteľnú úlohu v oblasti tvorby pracovných miest, tvorby pridanej hodnoty a v rozvoji regiónov. Napriek tomu, že malé a stredné podniky na Slovensku poskytujú v podnikovej ekonomike pracovné príležitosti takmer trom štvrtinám aktívnej pracovnej sily a viac ako polovicou sa podieľajú na tvorbe pridanej hodnoty,¹ v zahranično-obchodnej výmene Slovenska pretrvávajú dominantné postavenie veľkých podnikov.

Dokument prezentuje postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode Slovenska, ktorý je spracovaný na základe definitívnych údajov o zahraničnom obchode 2017. Cieľom predloženej štúdie je analyzovať z rôznych perspektív vývoj vývozu a dovozu na Slovensku s hlavným ťažiskom na kategóriu malých a stredných podnikov.

Dokument je rozdelený do šiestich kapitol. Prvá kapitola je venovaná stručnému zhodnoteniu vývoja zahraničného obchodu Slovenska v roku 2017. Druhá kapitola je zameraná na podrobnejšie analyzovanie vývozu malých a stredných podnikov zo Slovenska z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov, a to v rámci komoditnej, teritoriálnej, odvetvovej, regionálnej a vlastníckej štruktúry vyvážajúcich podnikov. Podrobnejšou analýzou dovozu v rámci rovnakých štruktúr sa zaoberá tretia kapitola. Štvrtá kapitola sa zameriava na hodnotenie vývoja salda obchodnej bilancie malých a stredných podnikov. Piata kapitola sa venuje komparatívnej analýze postavenia MSP v zahraničnom obchode SR s postavením MSP v zahraničnom obchode v jednotlivých členských krajinách EÚ. V poslednej kapitole je objasnená použitá metodológia tvorby výstupu a princípov zberu sekundárnych údajov o zahraničnom obchode Slovenska.

Dokument *Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR v roku 2017* bol vypracovaný aj vďaka dátovým vstupom poskytnutých zo Štatistického úradu SR (Odboru štatistiky zahraničného obchodu).

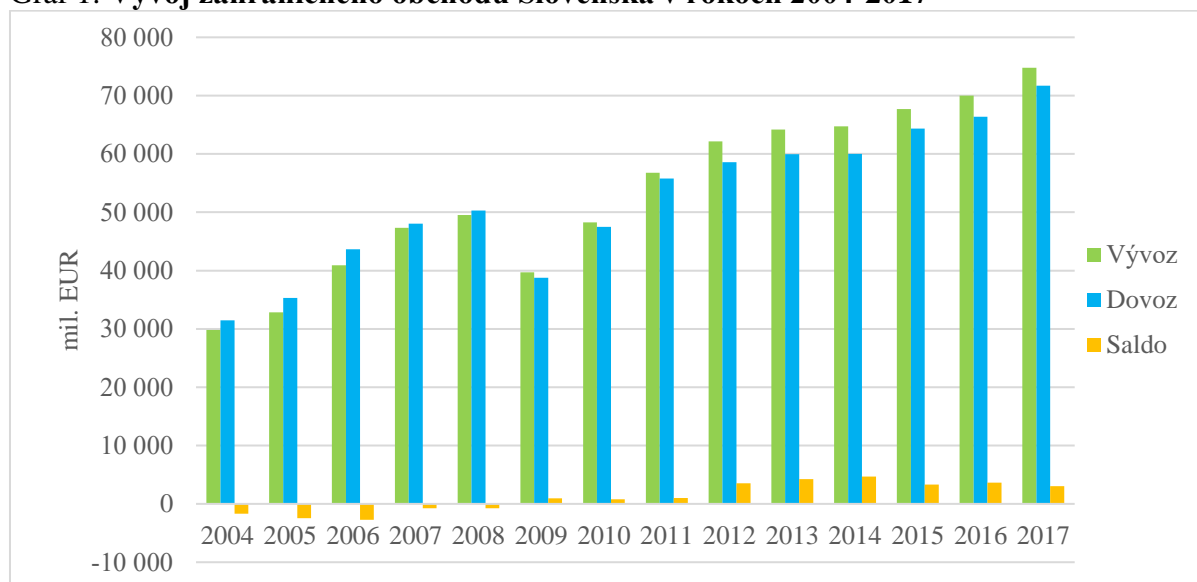
¹ Zdroj: SBA, Malé a stredné podnikanie v číslach v roku 2017

1 Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v roku 2017

Podľa údajov ŠÚ SR sa celkový vývoz tovaru v roku 2017 zvýšil o 6,7 % v porovnaní s rokom 2016. V absolútnom vyjadrení dosiahol vývoz tovarov zo Slovenskej republiky hodnotu 74 757,1 mil. Eur. V medziročnom porovnaní vzrástol aj dovoz tovarov o 8 %. V roku 2017 predstavoval dovoz tovarov v absolútnom vyjadrení 71 706 mil. Eur.

Saldo zahraničného obchodu bolo za rok 2017 aktívne v objeme 3 051,2 mil. Eur, pričom ide o pokles v objeme 594,7 mil. Eur v porovnaní s rokom 2016. Z revidovaných údajov ŠÚ SR vyplýva medziročný nárast exportnej výkonnosti ekonomiky (vyjadrený podielom vývozu výrobkov a služieb na HDP v b. c.) o 3,4 p. b., na 96,9 %. Dovozná náročnosť (vyjadrená podielom dovozu výrobkov a služieb na HDP v b. c.) sa zvýšila o 3 p. b., na 90,5 %. V roku 2017 dosiahla otvorenosť slovenskej ekonomiky (vyjadrená ako podiel zahraničného obchodného obratu na HDP v b. c.) 190,7 %.²

Graf 1: Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v rokoch 2004-2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov ŠÚ SR

Z hľadiska tovarovej štruktúry celkového vývozu Slovenska v roku 2017 (podľa tried Harmonizovaného systému) rozhodujúci podiel tvorili:

- stroje, prístroje a el. zariadenia (32,9 %),
- vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia (27,6 %),
- základné kovy a výrobky zo základných kovov (10,3 %),
- plasty, kaučuk a výrobky z nich (6 %).

Podľa definitívnych údajov Štatistického úradu SR na úrovni kapitol harmonizovaného systému v roku 2017 najvýraznejšie vzrástol vývoz telefónnych súprav, vrátane telefónov pre celulárnu sieť o 1 058,8 mil. Eur, vývoz osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne najmä na prepravu osôb vzrástol o 619,7 mil. Eur, ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, iných ako surových o 316,6 mil. Eur, častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 243,1 mil. Eur a plochých valcovaných výrobkov zo železa alebo nelegovanej ocele, valcovaných za tepla o 187,7 mil. Eur.

² Z predbežných údajov ŠÚ SR

Najvýraznejší pokles vývozu tovarov zaznamenal vývoz karosérií motorových vozidiel o 876,5 mil. Eur, monitorov a projektov, televíznych prijímačov o 369 mil. Eur, liekov o 165,4 mil. Eur, piestových vznetrových motorov o 130,7 mil. Eur a strojov na automatické spracovanie údajov a ich jednotiek o 79,5 mil. Eur.

Z hľadiska tovarovej štruktúry celkového dovozu Slovenska v roku 2017 (podľa tried Harmonizovaného systému) tvoril rozhodujúci podiel dovoz:

- stroje, prístroje a el. zariadenia (32,7 %),
- vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia (14,8 %),
- základné kovy a výrobky zo základných kovov (9,8 %),
- nerastné kovy (9,6 %).

Z tovarového hľadiska najvýraznejšie vzrástol v porovnaní s rokom 2016 dovoz častí a súčastí vhodných pre vysielacie prístroje pre rádiatelefoniu, rozhlasové a televízne vysielanie o 708,9 mil. Eur, telefónnych súprav, vrátane telefónov pre celulárnu sieť o 530,8 mil. Eur, osobných automobilov a iných motorových vozidiel konštruovaných hlavne na prepravu osôb o 350,6 mil. Eur, ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, iných ako surových nerastov o 228 mil. Eur a ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, surových o 219,9 mil. Eur.

Podľa definitívnych údajov ŠÚ SR v roku 2017 významne poklesol z tovarového hľadiska v porovnaní s rokom 2016 najmä dovoz výrobkov s tekutými kryštálmi o 621,7 mil. Eur, zariadení a strojov elektrických o 226,2 mil. Eur, častí a súčastí a príslušenstva motorových vozidiel o 163,8 mil. Eur, prúdových motorov s kompresorom o 75,9 mil. Eur a kávy o 55,3 mil. Eur.

Z teritoriálneho hľadiska sa v rámci hlavných ekonomických zoskupení **zvýšil vývoz do krajín EÚ o 7 %** (tvoril 85,4 % celkového vývozu SR) **a do krajín OECD o 6,5 %** (na celkovom vývoze SR sa podieľal 88,6 %). Z pohľadu najvýznamnejších obchodných partnerov Slovenska sa v roku 2017 zvýšil vývoz do Nemecka o 0,3 %, Českej republiky o 4,1 %, Poľska o 7,4 %, Francúzska o 9,3 %, Talianska o 32 %, Maďarska o 14,8 %, Rakúska o 12,1 %, Spojeného kráľovstva o 8 %, Španielska o 6,3 %, Spojených štátov amerických o 23,2 %, Rumunska o 15,4 % a Ruskej federácie o 7,6 %. Na druhej strane sa v roku 2017 znížil vývoz do Holandska o 5,2 %.

Oproti roku 2016 sa z hľadiska teritoriálnej štruktúry v rámci hlavných ekonomických zoskupení zvýšil dovoz z krajín EÚ o 7,2 % (tvoril 66,6 % z celkového dovozu) a z krajín OECD o 7,8 % (na celkovom dovoze SR sa podieľal 67,1 %). V rámci najvýznamnejších obchodných partnerov sa zvýšil dovoz z Nemecka o 6,7 %, Českej republiky o 4,9 %, Kórejskej republiky o 3 %, Poľska o 8,8 %, Maďarska o 9,8 %, Ruskej federácie o 24,7 %, Talianska o 7,6 %, Francúzska o 11 %, Rakúska o 8,9 % a Spojeného kráľovstva o 45,6 %. Na druhej strane sa v roku 2017 znížil dovoz z Číny o 5,5 %.

V roku 2017 mala Slovenská republika najvyššie aktívne saldo s Nemeckom (3 320,1 mil. Eur), Spojeným kráľovstvom (2 672,5 mil. Eur), Francúzskom (2 428,6 mil. Eur), Rakúskom (2 312 mil. Eur), Talianskom (2 086,6 mil. Eur), Poľskom (1 875,9 mil. Eur), Spojenými štátmi americkými (1 303,4 mil. Eur), Španielskom (1 108,3 mil. Eur), Českou republikou (1 107,5 mil. Eur) a Maďarskom (1 020,5 mil. Eur).

Najväčšie pasívne saldo bolo v zahranično-obchodnej činnosti s Čínou (4 084,5 mil. Eur), Kórejskou republikou (3 975,6 mil. Eur), Ruskou federáciou (1 844,7 mil. Eur), Malajziou (523,4 mil. Eur), Taiwanom (449 mil. Eur), Japonskom (445,2 mil. Eur), Indiou (235,8 mil. Eur) a Ukrajinou (165 mil. Eur).

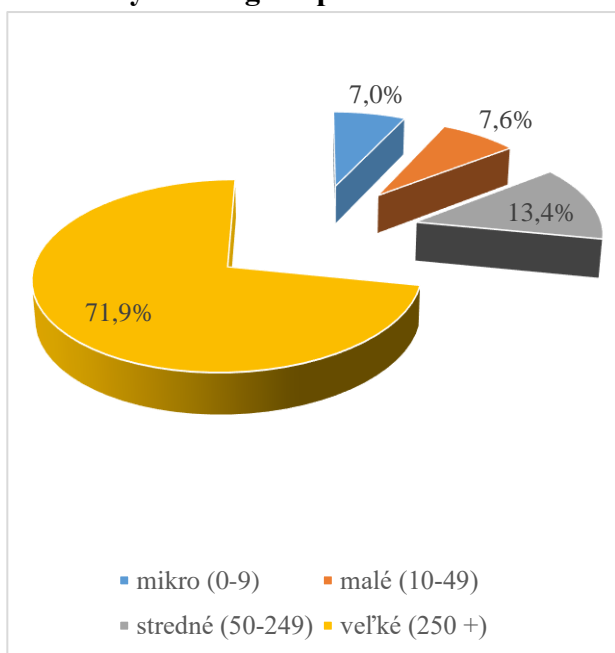
2 Vývoj vývozu v roku 2017 z pohľadu MSP

V porovnaní s rokom 2016 bol v roku 2017 zaznamenaný mierny nárast v objeme vývozu malých a stredných podnikov. V medziročnom porovnaní sa zvýšil o 1,1 % na hodnotu 18 149,3 mil. Eur.³ Podiel malých a stredných podnikov na objeme celkového vývozu predstavoval 28,1 %, (o 0,9 p. b. menej ako v roku 2016). V prípade započítania vývozu zahraničných osôb by predstavoval podiel MSP na celkovom vývoze 24,3 %. Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom vývoze v roku 2017 vrátane zahraničných osôb podrobnejšie zobrazuje (Graf 61) uvedený v prílohe.

V rámci štruktúry MSP podľa jednotlivých veľkostných kategórií dosiahol podiel mikropodnikov (0-9, vrátane subjektov s nezisteným počtom zamestnancov) na celkovom vývoze 7,0 %, čo predstavuje 4 556,1 mil. Eur. Malé podniky (10-49) sa na celkovom vývoze podieľali 7,6 % s objemom vývozu v hodnote 4 903 mil. Eur a stredné podniky (50-249) s podielom 13,4 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 8 690,1 mil. Eur. Veľké podniky dosiahli aj v roku 2017 dominantný podiel na celkovom vývoze, ktorý predstavoval 71,9 % z celkového objemu vývozu (46 539 mil. Eur v absolútnom vyjadrení).

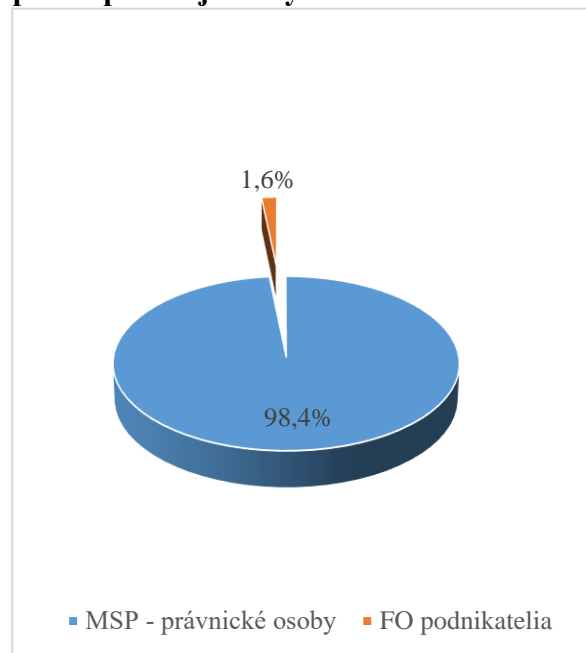
Na celkovej hodnote vývozu malých a stredných podnikov (18 149,3 mil. Eur) mali v roku 2017 rozhodujúci podiel právnické osoby – podniky (98,4 %). Podiel vývozu fyzických osôb – podnikateľov predstavoval 1,6 % z celkového objemu vývozu MSP (296,8 mil. Eur) v absolútnom vyjadrení.

Graf 2: Objem celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r.2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 3: Objem celkového vývozu MSP podľa právnej formy v roku 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu.

³ V zmysle metodiky spracovania je štruktúra vývozu prezentovaná na základe definitívnych údajov ZO, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami.

⁴ Z dôvodu zaokrúhľovania sa môžu percentuálne údaje líšiť od 100% o ± 1 . Toto upozornenie platí aj pre ďalšie údaje v tomto dokumente.

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa medziročne znížil len objem vývozu mikropodnikov o 1 427 mil. Eur v absolútnom vyjadrení. Objem vývozu malých podnikov medziročne vzrástol o 1 098,7 mil. Eur a stredných podnikov o 519,8 mil. Eur. Za kategóriu veľkých podnikov bol zaznamenaný nárast objemu vývozu o 2 605,4 mil. Eur.

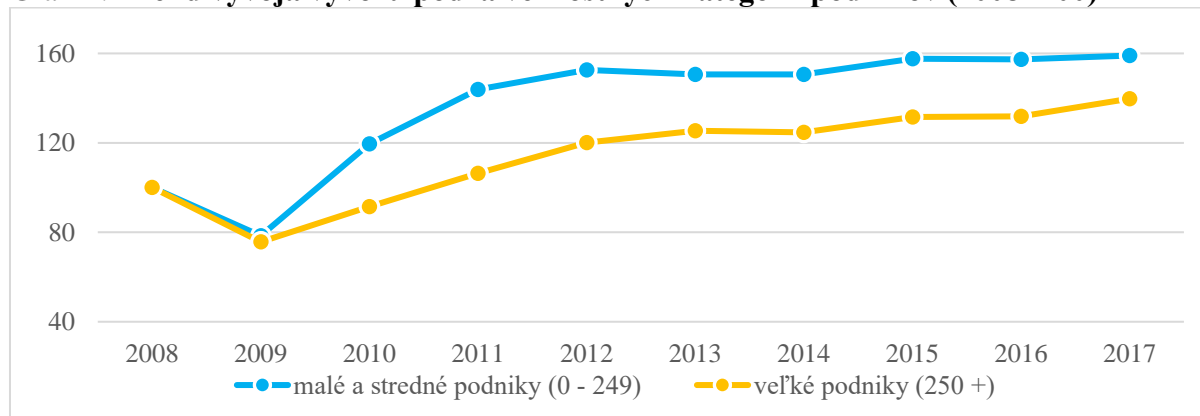
Tabuľka 1: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu (bez zahraničných osôb)			
	2016		2017	
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	Index 2017/2016
Mikropodniky (0-9)	5983,1	4 556,1	7,0%	76,1
Malé podniky (10-49)	3804,3	4 903,0	7,6%	128,9
Stredné podniky (50-249)	8170,3	8 690,1	13,4%	106,4
Veľké podniky (250+)	43 933,6	46 539,0	71,9%	105,9
MSP (249)	17 957,7	18 149,3	28,1%	101,1
Spolu	61 891,2	64 688,3	100,0%	104,5
Celkový objem vývozu v roku 2017 vrátane zahraničných osôb	mil. Eur		podiel MSP (0-249)	
	74 757,1		24,3%	

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Grafické znázornenie štruktúry celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov vrátane zahraničných osôb je prezentované v prílohe, v Graf 59

Výrazne nižší podiel malých a stredných podnikov na vývoze oproti ostatným ekonomickým kategóriám (tržby, pridaná hodnota, zamestnanosť) súvisí aj so skutočnosťou, že malé a stredné podniky obvykle realizujú aj nepriamy vývoz prostredníctvom subdodávok komponentov pre veľké podniky, ktoré následne umiestňujú hotové výrobky na zahraničné trhy. Trend vývoja vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov prezentovaný v grafe 4 poukazuje na výrazne vyššiu dynamiku vývozu malých a stredných podnikov v pokrízovom období (po roku 2009) v porovnaní s dynamikou vývozu veľkých podnikov. Do roku 2012 bol zaznamenaný kontinuálny medziročný nárast vývozu MSP. V roku 2013 vývoz MSP medziročne poklesol a následne stagnoval. Dynamika vývozu MSP z roku 2012 bola prekročená až v roku 2015. V roku 2016 vývoz MSP medziročne poklesol (o 0,1 %). Následne v roku 2017 medziročne vzrástol objem vývozu malých a stredných podnikov o 1,1 %. V porovnaní s rokom 2008 bol objem vývozu MSP v roku 2017 takmer 1,6 násobne vyšší a objem vývozu veľkých podnikov bol takmer 1,4 násobne vyšší.

Graf 4: Trend vývoja vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov (2008=100)

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

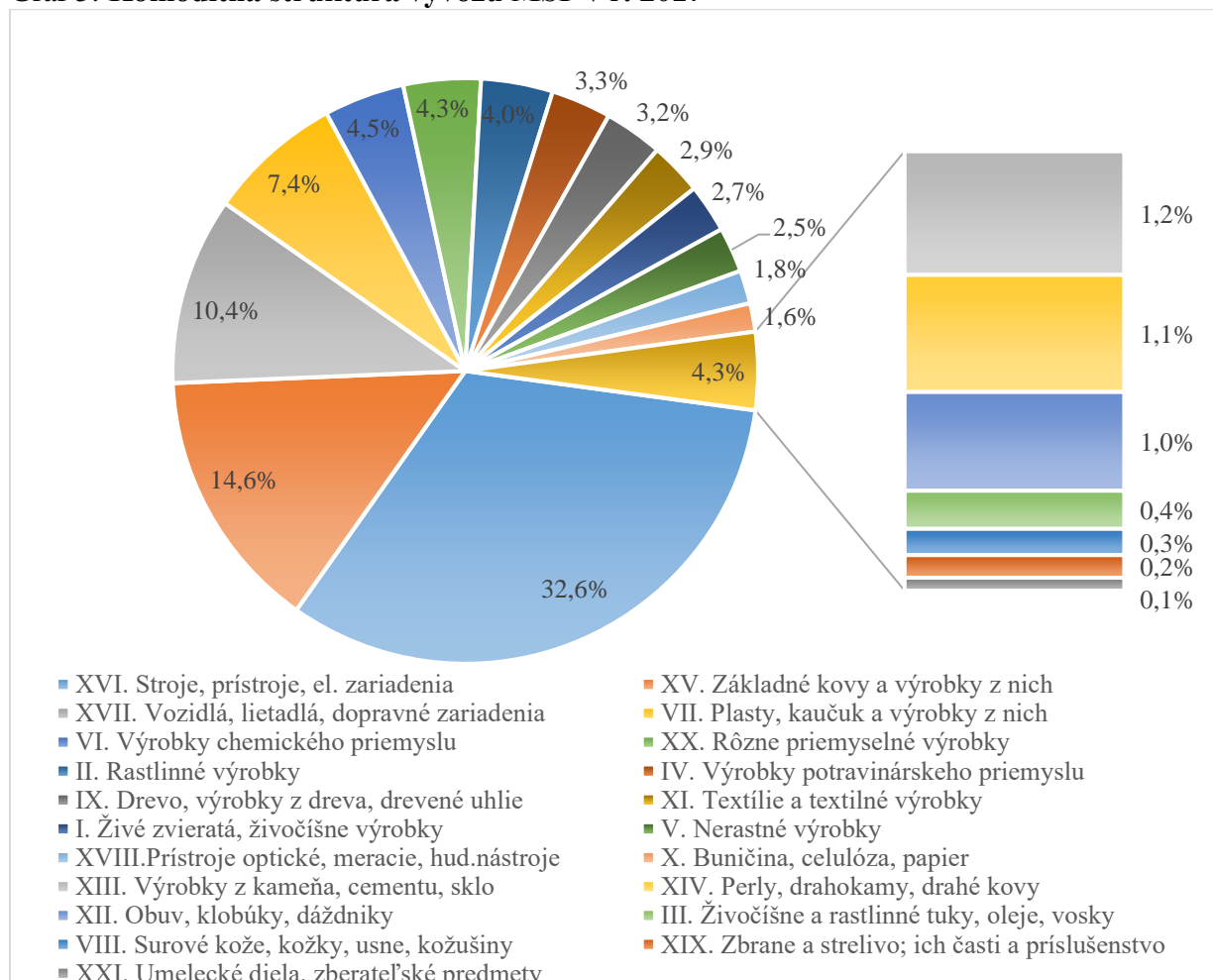
2.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP

Z pohľadu komoditnej štruktúry vývozu malých a stredných podnikov (podľa tried harmonizovaného systému) dominoval aj v roku 2017 vývoz strojov, prístrojov, elektronických zariadení, ktorý predstavoval takmer jednu tretinu (32,6 %, resp. 5 923,6 mil. Eur) z celkového vývozu MSP.

Medzi ďalšie významné komodity vývozu MSP (Graf 5) patrili:

- základné kovy a výrobky z nich s podielom 14,6 % (2 640,9 mil. Eur),
- vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia s podielom 10,4 % (1 880 mil. Eur),
- plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 7,4 % (1 349,6 mil. Eur),
- výrobky chemického priemyslu s podielom 4,5 % (808,5 mil. Eur),
- rôzne priemyselné výrobky s podielom 4,3 % (774,9 mil. Eur),
- rastlinné výrobky s podielom 4,0 % (720,4 mil. Eur),
- výrobky potravinárskeho priemyslu 3,3 % (603 mil. Eur),
- drevo a výrobky z dreva, drevené uhlie 3,2 % (586,6 mil. Eur).

Graf 5: Komoditná štruktúra vývozu MSP v r. 2017

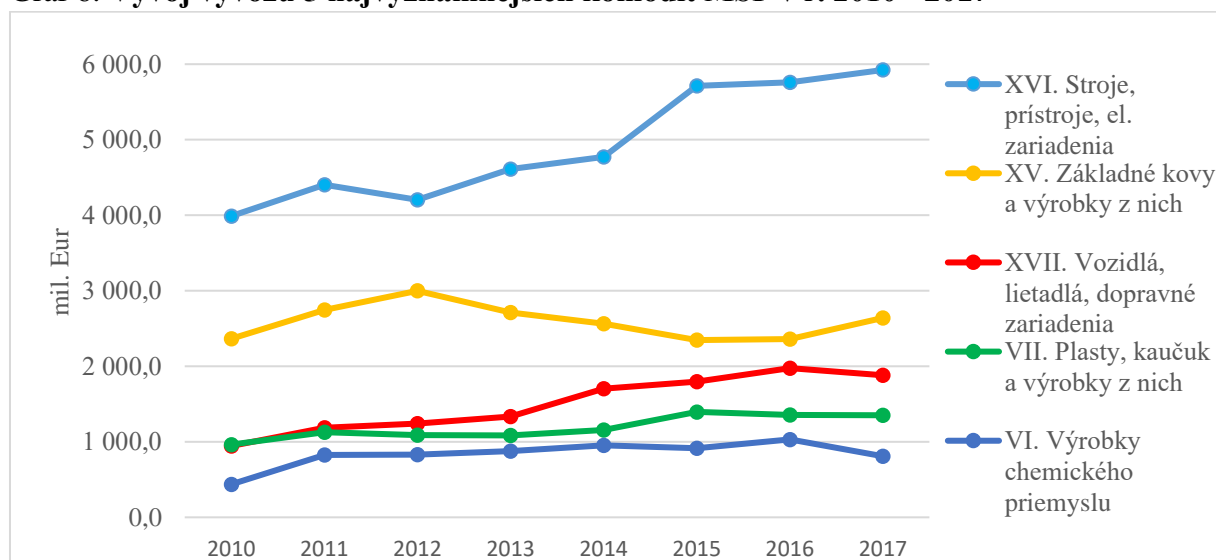
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra vývozu MSP sa v posledných viac ako štyroch rokoch vyznačuje každoročným nárastom zastúpenia triedy strojov, prístrojov a elektrických zariadení, pričom je dominantou triedou v komoditnej štruktúre vývozu MSP (podľa tried harmonizovaného systému). Do roku 2016 mal vývoz MSP v triede vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení rastúci trend. V roku 2017 zaznamenal vývoz MSP v triede vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení mierny pokles (Graf 6). Medziročný pokles je zaznamenaný aj v triede výrobkov chemického priemyslu. Naopak v roku 2017 je zaznamenaný medziročný nárast zastúpenia triedy vývozu základných kovov a výrobkov z nich na celkovom vývoze MSP.

V rámci medziročného porovnania komoditnej štruktúry vývozu MSP **najvýraznejšie vzrástol v absolútnej hodnote vývoz základných kovov a výrobkov z nich** o 279,3 mil. Eur, **strojov, prístrojov, elektrických zariadení** o 164,9 mil. Eur, **nerastných výrobkov** o 94,1 mil. Eur, perál, drahokamov, drahých kovov o 60,8 mil. Eur a dreva, výrobkov z dreva, dreveného uhlia o 46,7 mil. Eur. Naopak, v **absolútnej hodnote najvýraznejšie medziročne poklesol vývoz výrobkov chemického priemyslu** o 222,9 mil. Eur, **vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení** o 95,2 mil. Eur, živočíšnych a rastlinných tukov, olejov, voskov o 51,2 mil. Eur a rastlinných výrobkov o 45,8 mil. Eur. Oproti roku 2016 sa v rámci komodít najvýraznejšie zvýšil podiel základných kovov a výrobkov z nich (o 1,4 p. b.). Naopak najvýraznejšie sa znížil podiel výrobkov chemického priemyslu (o 1,3 p. b.) v porovnaní s rokom 2016.

V Graf 6 je znázornený vývoj vývozu piatich najvýznamnejších komodít MSP⁵ v rokoch 2010 – 2017. V roku 2017 pokračoval pozitívny trend vývoja vývozu strojov, prístrojov, elektrických zariadení pri nižšej dynamike nárastu objemu vývozu v porovnaní s rokmi 2013 – 2015. V posledných dvoch sledovaných rokoch (2016 a 2017) výraznejšie narastá objem vývozu základných kovov a výrobkov z nich. Výraznejší medziročný pokles bol zaznamenaný v rámci vývozu výrobkov chemického priemyslu v porovnaní s predchádzajúcim medziročným vývojom.

Graf 6: Vývoj vývozu 5 najvýznamnejších komodít MSP v r. 2010 - 2017

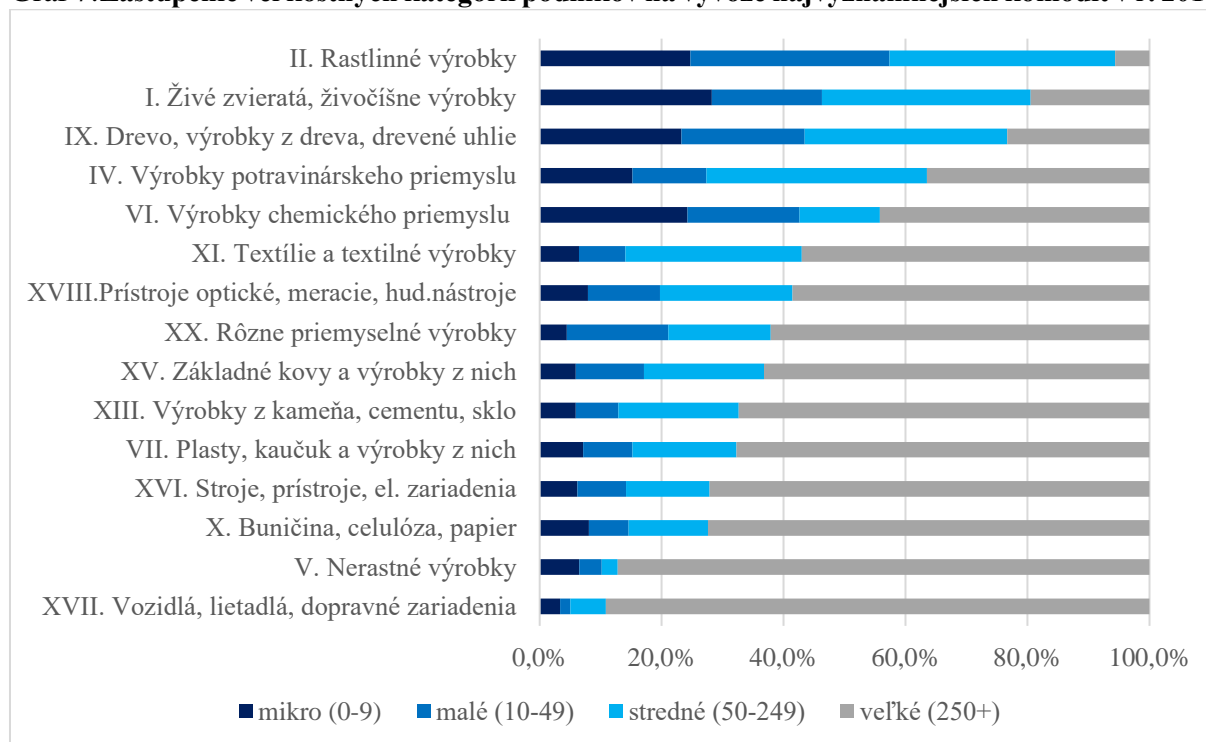

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

⁵ V roku 2017 tvorilo 5 najvýznamnejších komodít 69,4 % z celkového vývozu MSP.

Z hľadiska najvýznamnejších vývozných komodít MSP v roku 2017 (Graf 7)⁶ dosahovali malé a stredné podniky najvýraznejšie zastúpenie na vývoze rastlinných výrobkov (94,4 %), živých zvierat, živočíšnych výrobkov (80,5 %), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (76,7 %), výrobkov potravinárskeho priemyslu (63,5 %) a výrobkov chemického priemyslu (55,8 %). Naopak, MSP sa v roku 2017 najmenej podieľali na objeme vývozu vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (10,9 %), nerastných výrobkov (12,8 %), buničiny, celulózy, papiera (27,6 %) a strojov, prístrojov a elektronických zariadení (27,9 %).

Graf 7: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze najvýznamnejších komodít v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

2.1.1 Vývoz high-tech tovarov

Štatistické údaje o obchodnej výmene tovarov s vysokou technológiou (high-tech tovary) patria medzi ukazovatele, pomocou ktorých je možné hodnotiť úroveň znalostnej ekonomiky. Skupina high-tech tovarov sa posudzuje na základe Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev. 4 a obsahuje technické produkty, ktorých výroba zahŕňa vysokú intenzitu výskumu a vývoja. Do tejto skupiny sa radia výrobky z nasledovných základných oblastí:

- Elektronika a telekomunikácie,
- Elektrotechnika,
- Farmácia,
- Chémia,
- Letecká technika,
- Neelektrické stroje,
- Vedecké prístroje,
- Výpočtová technika,
- Ostatné high-tech.⁷

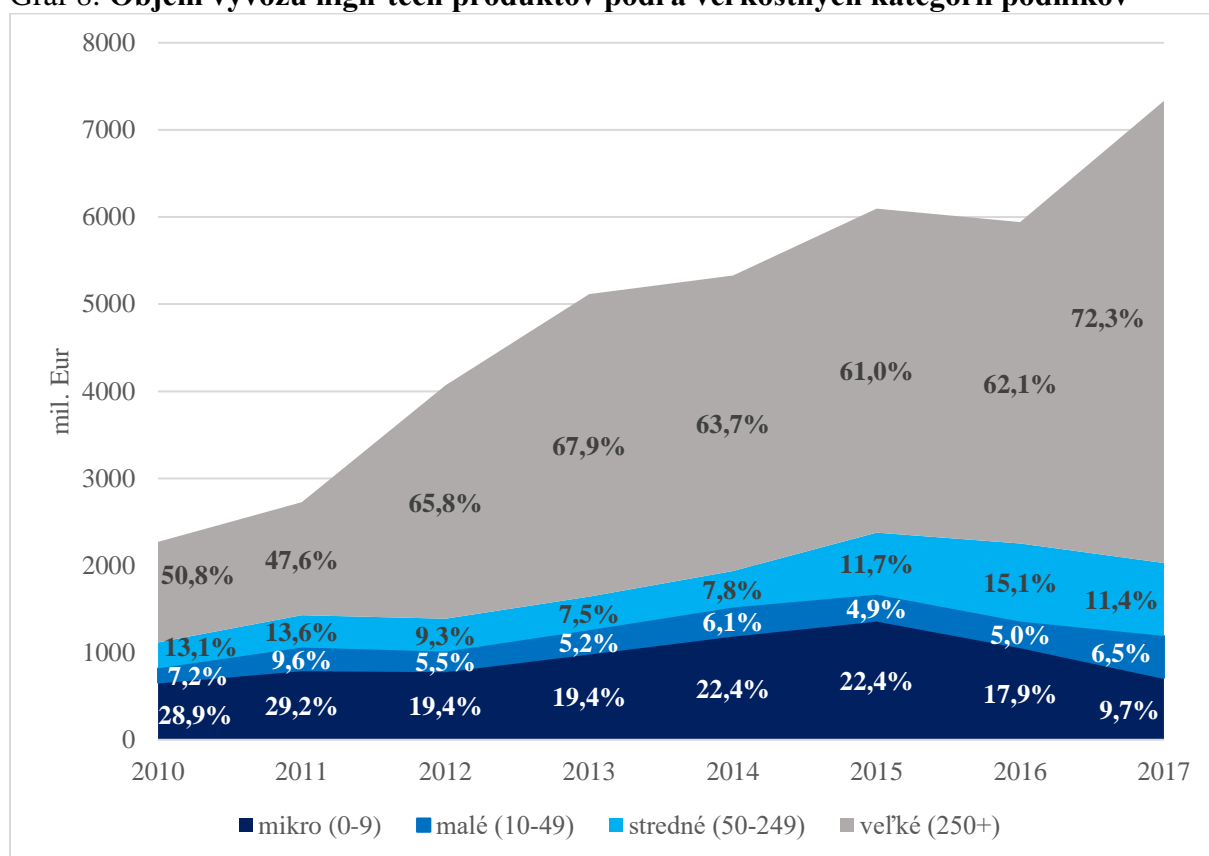
⁶ Najvýznamnejšie komodity uvedené v Graf 7 tvoria 96,9 % z celkového vývozu MSP.

⁷ Podrobnejšie informácie o skupine high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev. 4 prezentuje Tabuľka 18 uvedená v prílohe.

Po medziročnom poklese objemu vývozu high-tech tovarov v rámci Slovenska v roku 2016 došlo v roku 2017 k medziročnému nárastu o 23,4 %, resp. o 1 390,6 mil. Eur. Objem vývozu tak dosiahol v roku 2017 hodnotu 7 332,5 mil. Eur (bez započítania vývozných operácií zahraničných osôb). K medziročnému nárastu objemu vývozu high-tech tovarov najviac prispeli veľké podniky, pričom ich príspevok predstavoval v absolútnom vyjadrení 1 615 mil. Eur. Na medziročnú zmenu objemu vývozu tovarov negatívne vplýval príspevok mikropodnikov (medziročný pokles o 351,7 mil. Eur) a príspevok stredných podnikov (medziročný pokles o 57,2 mil. Eur).

V roku 2017 dosiahli na Slovensku malé a stredné podniky 27,7 % podiel na celkovom objeme vývozu high-tech tovarov, pričom ich podiel klesol o 10,2 p. b. v medziročnom porovnaní. V rámci jednotlivých veľkostných kategórií na celkovom vývoze high-tech tovarov dosiahol podiel mikropodnikov 9,7 % (o 8,2 p. b. menej oproti roku 2016), čo značí, že ide o najnižší podiel mikropodnikov na vývoze high-tech od roku 2011, v ktorom predstavoval ich podiel 29,2 % na celkovom objeme vývozu high-tech tovarov. Zároveň klesol aj podiel stredných podnikov na 11,4 % (o 3,7 p. b. menej ako v roku 2016). Podiel malých podnikov mierne vzrástol v porovnaní s rokom 2016 (o 1,5 p. b.) a v roku 2017 predstavoval 6,5 % na celkovom objeme vývozu high-tech tovarov.

Graf 8: Objem vývozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

2.2 Teritoriálna štruktúra vývozu MSP

Z hľadiska teritoriálnej štruktúry vývozu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov je naďalej kľúčovým teritóriom vývozu jednotný trh EÚ. Z porovnania teritoriálnej štruktúry jednotlivých veľkostných kategórií podnikov vyplýva, že vývoz do krajín EÚ bol v roku 2017

najvýznamnejší pre malé podniky, v rámci ktorých predstavoval podiel vývozu do členských krajín EÚ 93,5 % podiel na celkovom vývoze malých podnikov.

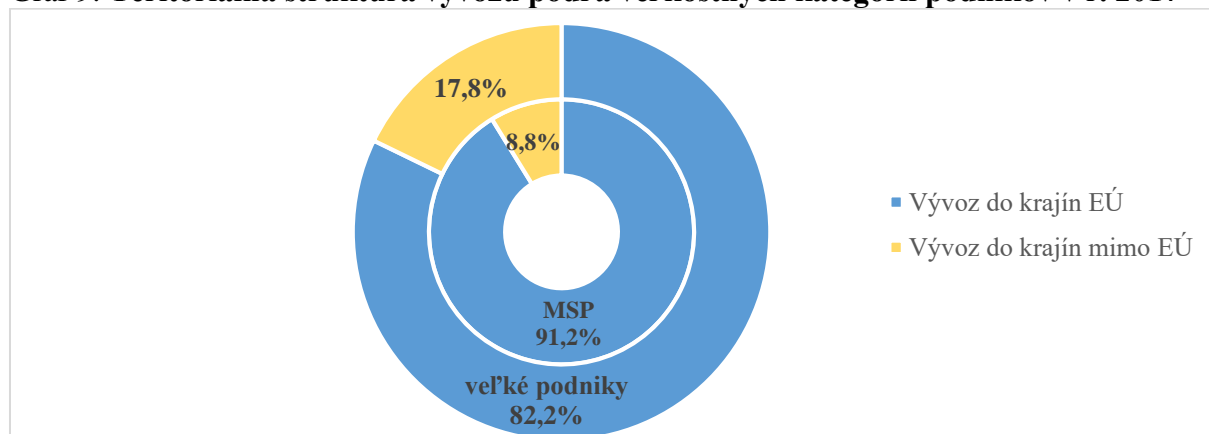
Tabuľka 2: Objem vývozu podľa teritoriálnych oblastí v r. 2017

Veľkostná kategória podnikov	Absolútne hodnoty v mil. Eur			Podiel v %		
	Vývoz do krajín EÚ	Vývoz do krajín mimo EÚ	Vývoz spolu	Vývoz do krajín EÚ	Vývoz do krajín mimo EÚ	Vývoz spolu
Mikropodniky (0-9)	4 135,5	420,7	4 556,1	90,8%	9,2%	100,0%
Malé podniky (10-49)	4 586,7	316,4	4 903,0	93,5%	6,5%	100,0%
Stredné podniky (50-249)	7 822,6	867,5	8 690,1	90,0%	10,0%	100,0%
Veľké podniky (250 +)	38 266,2	8 272,8	46 539,0	82,2%	17,8%	100,0%
MSP (0-249)	16 544,8	1 604,5	18 149,3	91,2%	8,8%	100,0%
Spolu	54 811,0	9 877,3	64 688,3	84,7%	15,3%	100,0%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V roku 2017 predstavoval objem vývozu MSP do krajín EÚ 16 544,8 mil. Eur, resp. 91,2 % podiel na celkovom objeme vývozu MSP čo predstavuje v medziročnom porovnaní zníženie podielu vývozu MSP do krajín EÚ o 0,3 p. b. v porovnaní s rokom 2016. Objem vývozu MSP do krajín mimo EÚ predstavoval 1 604,5 mil. Eur v roku 2017, resp. dosiahol 8,8 % podiel na celkovom objeme vývozu MSP. V rámci veľkých podnikov predstavoval podiel vývozu do krajín EÚ 82,2 % podiel z celkového vývozu veľkých podnikov, resp. 38 266,2 mil. Eur v absolútnom vyjadrení a podiel vývozu do krajín mimo EÚ predstavoval 17,8 %, resp. 8 272,8 mil. Eur. Veľkostná kategória podnikov MSP dosahuje dvojnásobne nižší objem vývozu do krajín mimo EÚ (8,8 %) v porovnaní s veľkostnou kategóriou veľkých podnikov (17,8 %).

Graf 9: Teritoriálna štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017

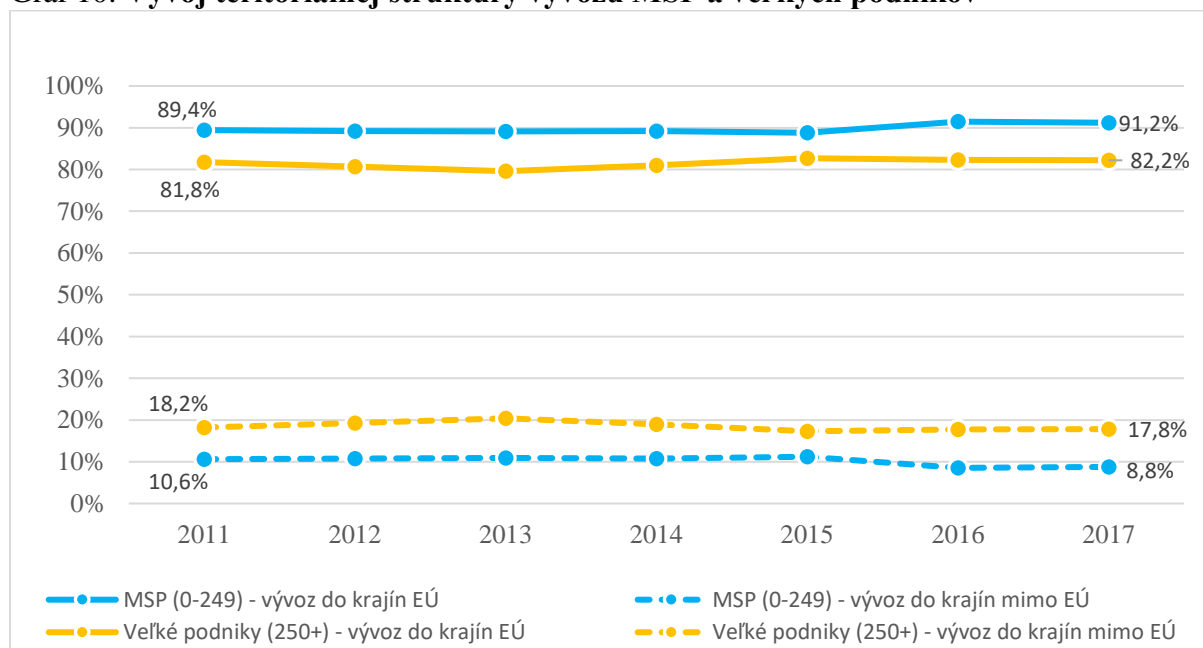
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Podiel vývozu MSP do krajín EÚ na celkovom vývoze MSP sa v porovnaní s rokom 2011 mierne zvýšil (o 1,8 p. b.). Sledované zvýšenie podielu spôsobilo predovšetkým mierny pokles podielu vývozu MSP do krajín mimo EÚ v roku 2017. Podiel vývozu veľkých podnikov do krajín EÚ na celkovom vývoze veľkých podnikov vykazoval v rokoch 2011 až 2017 relatívne stabilnú úroveň (v priemere 81,5 %). V rámci podielu vývozu veľkých podnikov mimo krajín EÚ sa jeho hodnota pohybovala v priemere na úrovni 18,5 %.

Tempo rastu vývozu MSP do krajín EÚ bolo v roku 2017 (v porovnaní s rokom 2016) na úrovni 0,7 %, pričom tempo rastu vývozu MSP mimo krajín EÚ vykazovalo vyššiu dynamiku (4,7 %).

V prípade veľkých podnikov predstavovalo tempo rastu vývozu do členských krajín EÚ v roku 2017 (v porovnaní s rokom 2016) úroveň 5,9 %, ktorá bola nižšia v porovnaní s tempom rastu vývozu veľkých podnikov do krajín mimo EÚ (6,2 %).

Graf 10: Vývoj teritoriálnej štruktúry vývozu MSP a veľkých podnikov

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

2.2.1 Vývoz MSP do krajín EÚ

V roku 2017 predstavoval podiel malých a stredných podnikov 30,2 % na celkovom objeme vývozu do krajín EÚ, resp. objem vývozu MSP do krajín EÚ predstavoval 16 544,8 mil. Eur. Mikropodniky dosiahli 7,5 % podiel, malé podniky dosiahli 8,4 % podiel a stredné podniky dosiahli 14,3 % podiel na celkovom objeme vývozu do krajín EÚ. V rámci jednotlivých kategórií MSP sa stredné podniky najviac podieľali na objeme vývozu do krajín EÚ.

Tabuľka 3: Štruktúra vývozu do krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017

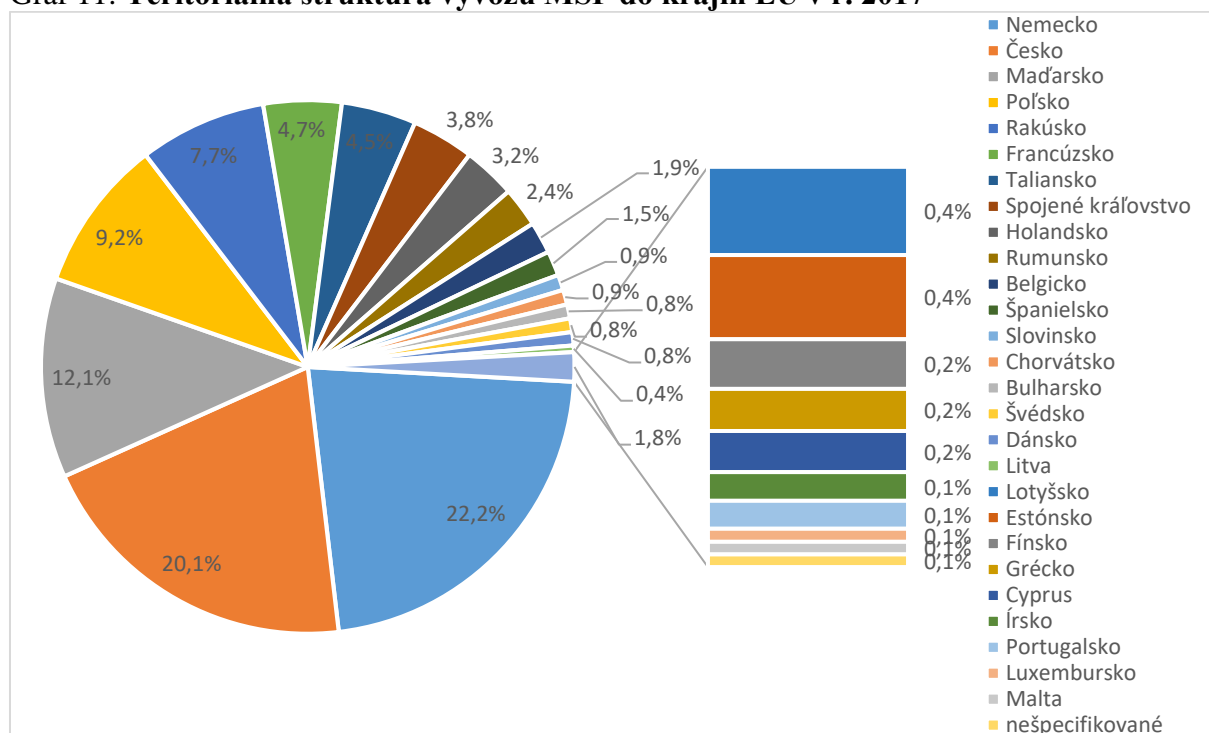
Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu - krajiny EÚ			Index 2017/2016
	2016	2017		
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	5 541,1	4 135,5	7,5%	74,6
Malé podniky (10-49)	3 548,8	4 586,7	8,4%	129,2
Stredné podniky (50-249)	7 335,7	7 822,6	14,3%	106,6
Veľké podniky (250 +)	36 145,0	38 266,2	69,8%	105,9
MSP (0-249)	16 425,6	16 544,8	30,2%	100,7
Spolu	52 570,6	54 811,0	100,0%	104,3

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní bol v rámci jednotlivých kategórií MSP **zaznamenaný nárast objemu vývozu do krajín EÚ takmer vo všetkých kategóriách (okrem mikropodnikov)**, pričom **najvyššia pozitívna medziročná zmena bola evidovaná za kategóriu malých podnikov** (o 1 037,9 mil. Eur). **Celkovo sa objem vývozu MSP do krajín EÚ medziročne zvýšil o 0,7 %**, resp. o 119,2 mil. Eur. Vývoz veľkých podnikov do EÚ medziročne vzrástol o 5,9 %, resp. o 2 121,2 mil. Eur.

V roku 2017 dominovalo v teritoriálnej štruktúre vývozu MSP postavenie Nemecka, čím si udržalo minuloročnú pozíciu najvýznamnejšieho vývozného teritória MSP v rámci krajín EÚ. Z Graf 11 vyplýva, že do Nemecka smerovalo v sledovanom období 22,2 % z celkového vývozu MSP do krajín EÚ (rovnaký podiel ako v roku 2016). Druhým najvýznamnejším teritóriom v štruktúre vývozu MSP do krajín EÚ je Česká republika. V roku 2017 smerovala do Českej republiky viac ako jedna pätina (20,1 %) z celkového vývozu MSP do krajín EÚ. Medzi ďalšie krajiny, ktoré dosahovali v roku 2017 významnejší podiel vývozu MSP do krajín EÚ patrili: Maďarsko (12,1 %), Poľsko (9,2 %), Rakúsko (7,7 %), Francúzsko (4,7 %) a Taliansko (4,5 %). Ostatné krajiny EÚ dosiahli podiel nižší ako 4 %.

Graf 11: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ v r. 2017

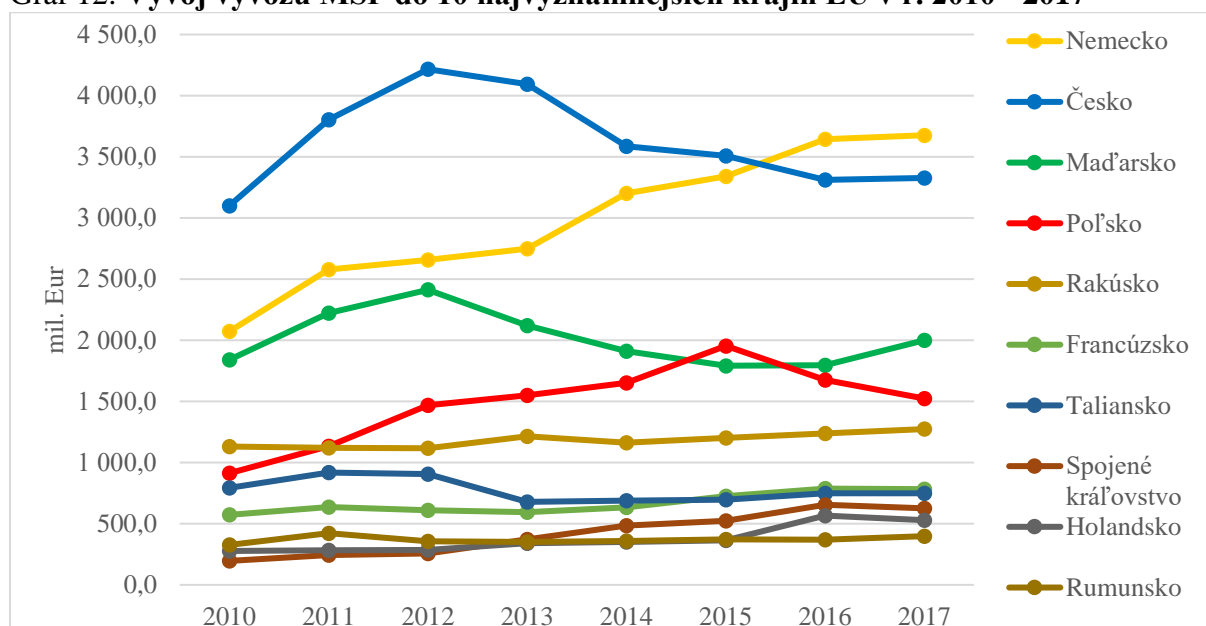
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z pohľadu vývozu slovenských MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ⁸ sa vývoz MSP v posledných rokoch vyznačuje pretrvávajúcim poklesom vývozu do Českej republiky. Dynamika vývozu MSP do Nemecka takmer stagnovala v roku 2017 v porovnaní s predchádzajúcim rokom. V porovnaní s rokom 2016 sa výraznejšie zvýšil vývoz MSP do Maďarska (medziročný nárast 11,3 %, resp. nárast o 203,5 mil. Eur), Rumunska (medziročný nárast 7 %, resp. nárast o 27,4 mil. Eur.), Rakúska (medziročný nárast 2,9 %, resp. nárast o 36,4 mil. Eur) a zároveň výraznejšie klesol vývoz MSP do Poľska (medziročný pokles 10 %, resp. pokles o 151,5 mil. Eur), Holandska (medziročný pokles

⁸ v roku 2017 predstavoval podiel vývozu slovenských MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ 90 % z celkového vývozu MSP do EÚ

6,8 %, resp. pokles o 38,5 mil. Eur) a Spojeného kráľovstva (medziročný pokles 4,6 %, resp. pokles o 29,9 mil. Eur).⁹

Graf 12: Vývoj vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2010 - 2017

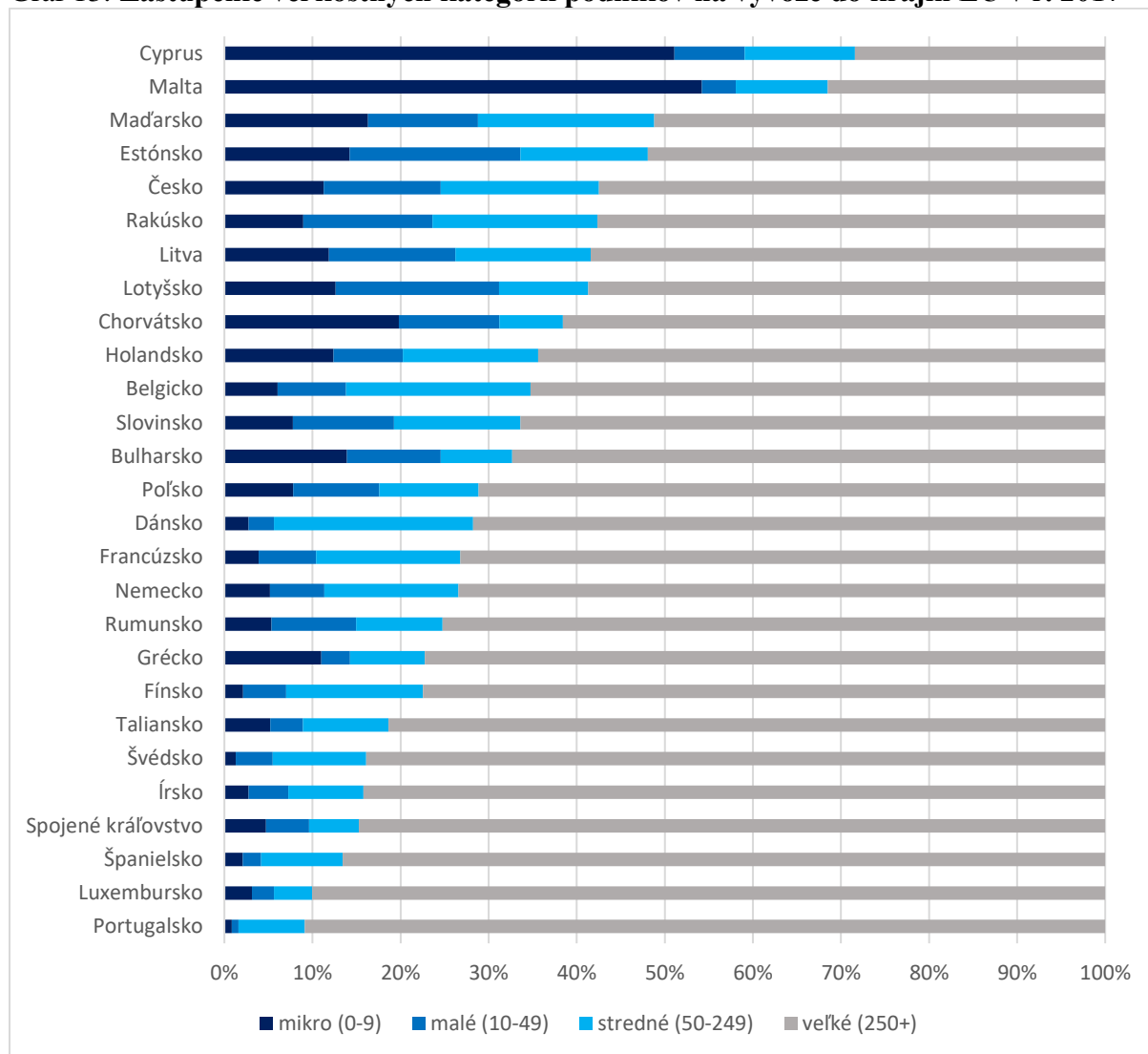
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci vývozu do krajín EÚ sa slovenské malé a stredné podniky výraznejšie presadzujú na Cypre (71,6 % podiel MSP) a na Malte (68,5 % podiel MSP) v porovnaní s veľkými podnikmi. Z Graf 13 je zrejmé, že z hľadiska vývozu do ostatných členských krajín EÚ výraznejšie dominujú veľké podniky. Dominancia veľkých podnikov je najzreteľnejšia v rámci vývozu do Portugalska (9,1 % podiel MSP), Luxemburska (10 % podiel MSP), Španielska (13,4 % podiel MSP), Spojeného kráľovstva (15,3 %) a Írska (15,8 %).

Mikropodniky sa v roku 2017 najvýraznejšie podieľali najmä na vývoze na Cyprus (54,2 %) a na Maltu (51,1 %) z hľadiska vývozu do krajín EÚ, pričom v prípade ostatných krajín bol podiel mikropodnikov nižší ako 20 %. Malé podniky sa najviac podieľali na vývoze do Estónska (19,4 %) a Lotyšska (18,5 %). Stredné podniky sa najviac podieľali na vývoze do Belgicka (20,9 %), Maďarska (20 %) a Rakúska (18,2 %).

⁹ pričom podľa NBS je možné predpokladať, že podiel Veľkej Británie bude aj v najbližšom období klesať a to najmä v súvislosti s Brexitom (Vladová Anna. Zahraničný obchod: Náklady tvrdého Brexitu pre slovenských exportérov a importérov. Dostupné na: https://www.nbs.sk/_img/Documents/_komentare/2019/941_rk_zo_20190206.pdf).

Graf 13: Zastúpenie veľkostných kategórii podnikov na vývoze do krajín EÚ v r. 2017

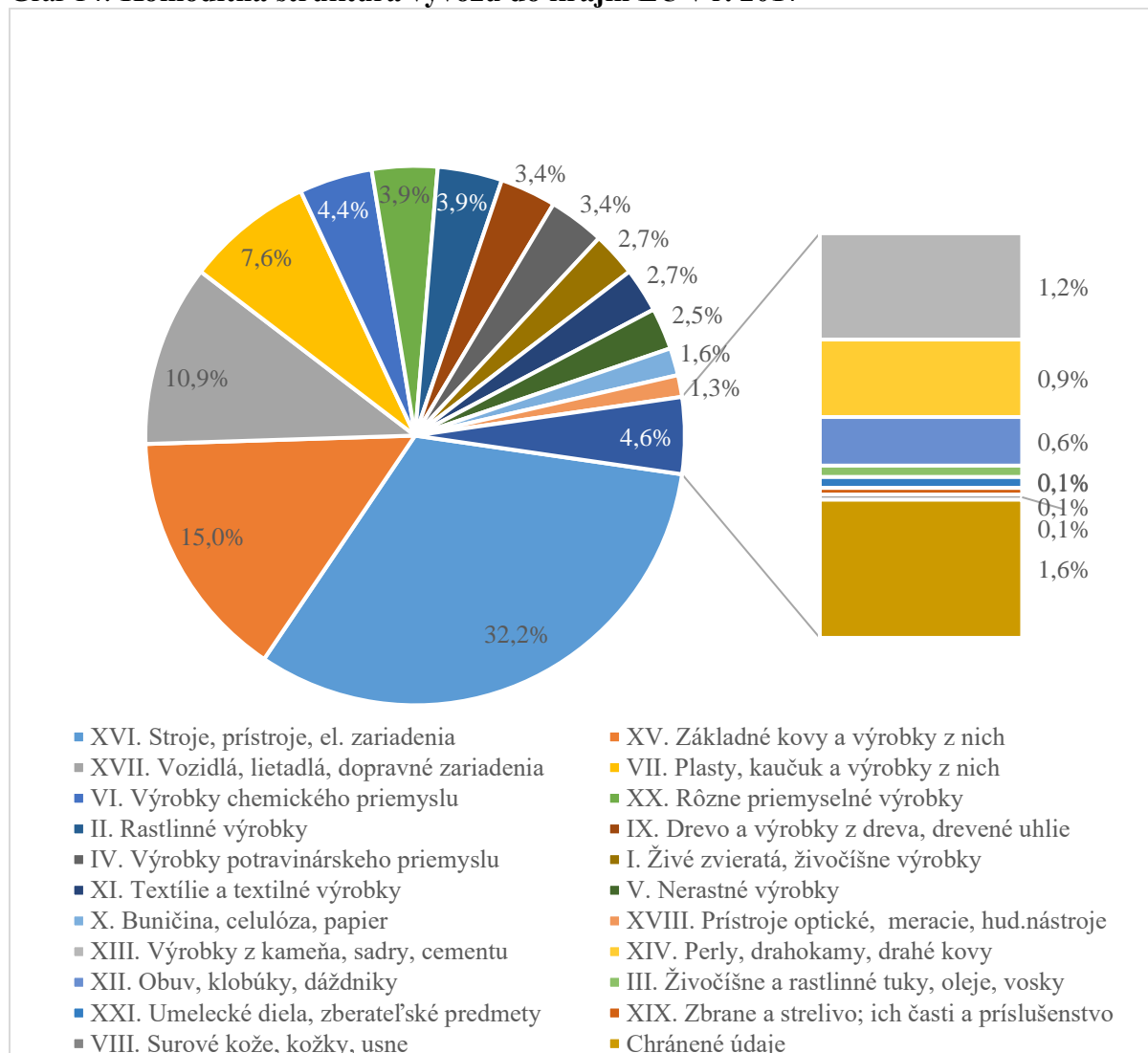

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

2.2.1.1 Komoditná štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ

Z hľadiska komoditnej štruktúry vývozu MSP do krajín EÚ tvorili takmer jednu tretinu (32,2 %, resp. 5 318,4 mil. Eur) stroje, prístroje, elektronické zariadenia. Medzi ďalšie významné komodity vývozu MSP do krajín EÚ patrili v roku 2017: základné kovy a výrobky z nich (15 %, resp. 2 487,9 mil. Eur), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (10,9 %, resp. 1 801,1 mil. Eur), plasty, kaučuk a výrobky z nich (7,6 %, 1 262,9 mil. Eur), výrobky chemického priemyslu (4,4 %, resp. 725,3 mil. Eur), rôzne priemyselné výrobky (3,9 %, resp. 648,9 mil. Eur) a rastlinné výrobky (3,4 %, resp. 639,6 mil. Eur).

Graf 14: Komoditná štruktúra vývozu do krajín EÚ v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších vývozných krajín MSP v rámci EÚ

Nasledujúca časť sa podrobnejšie venuje komoditnej štruktúre vývozu MSP do piatich najvýznamnejších krajín (podľa objemu vyvezených tovarov) v rámci jednotného trhu EÚ.

1. Nemecko

V roku 2017 bolo Nemecko najvýznamnejšou krajinou z pohľadu vývozu MSP zo Slovenska. Pre vývoz MSP do Nemecka je charakteristické významné zastúpenie strojov, prístrojov a elektronických zariadení (39,4 %). Vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia tvorili 16,8 % z vývozu MSP do Nemecka. Podiel základných kovov a výrobkov z nich predstavoval 13,2 % a podiel plastov, kaučuku a výrobkov z nich 6,8 %. V rámci ostatných jednotlivých komodít ich podiel nepresiahol 3,5 %.

2. Česká republika

Viac ako jednu štvrtinu (26,6 %) vývozu malých a stredných podnikov do Českej republiky v roku 2017 tvorili stroje, prístroje, elektronické zariadenia. Základné kovy a výrobky z nich dosiahli 16,9 % podiel z vývozu MSP do Česka. Podiel plastov, kaučuku a výrobkov z nich bol na úrovni 9,9 %, podiel výrobkov chemického priemyslu

bol 8 % a podiel vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení bol 7,2 %. V rámci ostatných jednotlivých komodít ich podiel nepresiahol 5,5 %.

3. Poľsko

Takmer jednu tretinu (29,3 %) z celkového vývozu MSP do Poľska tvoril podiel strojov, prístrojov, elektronických zariadení. Základné kovy a výrobky z nich dosiahli 20 % podiel, plasty, kaučuk a výrobky z nich dosiahli 9,6 % a vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia dosiahli 7,6 % podiel z celkového vývozu MSP do Poľska. Podiel rastlinných výrobkov predstavoval 7,3 %. V rámci ostatných jednotlivých komodít ich podiel nepresiahol 5,3 %.

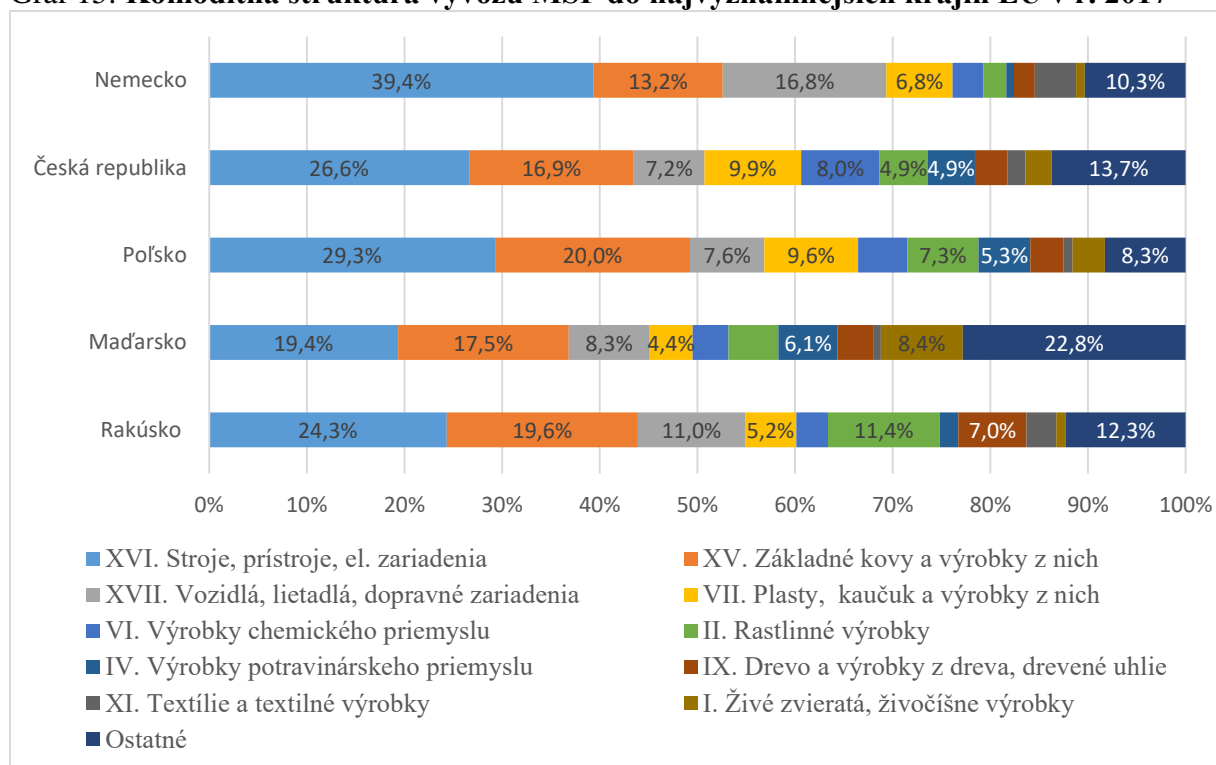
4. Maďarsko

Na vývoze MSP do Maďarska dominovalo v rámci komoditnej štruktúry zastúpenie strojov, prístrojov a elektronických zariadení (19,4 %), základné kovy a výrobky z nich (17,5 %), živé zvieratá, živočíšne výrobky (8,4 %), vozidlá, lietadlá dopravné zariadenia (8,3 %) a výrobky chemického priemyslu (6,1 %).

5. Rakúsko

Do Rakúska vyvážali MSP zo Slovenska predovšetkým stroje prístroje, elektronické zariadenia (24,3 %), základné kovy a výrobky z nich (19,6 %), rastlinné výrobky (11,4 %), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (11 %) a drevo a výrobky z dreva, drevené uhlie (7 %).

Graf 15: Komoditná štruktúra vývozu MSP do najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

2.2.2 Vývoz MSP do krajín mimo EÚ

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov mali v roku 2017 dominantné postavenie veľké podniky, ktoré sa podieľali viac ako štyrmi pätinami (83,8 %) na celkovom objeme vývozu do krajín mimo EÚ. Podiel stredných podnikov na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ predstavoval 8,8 % (resp. 867,5 mil. Eur), mikropodnikov 4,3 % (resp. 420,7 mil. Eur) a malých podnikov 3,2 % (resp. 316,4 mil. Eur).

V roku 2017 predstavoval vývoz MSP do krajín mimo EÚ 1 604,5 mil. Eur, pričom v medziročnom porovnaní sa celkový objem vývozu MSP do krajín mimo EÚ zvýšil o 4,7 % (resp. o 72,4 mil. Eur). Podiel malých a stredných podnikov na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ bol v roku 2017 na úrovni 16,2 %, čo v porovnaní s rokom 2016 predstavuje zníženie podielu o 0,2 p. b.

Tabuľka 4: Štruktúra vývozu do krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017

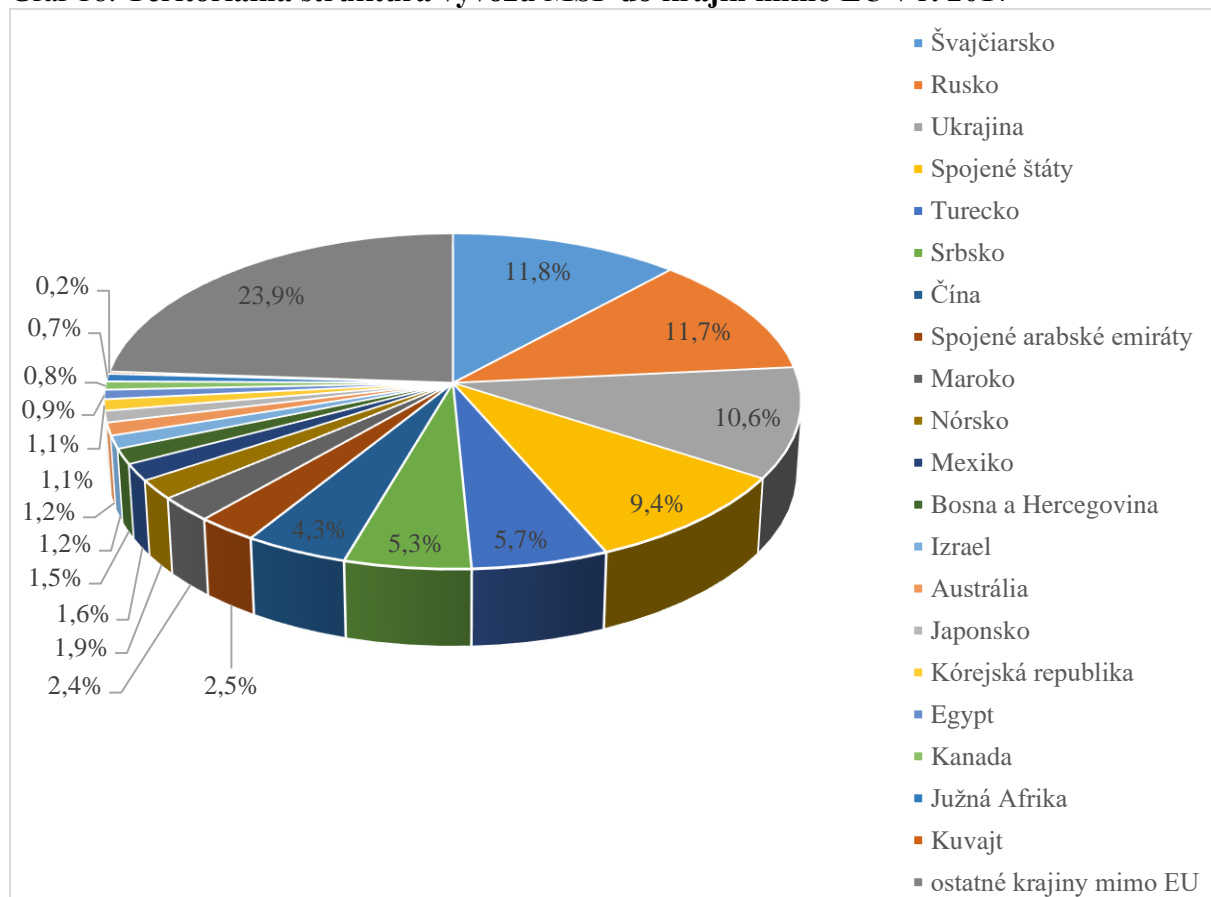
Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem vývozu - krajiny mimo EÚ			Index 2017/2016
	2016	2017		
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	442,0	420,7	4,3%	95,2
Malé podniky (10-49)	255,5	316,4	3,2%	123,8
Stredné podniky (50-249)	834,6	867,5	8,8%	103,9
Veľké podniky (250 +)	7 788,5	8 272,8	83,8%	106,2
MSP (0-249)	1 532,1	1 604,5	16,2%	104,7
Spolu - zahraničné	9 320,6	9 877,3	100,0%	106,0

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

K medziročnému poklesu vývozu MSP do krajín mimo EÚ prispel najmä medziročný pokles objemu vývozu mikropodnikov (o 21,3 mil. Eur). Ostatné kategórie v rámci malých a stredných podnikov zaznamenali medziročné zvýšenie objemu vývozu do krajín mimo EÚ. Malé podniky zaznamenali medziročné zvýšenie objemu vývozu do krajín mimo EÚ o 60,9 mil. Eur a stredné podniky o 32,9 mil. Eur.

Z teritoriálneho hľadiska vývozu MSP mimo krajín EÚ patrili medzi najvýznamnejších obchodných partnerov: **Švajčiarsko** (11,8 %), **Rusko** (11,7 %), **Ukrajina** (10,6 %), **Spojené štáty americké** (9,4 %) a **Turecko** (5,7 %). Podiel vývozu v rámci uvedených krajín predstavoval súhrnne 49,2 % z celkového objemu vývozu MSP mimo krajín EÚ. V prípade ostatných sledovaných krajín nepresiahol podiel vývozu MSP 5,5 %.

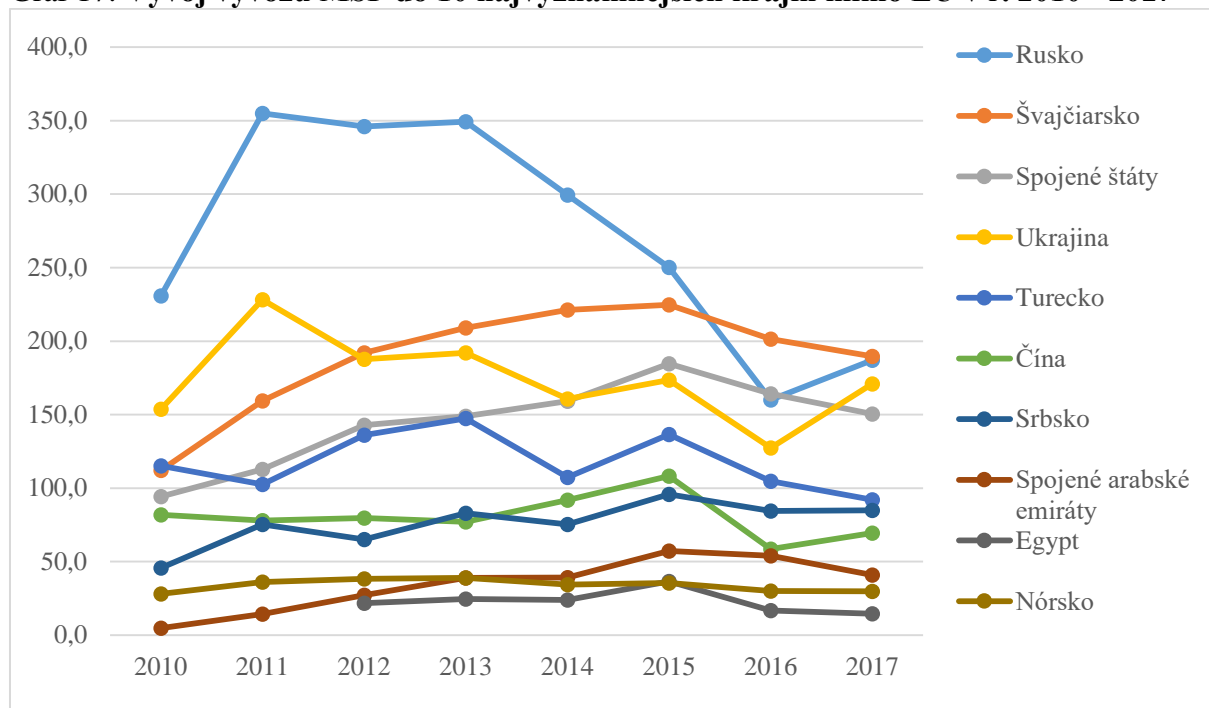
Graf 16: Teritoriálna štruktúra vývozu MSP do krajín mimo EÚ v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci vývozu na trhy mimo EÚ (Graf 17) sa z pohľadu vývoja vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín v roku 2017 prerušil štvorročný klesajúci trend objemu exportu malých a stredných podnikov do Ruska (medziročný nárast o 16,9 %). Napriek tejto skutočnosti bol objem vývozu MSP do Ruska v roku 2017 (187 mil. Eur) nižší v porovnaní s rokom 2010 (230,7 mil. Eur). V porovnaní s rokom 2016 sa najvýraznejšie zvýšil objem vývozu MSP na Ukrajinu (rast o 34,1 %) a do Číny (rast o 18,6 %). Naopak v medziročnom porovnaní významne klesol vývoz do Spojených arabských emirátov (o 24,2 %), Egyptu (o 12,7 %), Turecka (o 12,1 %) a Spojených štátov amerických (o 8,4 %). Medziročný pokles vývozu MSP do krajín mimo EÚ v roku 2016 súvisel predovšetkým s administratívnym spresnením údajov v Registri subjektov zahraničného obchodu Štatistického úradu SR.

Graf 17: Vývoj vývozu MSP do 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ v r. 2010 - 2017

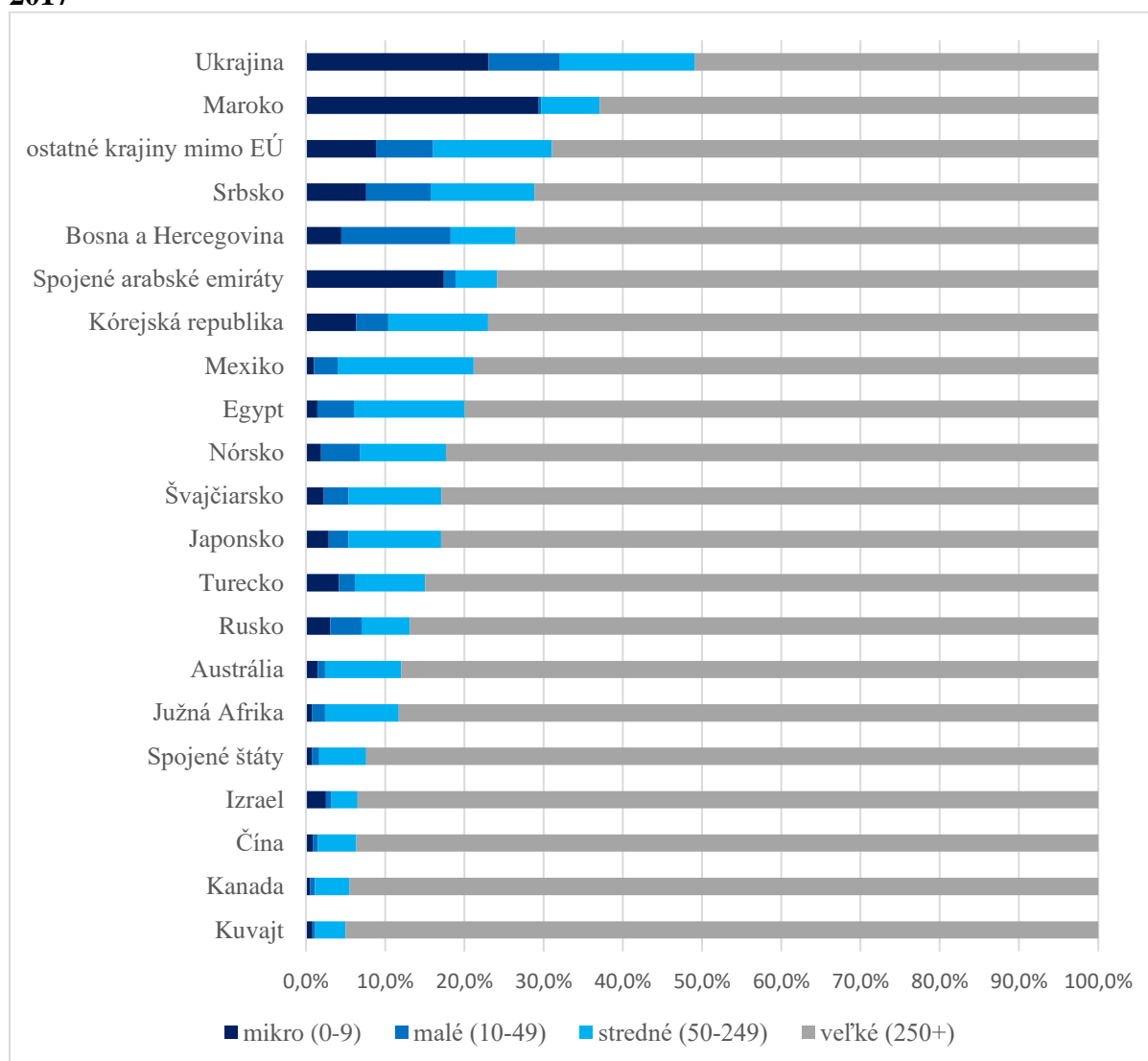

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Podľa zastúpenia veľkostných kategórií podnikov na objeme vývozu do jednotlivých krajín mimo EÚ (graf 18) majú **najvýznamnejšie postavenie malé a stredné podniky na vývoze na Ukrajinu (49,1%), do Maroka (37,1 %), Srbska (28,9 %), Bosny a Hercegoviny (26,5 %) a Spojených arabských emirátov (24,1 %)**. Naopak, v roku 2017 bol zaznamenaný najnižší podiel MSP na vývoze do Kuvajtu (5 %), Kanady (5,5 %), Číny (6,3 %), Izraela (6,5 %) a Spojených štátov amerických (7,6 %).

V rámci podrobnejšej veľkostnej štruktúry podnikov možno sledovať významnejšie zastúpenie mikropodnikov na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ: do Maroka (29,4 %), Ukrajiny (23 %) a Spojených arabských emirátov (17,4 %). Malé podniky boli významnejšie zastúpené len na vývoze do Bosny a Hercegoviny (13,8 %) a stredné podniky boli výraznejšie zastúpené na vývoze do Mexika (17,2 %), Ukrajiny (17,1 %) a Egypta (15 %).

Graf 18: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze do krajín mimo EÚ v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Vývoz MSP do susedných krajín SR

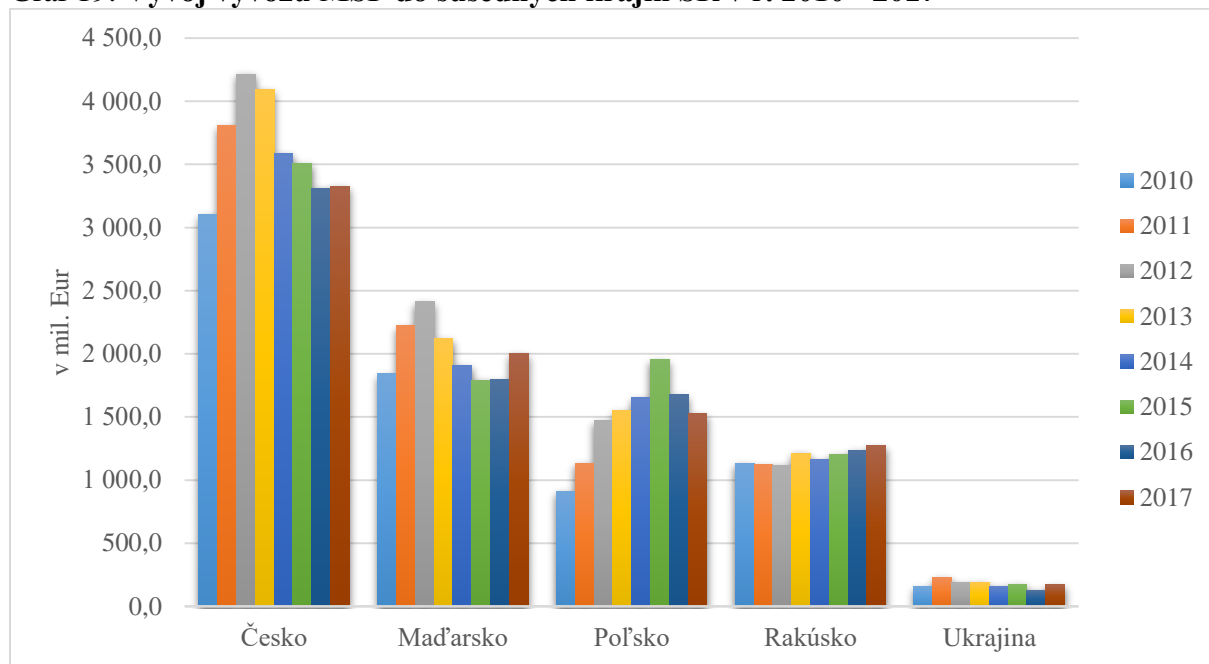
Z teritoriálneho hľadiska predstavoval vývoz MSP do susedných krajín SR v roku 2017 takmer polovicu (45,7 %) z celkového vývozu MSP.

Zo susedných krajín SR dosiahla Česká republika v roku 2017 najväčší podiel na celkovom vývoze MSP (18,3 %, resp. 3 326,4 mil. Eur). Vývoz malých a stredných podnikov do Maďarska predstavoval 11 % (resp. 1 999,4 mil. Eur), do Poľska 8,4 % (resp. 1524,8 mil. Eur) a na Ukrajinu 0,9 % (resp. 170,8 mil. Eur) na celkovom vývoze MSP.

V roku 2017 vzrástol vývoz MSP do Českej republiky¹⁰ o 16 mil. Eur (resp. rast o 0,5 %) v medziročnom porovnaní. Zároveň sa zvýšil vývoz malých a stredných podnikov do Rakúska o 36,3 mil. Eur (o 2,9 %), do Maďarska o 203,5 mil. Eur (o 11,3 %) a na Ukrajinu o 43,4 mil. Eur (rast o 34,1 %). Z pohľadu susedných krajín klesol medziročne len vývoz MSP do Poľska o 151,5 mil. Eur (pokles o 9 %).

¹⁰ Od roku 2014 po prvýkrát zaznamenaný medziročný rast objemu vývozu do Českej republiky.

Graf 19: Vývoj vývozu MSP do susedných krajín SR v r. 2010 - 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

2.3 Odvetvové členenie celkového vývozu MSP

Odvetvová štruktúra vývozu MSP sa v roku 2017 v porovnaní s predchádzajúcim rokom veľmi nezmenila. **Podiel vývozu MSP v odvetví priemyslu (50,7 %) a obchodu (32,1 %) predstavoval viac ako štyri pätiny (82,8 %) z celkového vývozu malých a stredných podnikov** (podľa hrubšieho členenia odvetví SK NACE).

V rámci ostatných významnejších odvetví podľa hrubšieho členenia SK NACE dosiahol podiel odvetvia obchodných služieb 9,8 % na celkovom vývoze MSP, dopravy a informačných činností 2,6 % a pôdohospodárstva 1,9 %.

Podľa údajov spracovaných Tabuľka 5 bol v roku 2017 podiel MSP na celkovom vývoze v rámci jednotlivých odvetví najvýraznejší v odvetví administratívnych a podporných služieb (99,9 %), ubytovacích a stravovacích služieb (99,9 %), finančných a poisťovacích činností (98,4 %), poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov (97,7 %), stavebníctvo (97,6 %) a odborných, vedeckých a technických činností (99,3 %).

Na druhej strane bol zaznamenaný najnižší podiel MSP na celkovom vývoze v rámci jednotlivých odvetví v roku 2017 v odvetví dodávok elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (1,9 %), dopravy a skladovania (4,3 %) a priemyselnej výroby (19,8 %).

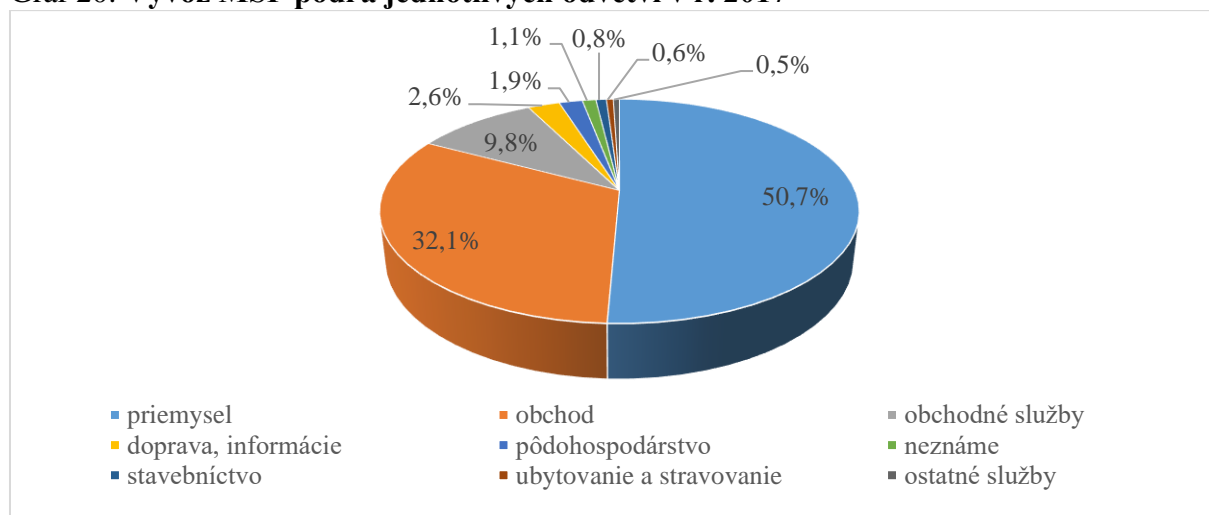
Tabuľka 5: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017

Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Celkový vývoz MSP		Podiel MSP na celkovom vývoze v jednotlivých odvetviach
		v mil. Eur	v %	
Pol'nohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	339,4	1,9%	97,7%
Ťažba a dobývanie	Priemysel	48,5	0,3%	95,5%
Priemyselná výroba		9 030,0	49,8%	19,8%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		23,5	0,1%	1,9%
Dodávka vody		95,1	0,5%	95,0%
Stavebníctvo		153,4	0,8%	97,6%
Veľkoobchod a maloobchod	Obchod	5 834,1	32,1%	80,6%
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	321,8	1,8%	4,3%
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	101,1	0,6%	99,9%
Informácie a komunikácia	Doprava, informácie	143,1	0,8%	81,4%
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	22,3	0,1%	98,4%
Činnosti v oblasti nehnuteľností		89,9	0,5%	84,0%
Odborné, vedecké a technické činnosti		780,8	4,3%	99,3%
Administratívne a podporné služby		879,0	4,8%	99,9%
Ostatné	Ostatné služby	89,0	0,5%	97,0%
Neznáme	Neznáme	198,2	1,1%	97,0%
Spolu		18 149,3	100,0%	28,1%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Oproti roku 2016 sa mierne zvýšil podiel vývozu MSP v odvetví obchodu na celkovom vývoze MSP (o 1,8 p. b.), pôdohospodárstva (o 0,2 p. b.) a ubytovacích a stravovacích služieb (o 0,2 p. b.). Na druhej strane sa medziročne znížil podiel vývozu MSP v odvetví obchodných služieb na celkovom vývoze MSP (o 1,5 p. b.), priemyslu (o 0,5 p. b.), stavebníctva (o 0,5 p. b.) a doprave a informačných činností (o 0,1 p. b.).

Graf 20: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V roku 2017 predstavoval podiel vývozu MSP zo sektora priemyselnej výroby 19,8 % (resp. 9 030 mil. Eur) na celkovom vývoze v sektore priemyselnej výroby (Tabuľka 6). Najvýznamnejším sektorom priemyselnej výroby v rámci vývozu MSP je sektor výroby kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (18,4 %, resp. 1 661,9 mil. Eur). Podiel sektora výroby strojov a zariadení dosiahol v rámci vývozu MSP 13,1 %, sektor výroby motorových vozidiel, návesov a prívesov 12,5 %, sektor výroby výrobkov z gumy a plastu 9 %, sektor výroby elektronických zariadení 6,7 %, sektor výroby potravín 5,7 % a sektor výroby a spracovania kovov 5,6 %.

V rámci vývozu v sektoroch priemyselnej výroby dominujú malé a stredné podniky v sektore výroby tabakových výrobkov (100 %), v sektore výroby textilu (84,1 %), v sektore spracovania dreva a výroby výrobkov z dreva a korku okrem nábytku (77,4 %), v sektore výroby odevov (61,7 %), v sektore výroby kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (58 %), v sektore opravy a inštalácie strojov a prístrojov (57,4 %), v sektore výroby nápojov (55,5 %) a v sektore výroby potravín (54 %).

Tabuľka 6: Vývoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017

Sektory priemyselnej výroby	Vývoz MSP v sektoroch priemyselnej výroby		Podiel MSP na celkovom vývoze v jednotlivých sektoroch priemyselnej výroby
	v mil. Eur	v %	
Výroba potravín	510,9	5,7%	54,0%
Výroba nápojov	69,0	0,8%	55,5%
Výroba tabakových výrobkov	0,05	0,001%	100,0%
Výroba textilu	313,6	3,5%	84,1%
Výroba odevov	169,2	1,9%	61,7%
Výroba kože a kožených výrobkov	73,5	0,8%	21,7%
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku	372,0	4,1%	77,4%
Výroba papiera a papierových výrobkov	112,6	1,2%	13,5%
Tlač a reprodukcia záznamových médií	45,0	0,5%	32,6%
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	6,8	0,1%	0,3%
Výroba chemikálií a chemických produktov	454,5	5,0%	42,0%
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	38,0	0,4%	39,0%
Výroba výrobkov z gumy a plastu	813,9	9,0%	26,7%
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	201,6	2,2%	28,0%
Výroba a spracovanie kovov	503,7	5,6%	13,0%
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1 661,9	18,4%	58,0%
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	337,9	3,7%	16,9%
Výroba elektronických zariadení	605,8	6,7%	22,5%
Výroba strojov a zariadení i n.	1 185,5	13,1%	33,3%
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1 129,8	12,5%	6,0%
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	36,8	0,4%	15,6%
Výroba nábytku	188,6	2,1%	28,5%
Iná výroba	109,0	1,2%	45,9%
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	90,3	1,0%	57,4%
Priemyselná výroba spolu	9 030,0	100,0%	19,8%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

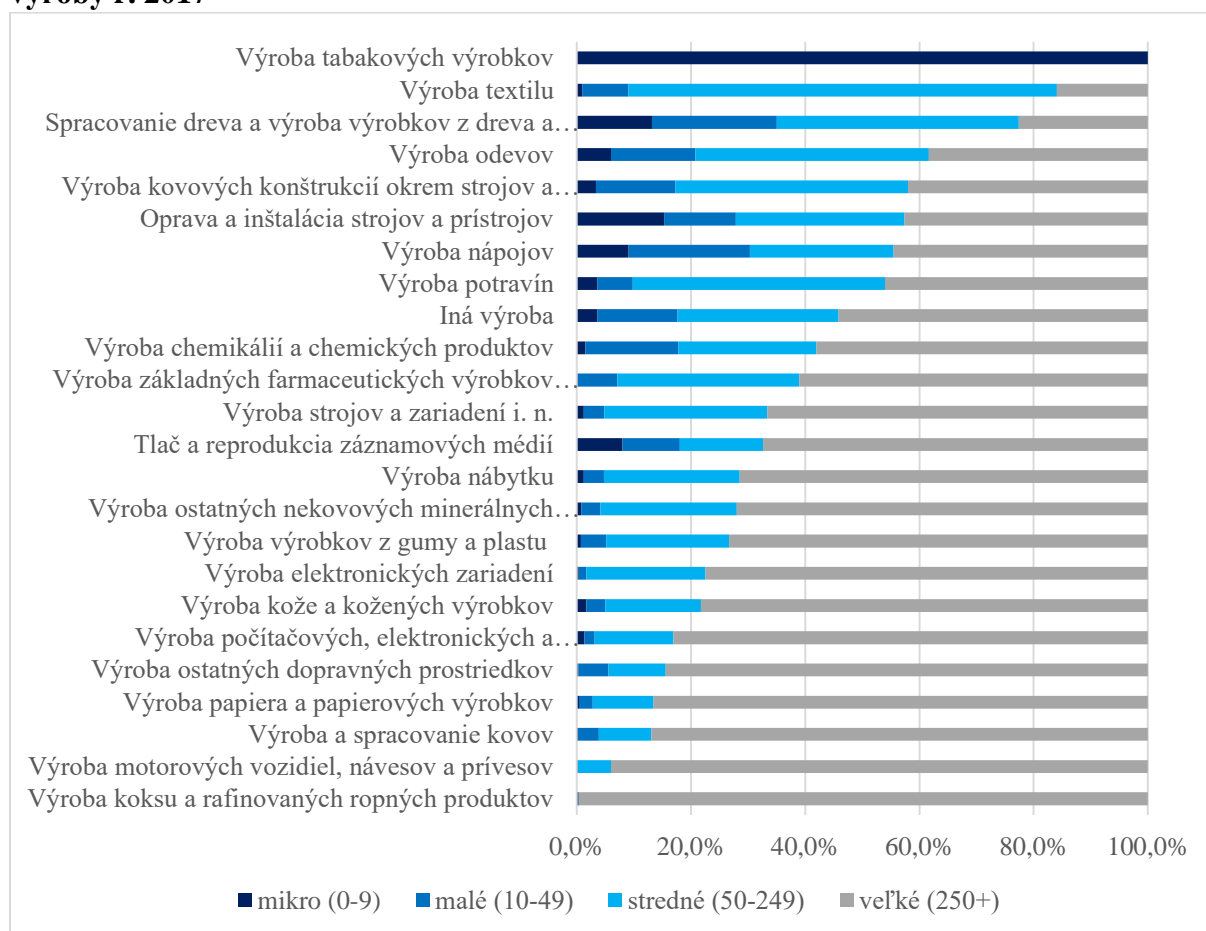
Dominancia veľkých podnikov a nízke zastúpenie MSP sa prejavuje najmä v sektore výroby koksu a rafinovaných ropných produktov (0,3 % podiel MSP), v sektore výroby motorových vozidiel, návesov a prívosov (6 % podiel MSP), v sektore výroby a spracovania kovov (13 % podiel MSP), v sektore výroby papiera a papierových výrobkov (13,5 %), v sektore výroby ostatných dopravných prostriedkov (15,6 %) a v sektore výroby počítačových, elektronických a optických výrobkov (16,9 %).

V porovnaní s rokom 2016 vzrástol podiel MSP na celkovom vývoze v rámci jednotlivých sektoroch priemyselnej výroby najmä v sektore výroby nápojov (o 7,6 p. b.), výroby odevov (o 6,7 p. b.) a v sektore spracovania dreva a výrobkov z dreva a korku okrem nábytku (o 6,5 p. b.).

Na druhej strane medziročne klesol podiel MSP na celkovom vývoze v rámci jednotlivých sektoroch priemyselnej výroby najvýraznejšie v sektore výroby počítačových, elektronických a optických výrobkov (o 8,9 p. b.), výroby strojov a zariadení i n. (o 6,3 p. b.) a v sektore výroby ostatných dopravných prostriedkov (o 5,5 p. b.).

Z pohľadu zastúpenia jednotlivých kategórií podnikov (Graf 21) sa najvyššou mierou na celkovom vývoze v rámci jednotlivých sektorov priemyselnej výroby v roku 2017 podieľali mikropodniky v sektore výroby tabakových výrobkov (100 %). Stredné podniky dominovali v sektore výroby textilu (75%). Malé podniky nedominovali v žiadnom sektore priemyselnej výroby v rámci dosiahnutého podielu na celkovom vývoze v jednotlivých sektoroch priemyselnej výroby.

Graf 21: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze v sektoroch priemyselnej výroby r. 2017

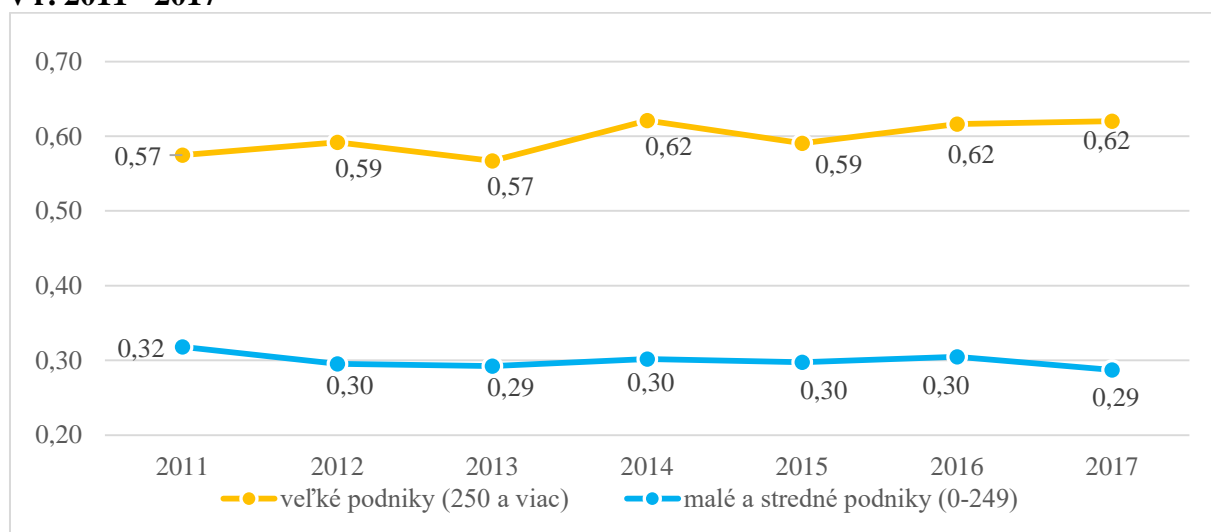

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Index exportnej schopnosti MSP v odvetví priemyslu (vyjadrujúci pomer tržieb MSP z vyvezeného tovaru do zahraničia k celkovým tržbám MSP v odvetví priemyslu) je prezentovaný v Graf 22. V roku 2017 dosiahol index exportnej schopnosti MSP úroveň **0,29**. Podiel tržieb zo zahraničia dosahuje v prípade MSP takmer jednu tretinu z celkových realizovaných tržieb v odvetví priemyslu. Z dlhodobého hľadiska sa uvedený index výrazne nemení, pričom najvyššiu úroveň dosiahol v roku 2011 (0,32).

V prípade veľkých podnikov dosiahol index exportnej schopnosti v roku 2017 úroveň 0,62. Z indexu vyplýva, že tržby zo zahraničia dosiahli v roku 2017 takmer dvojtretinový podiel z celkových tržieb veľkých podnikov.

Graf 22: Index exportnej schopnosti MSP a veľkých podnikov v odvetví priemyslu v r. 2011 - 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

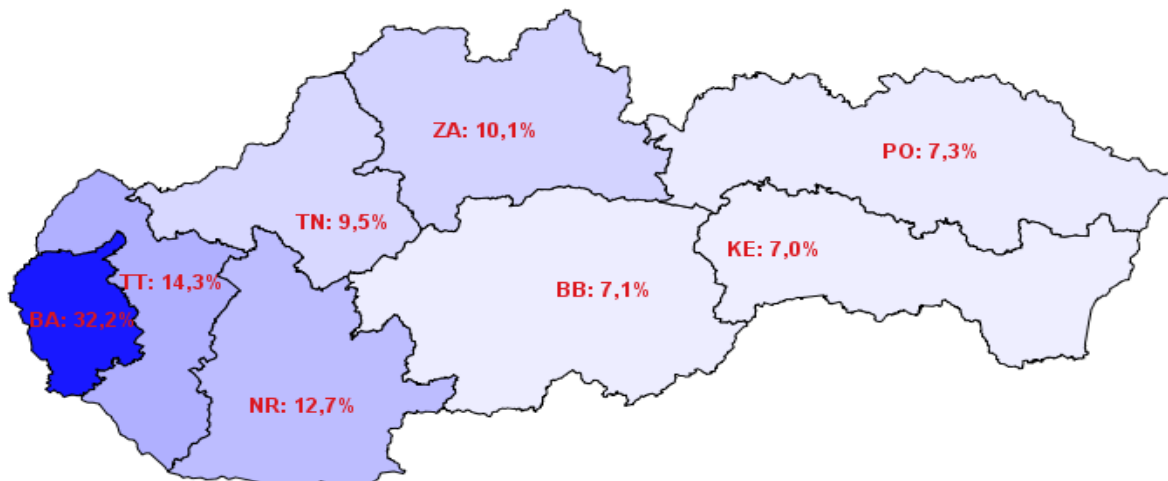
2.4 Regionálna štruktúra vývozu MSP

Regionálna štruktúra celkového vývozu malých a stredných podnikov na úrovni NUTS 3 (ďalej len kraje SR) je charakteristická značnou variabilitou. Ako možno sledovať aj na Obrázok 1, **takmer jednu tretinu (32,3 %) z celkového vývozu MSP, ktorý mal známy regionálny pôvod bol v roku 2017 realizovaný malými a strednými podnikmi v Bratislavskom kraji.**

Z regionálneho hľadiska sa na vývoze MSP podieľali malé a stredné podniky v Trnavskom kraji 14,3 %, v Nitrianskom kraji 12,7 %, v Žilinskom kraji 10,1 %, v Trenčianskom kraji 9,5 %, v Prešovskom kraji 7,3 %. Najnižší podiel malých a stredných podnikov na vývoze MSP bol zaznamenaný v Banskobystrickom (7,1 %) a v Košickom kraji (7,0 %).

V medziročnom porovnaní sa regionálna štruktúra vývozu MSP zásadným spôsobom nezmenila. Naďalej zastávajú kraje ležiace v západnej časti Slovenska vyšší podiel na celkovom vývoze MSP v porovnaní s podielom krajov ležiacich na Východnom Slovensku. V porovnaní s rokom 2016 sa mierne zvýšil podiel Bratislavského kraja (o 3,3 p. b.) na celkovom vývoze MSP z regionálneho hľadiska. Najvyšší pokles podielu MSP na vývoze MSP v porovnaní s dosiahnutým podielom v roku 2016 bol zaznamenaný v Nitrianskom kraji (pokles o 0,9 p. b.). Rovnako bol v medziročnom porovnaní zaznamenaný z hľadiska regionálnej štruktúry pokles podielu MSP v Žilinskom kraji o 0,8 p. b., v Trenčianskom kraji o 0,6 p. b., v Trnavskom kraji o 0,4 p. b., v Prešovskom kraji o 0,3 p. b. a v Košickom kraji o 0,1 p. b. na celkovom vývoze MSP.

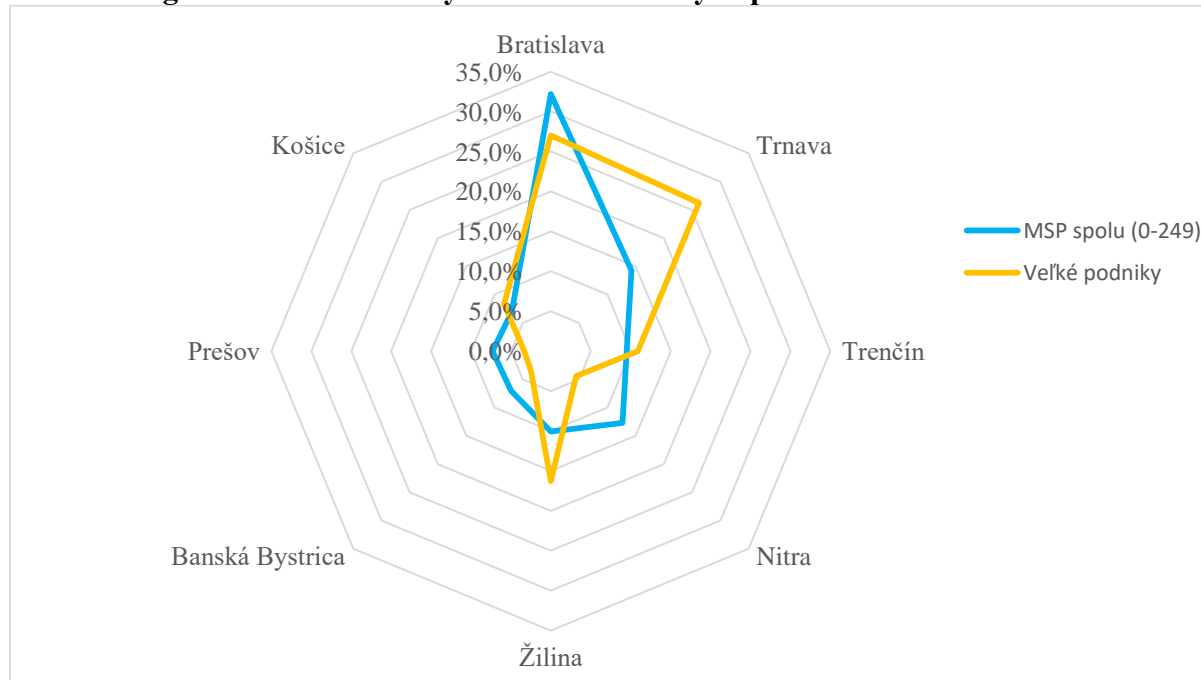
Obrázok 1: Regionálna štruktúra celkového vývozu MSP podľa krajov SR v r. 2017

Zdroj: Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013; vyhotovené SBA na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z komparácie regionálnej štruktúry vývozu MSP a veľkých podnikov (Graf 23) vyplýva, že v porovnaní s veľkými podnikmi dominuje MSP v Bratislavskom, Nitrianskom a Prešovskom kraji. Naopak, v prípade veľkých podnikov je z regionálneho hľadiska najviac zastúpený Trnavský, Žilinský a Trenčiansky kraj. Jedným z dôvodov výraznejšieho zastúpenia veľkých podnikov najmä v Trnavskom a Žilinskom kraji je koncentrácia etablovaných veľkých automobilových výrobcov spolu so skupinami subdodávateľov.

Graf 23: Regionálna štruktúra vývozu MSP a veľkých podnikov v r. 2017

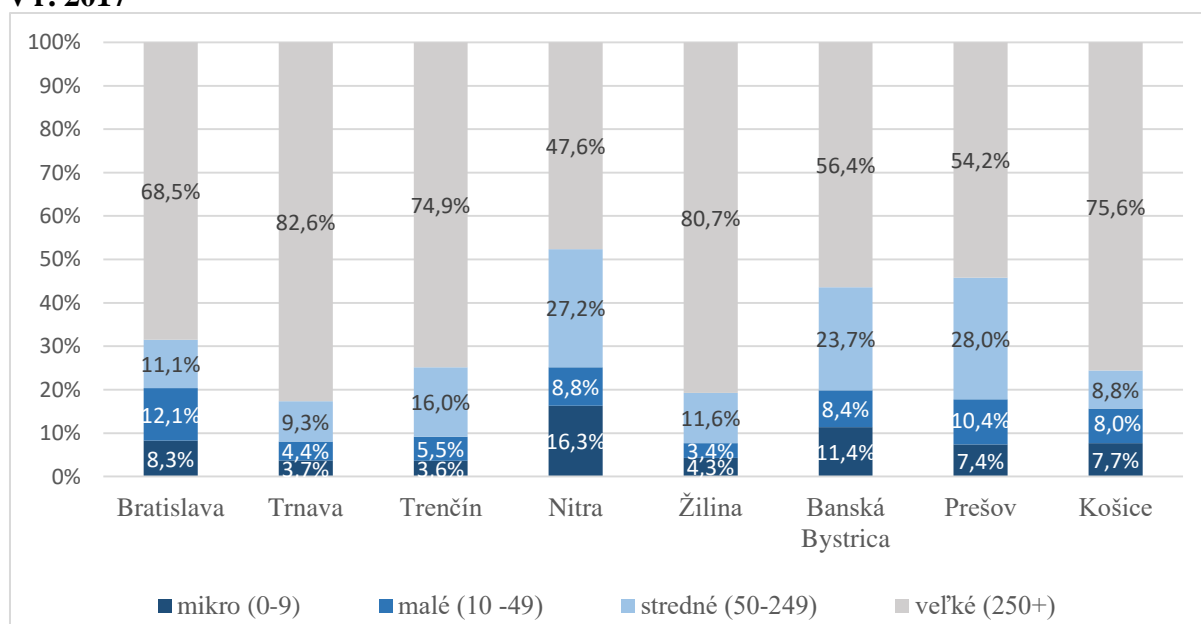
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajoch SR je znázornená v Graf 24. **Najvyššie zastúpenie dosiahli malé a stredné podniky v Nitrianskom kraji (52,4 %), v Prešovskom kraji (45,8 %) a v Banskobystrickom kraji (43,6 %).** V uvedených krajoch, ako aj v Bratislavskom kraji (31,5 %) dosiahol podiel MSP na celkovom vývoze v regiónoch vyššiu úroveň ako podiel MSP na celkovom vývoze v rámci SR (28,1 %).

V medziročnom porovnaní sa podiel MSP znížil najvýraznejšie v Prešovskom kraji o 5,2 p. b., v Banskobystrickom kraji o 3,8 p. b. a v Košickom kraji o 3 percentuálne body. Z hľadiska regionálnej štruktúry vývozu MSP bolo v medziročnom porovnaní evidované len zvýšenie podielu MSP v Bratislavskom kraji o 1,1 percentuálneho bodu.

V rámci veľkostných kategórií MSP je možné sledovať najvýznamnejšie zastúpenie vyvážajúcich stredných podnikov. Výnimkou je Bratislavský kraj, v ktorom dominujú malé podniky v rámci celkového vývozu malých a stredných podnikov.

Graf 24: Štruktúra celkového vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajoch SR v r. 2017

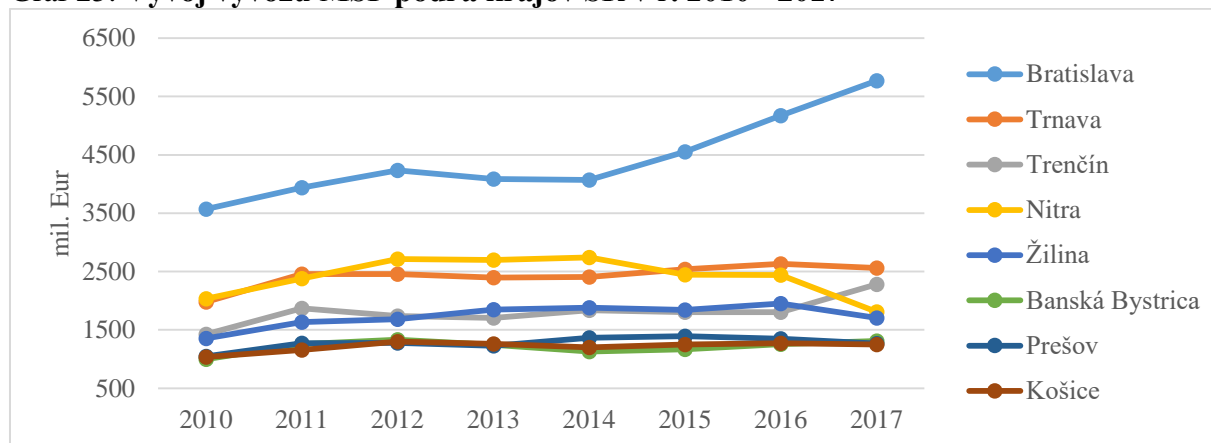

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z regionálneho hľadiska bol v absolútnom vyjadrení najvyšší objem vývozu MSP zaznamenaný v Bratislavskom kraji (5 772,7 mil. Eur). V Trnavskom kraji predstavoval objem vývozu MSP 2 560,7 mil. Eur, v Nitrianskom kraji 2 281,1 mil. Eur, v Žilinskom kraji 1 808,3 mil. Eur, v Trenčianskom kraji 1 704,1 mil. Eur, v Prešovskom kraji 1 308 mil. Eur, v Banskobystrickom kraji 1 266,9 mil. Eur a v Košickom kraji 1 249,3 mil. Eur.

V medziročnom porovnaní najvýraznejšie vzrástol v roku 2017 objem vývozu MSP v Bratislavskom kraji o 597,6 mil. Eur. V Banskobystrickom kraji sa medziročne zvýšil objem vývozu MSP o 12,2 mil. Eur. V ostatných krajoch bol zaznamenaný medziročný pokles. Najvyšší medziročný pokles objemu vývozu MSP bol evidovaný v Nitrianskom kraji (o 158,4 mil. Eur). V Žilinskom kraji klesol objemu vývozu MSP o 144,7 mil. Eur, v Trenčianskom kraji o 101,1 mil. Eur, v Trnavskom kraji o 70,6 mil. Eur, v Prešovskom kraji o 43,1 mil. Eur a v Košickom kraji o 22,7 mil. Eur.

Graf 25: Vývoj vývozu MSP podľa krajov SR v r. 2010 - 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

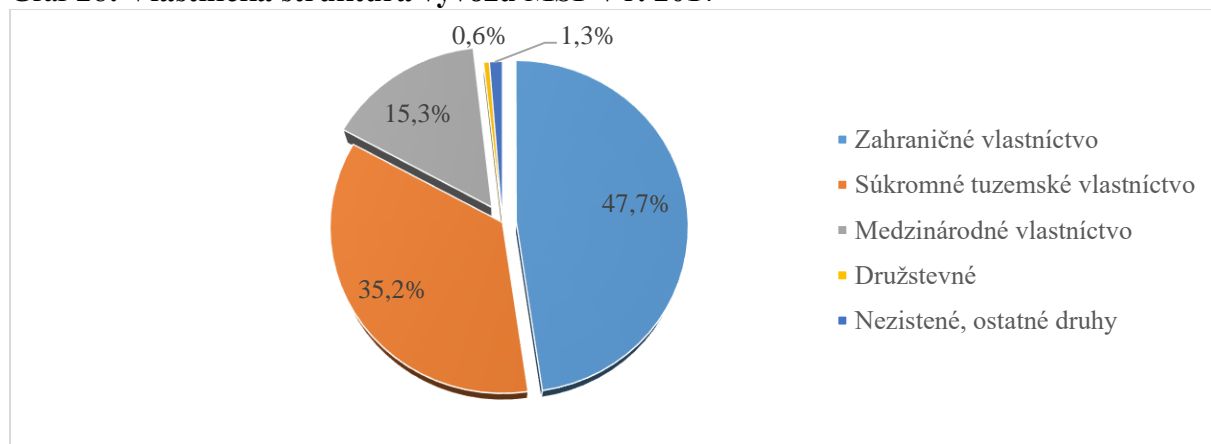
2.5 Vlastnícka štruktúra vývozu MSP

V roku 2017 bola takmer polovica (47,7 %, resp. 8 655,4 mil. Eur) vývozu MSP výsledkom činnosti subjektov so zahraničným kapitálom. Pri uvedenom druhu vlastníctva sa jedná o subjekty založené a kontrolované zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom. Subjekty s medzinárodným vlastníctvom realizovali 15,3 % (resp. 2 769,7 mil. Eur) objemu vývozu MSP. Tento druh vlastníctva predstavujú subjekty, ktoré boli založené spoločne domácou a zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom.

Značný podiel na objeme vývozu MSP (35,2 %) v roku 2017 predstavovali činnosti tuzemských subjektov súkromného vlastníctva a to v objeme 6 394,1 mil. Eur. Ako zobrazuje Graf 26, MSP s družstevným vlastníctvom tvorili v sledovanom roku len 0,6 % (resp. 102 mil. Eur) z celkového objemu vývozu MSP.

Vlastnícka štruktúra veľkých podnikov sa v porovnaní s vlastníckou štruktúrou MSP podstatne líši. Charakteristická je najmä dominantným zastúpením zahraničného vlastníctva. Veľké podniky so zahraničným vlastníctvom zrealizovali takmer tri štvrtiny (73 %) z celkového objemu vývozu veľkých podnikov. Podiel subjektov s medzinárodným vlastníctvom tvoril 20,5 % z celkového objemu vývozu veľkých podnikov. Subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom realizovali len 3,8 % z celkového objemu vývozu veľkých podnikov.

Graf 26: Vlastnícka štruktúra vývozu MSP v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

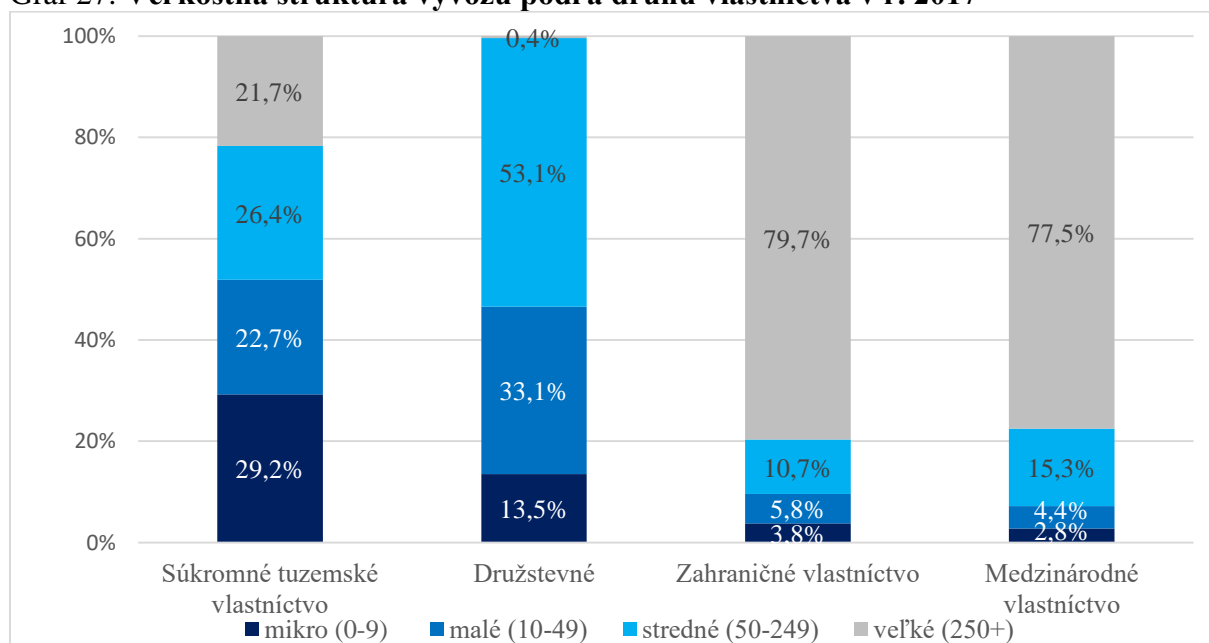
Detailnejší pohľad na štruktúru vývozu v rámci jednotlivých veľkostných kategórii podnikov a druhov vlastníctva zobrazuje Graf 27. Z hľadiska druhu vlastníctva sa podieľali malé a stredné podniky 20,3 % na celkovom objeme vyvezeného tovaru subjektov zahraničného vlastníctva. Z pohľadu MSP predstavovalo zastúpenie mikropodnikov 3,8 %, malých podnikov 5,8 % a stredných podnikov 10,7 % na celkovom objeme vyvezeného tovaru subjektov zahraničného vlastníctva. Dominantnú veľkostnú kategóriu podnikov na celkovom objeme vyvezeného tovaru v rámci zahraničného vlastníctva predstavovali v roku 2017 veľké podniky (79,7 %).

Relatívne obdobné zastúpenie (22,5 %) dosahovali malé a stredné podniky aj na objeme vývozu subjektov medzinárodného vlastníctva. Z pohľadu MSP predstavovalo zastúpenie mikropodnikov 2,8 %, malých podnikov 4,4 % a stredných podnikov 15,3 % na celkovom objeme vyvezeného tovaru subjektov s medzinárodným vlastníctvom. Veľké podniky dominovali s podielom 77,5 % na celkovom objeme vývozu subjektov s medzinárodným vlastníctvom.

Na druhej strane bolo dominantné zastúpenie malých a stredných podnikov v rámci celkového objemu vývozu subjektov so súkromným tuzemským vlastníctvom (s podielom 78,3 %). Z pohľadu MSP, takmer jednu tretinu (29,2 %) z celkového objemu vývozu subjektov so súkromným tuzemským vlastníctvom realizovali mikropodniky. Malé podniky realizovali 22,7 % a stredné podniky 26,4 % z celkového realizovaného objemu vývozu subjektov súkromného tuzemského vlastníctva. Zastúpenie veľkých podnikov predstavovalo 21,7 %.

Malé a stredné podniky sa takmer výlučne podieľali na objeme celkového realizovaného vývozu subjektov družstevného vlastníctva (99,6 %). Z pohľadu MSP realizovali stredné podniky viac ako jednu polovicu (53,1 %) celkového objemu vývozu subjektov družstevného vlastníctva. Malé podniky prispeli takmer jednou tretinou (33,1 %) a mikropodniky 13,5 % k celkovému objemu vývozu subjektov družstevného vlastníctva. Podiel veľkých podnikov dosiahol 0,4 %.

Graf 27: Veľkostná štruktúra vývozu podľa druhu vlastníctva v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

2.6 Početnosť vyvážajúcich MSP

Podľa dostupných údajov a metodiky Štatistického úradu SR v roku 2017 vykonávalo vývoz tovaru 30 168 malých a stredných podnikov. Malé a stredné podniky dosiahli 98,5 % podiel na celkovom počte vyvážajúcich podnikateľských subjektov (30 635). Mikropodniky s takmer trojštvrťinovým podielom (74,9 %), resp. s 22 959 podnikateľskými subjektmi mali najvyššie zastúpenie na celkovom počte vyvážajúcich subjektov. Malé podniky dosiahli 17,8 % zastúpenie (5 449 podnikateľských subjektov v absolútnom vyjadrení) a stredné podniky 5,7 % zastúpenie (1 760 podnikateľských subjektov).

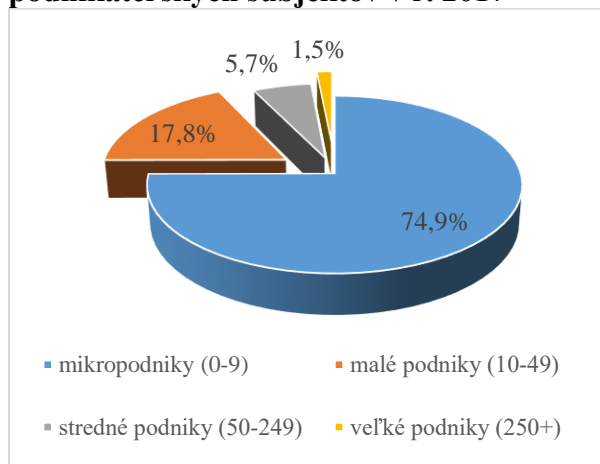
Tabuľka 7: Početnosť vývozcov tovaru v r. 2016 a 2017

Veľkostná kategória podnikov	Počet podnikateľských subjektov			Index 2017/2016
	2016	2017		
	abs. počet	abs. počet	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	23 132	22 959	74,9%	99,3%
Malé podniky (10-49)	5 165	5 449	17,8%	105,5%
Stredné podniky (50-249)	1 695	1 760	5,7%	103,8%
Veľké podniky (250+)	432	467	1,5%	108,1%
MSP (249)	29 992	30 168	98,5%	100,6%
Spolu	30 424	30 635	100,0%	100,7%

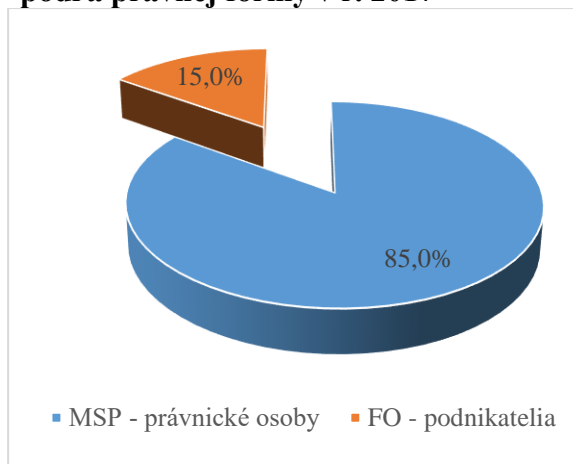
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní sa počet vyvážajúcich malých a stredných podnikov zvýšil o 176 podnikateľských subjektov (zvýšenie o 0,6 %). Z pohľadu veľkostných kategórií najviac vzrástol v porovnaní s rokom 2016 počet vyvážajúcich malých podnikov (o 284 podnikateľských subjektov, resp. medziročné zvýšenie o 5,5 %). V rámci mikropodnikov, ako u jedinej veľkostnej kategórie podnikov, bol zaznamenaný medziročný pokles o 173 podnikateľských subjektov (medziročný pokles o 0,7 %). Z hľadiska právnej formy majú v štruktúre vyvážajúcich MSP dominantné postavenie MSP - právnické osoby (85 % podiel, resp. 25 640 subjektov). Fyzické osoby – podnikatelia tvorili 15 % podiel na celkovom počte vyvážajúcich malých a stredných podnikov (4 528 subjektov v absolútnom vyjadrení).

Graf 28: Veľkostná štruktúra vyvážajúcich podnikateľských subjektov v r. 2017

Graf 29: Štruktúra vyvážajúcich MSP podľa právnej formy v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP

V odvetvovej štruktúre vyvážajúcich MSP podľa hrubšieho členenia SK NACE prevládajú subjekty z odvetvia obchodu (36,9 %), priemyslu (21,1 %) a obchodných služieb (17,2 %). Na rozdiel od odvetvovej štruktúry celkového objemu vývozu MSP v odvetvovej štruktúre počtu vyvážajúcich MSP dominuje skôr odvetvie obchodu ako priemyslu.

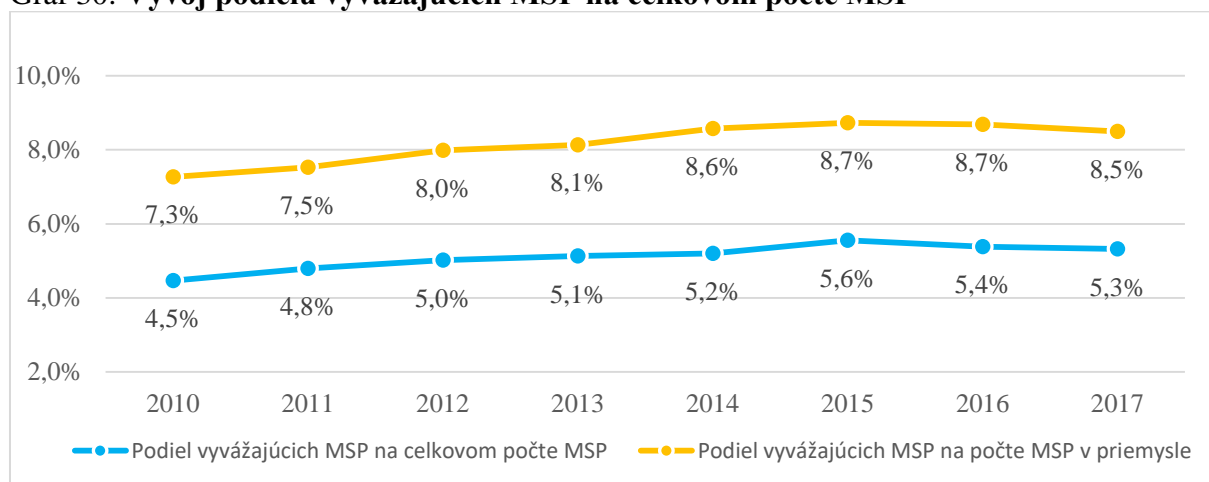
Tabuľka 8: Odvetvová štruktúra vyvážajúcich MSP a podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP v r. 2017

Odvetvie podľa SK NACE - hrubšie členenie	Početnosť MSP		Podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP v jednotlivých odvetviach
	Počet	v %	
Pôdohospodárstvo	1 629	5,4%	6,5%
Priemysel	6 368	21,1%	8,5%
Stavebníctvo	1 616	5,4%	1,7%
Obchod	11 137	36,9%	9,3%
Doprava, informácie	2 694	8,9%	6,0%
Ubytovanie a stravovanie	415	1,4%	2,1%
Obchodné služby	5 182	17,2%	3,6%
Ostatné služby	624	2,1%	1,4%
Neznáme	503	1,7%	-
Odvetvia spolu	30 168	100,0%	5,3%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z celkového počtu malých a stredných podnikov (vrátane fyzických osôb – podnikateľov) vykonávalo v roku 2017 vývoz tovarov 5,3 % MSP. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa podiel vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP mierne znížil (o 0,1 p. b.). Podiel vyvážajúcich MSP v odvetví priemyslu na celkovom počte v odvetví priemyslu predstavoval 8,5 % v roku 2017, pričom v porovnaní s rokom 2010 sa zvýšil o 1,2 p. b.

Graf 30: Vývoj podielu vyvážajúcich MSP na celkovom počte MSP

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

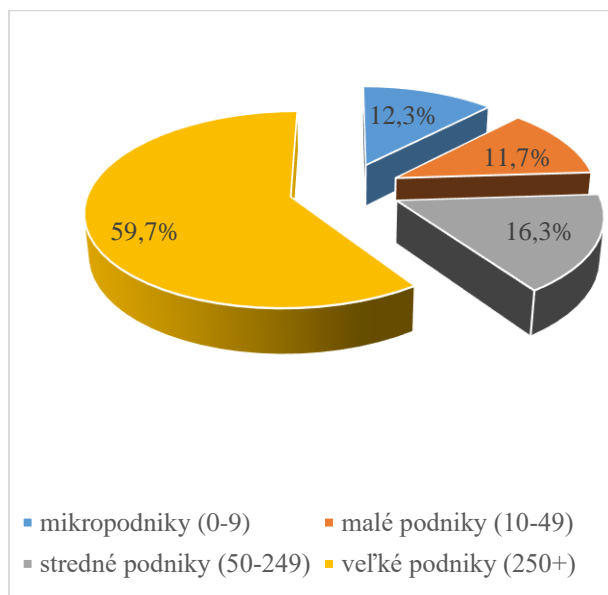
3 Vývoj dovozu v roku 2017 z pohľadu MSP

V roku 2017 bol podľa údajov Štatistického úradu SR zaznamenaný **medziročný rast celkového objemu dovezeného tovaru malých a stredných podnikov o 3,4 %** (resp. o 867 mil. Eur) a dosiahol úroveň **26 421,7 mil. Eur**.

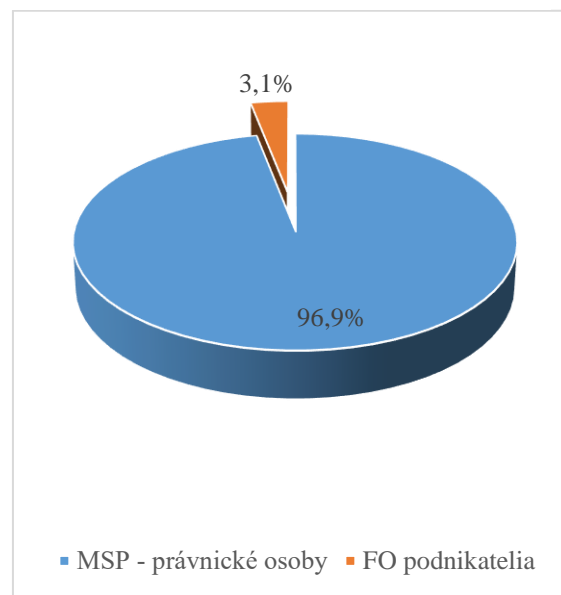
Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze predstavoval 40,3 % v roku 2017, pričom v porovnaní s rokom 2016 sa podiel MSP znížil o 1,8 p. b. Z pohľadu veľkostných kategórií podnikov predstavoval v roku 2017 podiel mikropodnikov (0 – 9 zamestnancov) 12,3 % na celkovom objeme dovozu, resp. 8 058,4 mil. Eur v absolútnom vyjadrení. Malé podniky (10 - 49 zamestnancov) sa podieľali na celkovom dovoze 11,7 %, resp. 7 674,0 mil. Eur. Podiel stredných podnikov (50 - 249 zamestnancov) dosiahol 16,3 % na celkovom objeme dovozu, resp. v absolútnom vyjadrení predstavoval objem vývozu stredných podnikov 10 689,3 mil. Eur. Veľké podniky dosiahli v roku 2017 takmer trojpäťtinový podiel (59,7 %) na celkovom objeme dovozu, resp. objem vývozu veľkých podnikov predstavoval 39 098,5 mil. Eur.

Z celkového objemu dovozu malých a stredných podnikov mali rozhodujúci podiel právnické osoby - podniky (96,9 %). Podiel dovozu fyzických osôb - podnikateľov predstavoval 3,1 % na celkovom objeme dovozu MSP.

Graf 32: Objem celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017

Graf 31: Objem celkového dovozu MSP podľa právnej formy v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP sa v porovnaní s rokom 2016 znížil len objem dovozu mikropodnikov (o 579,1 mil. Eur), pričom ich podiel na celkovom objeme dovozu sa medziročne znížil o 1,9 percentuálnych bodov. Najdynamickejší medziročný rast bol zaznamenaný v kategórii malých podnikov, a to o 13,9 % (resp. medziročné zvýšenie o 938,6 mil. Eur). V prípade stredných podnikov vzrástol objem dovozu o 5 % (resp. o 507,5 mil. Eur). Dovoz veľkých podnikov vzrástol o 11,3 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavovalo zvýšenie objemu dovozu o 3 957,8 mil. Eur.

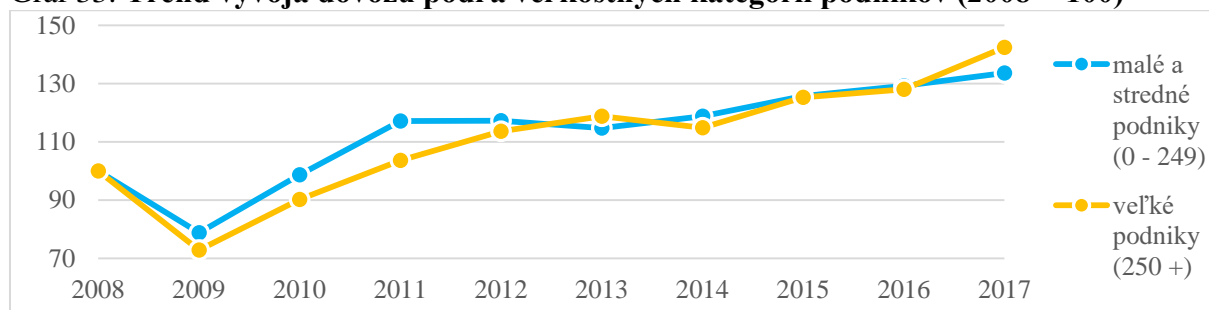
Tabuľka 9: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu (bez zahraničných osôb)			Index
	2016	2017		
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	8 637,5	8 058,4	12,3%	93,3
Malé podniky (10-49)	6 735,4	7 674,0	11,7%	113,9
Stredné podniky (50-249)	10 181,8	10 689,3	16,3%	105,0
Veľké podniky (250+)	35 140,7	39 098,5	59,7%	111,3
MSP (249)	25 554,7	26 421,7	40,3%	103,4
Spolu	60 695,4	65 520,2	100,0%	107,9
Celkový objem vývozu v roku 2017 vrátane zahraničných osôb	mil. Eur		podiel MSP (0-249)	
	71 706,0		36,8%	

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Grafické znázornenie štruktúry celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov vrátane zahraničných osôb je prezentované v prílohe, v Graf 62.

Trend vývoja dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v rokoch 2008 – 2017 (Graf 33) poukazuje na výrazne vyššiu dynamiku dovozu veľkých podnikov v roku 2017 v porovnaní s dynamikou dovozu malých a stredných podnikov. V pokrízovom období do roku 2012 bola zaznamenaná kontinuálne výraznejšia dynamika dovozu MSP, pričom v období rokov 2015-2016 bola dynamika vývozu MSP a veľkých podnikov takmer vyrovnaná. Pozitívnu skutočnosťou je, že od roku 2014 dochádza ku kontinuálnemu nárastu dovozu MSP. V porovnaní s rokom 2008 bol dovoz MSP v roku 2017 viac ako 1,3 násobne vyšší a objem vývozu veľkých podnikov až 1,4 násobne vyšší.

Graf 33: Trend vývoja dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov (2008 = 100)

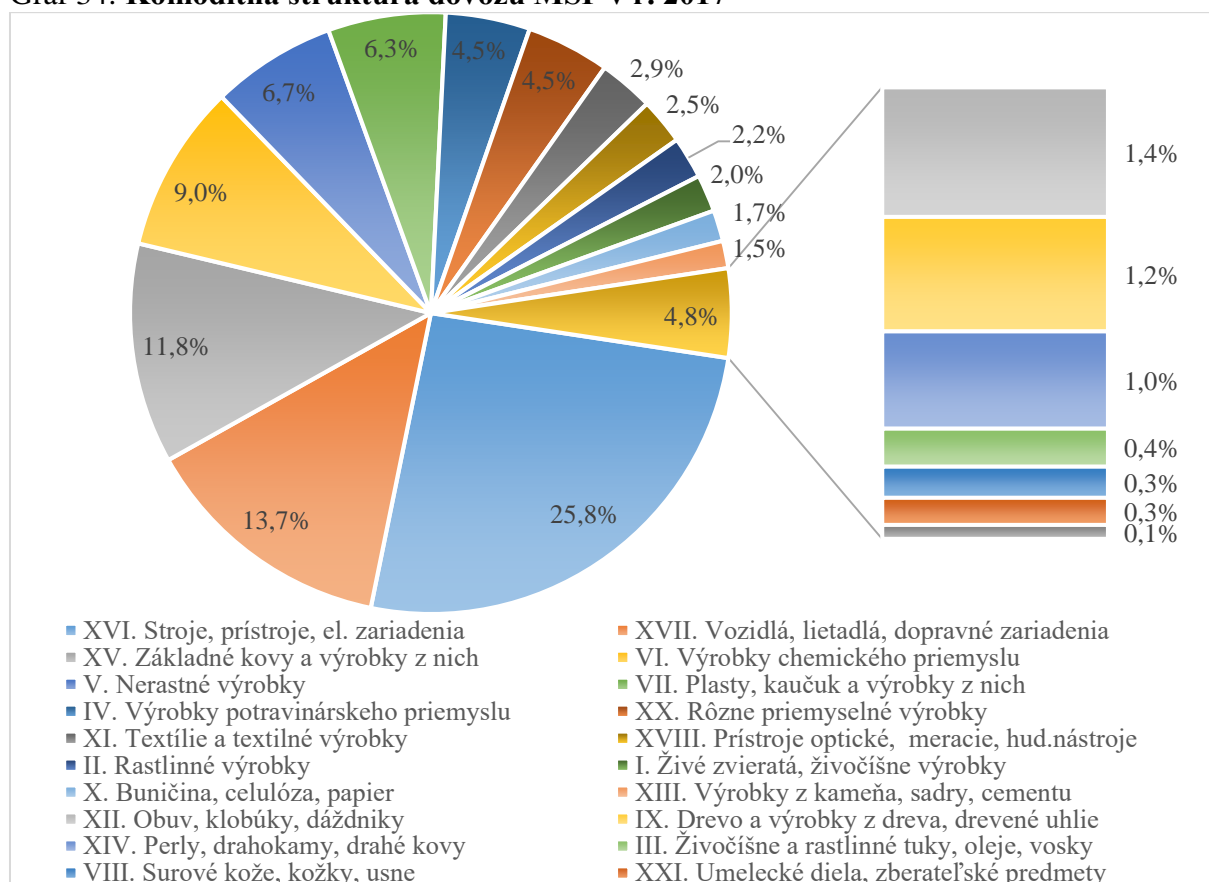
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov štatistického úradu SR.

3.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP

Graf 34 zobrazuje celkový dovoz malých a stredných podnikov v roku 2017 z hľadiska komoditnej štruktúry harmonizovaného systému. Medzi najvýznamnejšiu komoditu dovozu MSP v sledovanom období patrili **stroje, prístroje, elektronické zariadenia** v celkovom objeme 6 820,7 mil. Eur, ktoré dosiahli **25,8 % podiel** na celkovom dovoze MSP. Ďalšími významnými komoditami dovozu malých a stredných podnikov boli v roku 2017 **vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia** v celkovom objeme 3 612,5 mil. Eur (s **podielom 13,7 %**), **základné kovy a výrobky z nich** v objeme 3 129,3 mil. Eur (s **podielom 11,8 %**), **Výrobky chemického priemyslu** v objeme 2 387,9 mil. Eur (s **podielom 9 %**), **nerastné výrobky** v objeme 1 772,8 mil. Eur (s **podielom 6,7 %**), **plasty, kaučuk a výrobky z nich** v objeme 1 669,8 mil. Eur (s **podielom 6,3 %**). V prípade ostatných komodít harmonizovaného systému bolo ich percentuálne zastúpenie na celkovom dovoze MSP nižšie ako 5 %. V komoditnej štruktúre dovozu malých a stredných podnikov sa na prvých

miestach umiestňujú identické tovary ako na vývoze MSP, čo poukazuje na vysoký podiel vnútroodvetvového obchodu na celkovej obchodnej výmene MSP.

Graf 34: Komoditná štruktúra dovozu MSP v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra dovozu MSP sa v posledných štyroch rokoch vyznačuje najmä medziročným poklesom percentuálneho zastúpenia **textílií a textilných výrobkov** a v posledných troch rokoch medziročným poklesom percentuálneho zastúpenia **strojov, prístrojov, elektrického zariadenia**.

V absolútnom vyjadrení v rámci medziročného porovnania z hľadiska komoditnej štruktúry dovozu MSP najvýraznejšie vzrástol dovoz nerastných výrobkov o 510,5 mil. Eur, základných kovov o 352,7 mil. Eur, výrobkov z kameňa, sadry, cementu o 258,9 mil. Eur, vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení o 70 mil. Eur a dovoz perál, drahokamov, drahých kovov o 61,8 mil. Eur.

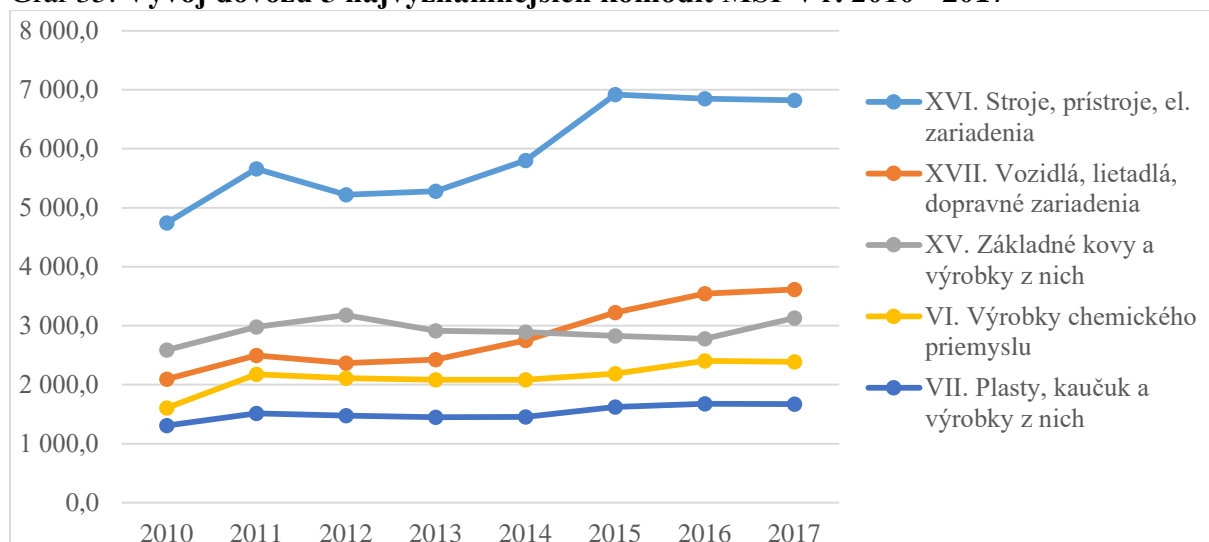
V rámci medziročného porovnania z hľadiska komoditnej štruktúry dovozu MSP najvýraznejšie poklesol v absolútnej hodnote dovoz prístrojov optických, meracích, hudobných nástrojov o 42,9 mil. Eur, rastlinných výrobkov o 40,4 mil. Eur, živočíšnych a rastlinných tukov, olejov, voskov o 39,5 mil. Eur a dovoz strojov, prístrojov, elektrických zariadení o 31,1 mil. Eur.

Z pohľadu medziročnej komparácie podielov jednotlivých komodít (harmonizovaného systému) na celkovom dovoze MSP sa najvýraznejšie zvýšil podiel **nerastných výrobkov** (o 1,8 p. b.), podiel **základných kovov a výrobkov zo základných kovov** (o 1 p. b.) a podiel **výrobkov z kameňa, sadry, cementu, azbestu, sľudy; keramiky a skla** (o 0,9 p. b.). Na druhej strane najvýraznejší medziročný pokles podielu zaznamenali **stroje, prístroje,**

elektrické zariadenia (o 1 p. b.). V prípade ostatných komodít bola medziročná zmena podielov pod $\pm 0,5$ percentuálneho bodu.

Pre vývoj dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP¹¹ bola v roku 2017 charakteristická rastúca dynamika dovozu základných kovov a výrobkov z nich (medziročný rast o 12,7 %), ako aj mierne rastúca dynamika vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (medziročný rast o 2 %). Dovoz strojov, prístrojov, elektrických zariadení, ako aj plastov, kaučuku a výrobkov z nich zaznamenal v roku 2017 medziročný pokles o 0,5 % a dovoz výrobkov chemického priemyslu medziročne poklesol o 0,7 %.

Graf 35: Vývoj dovozu 5 najvýznamnejších komodít MSP v r. 2010 - 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

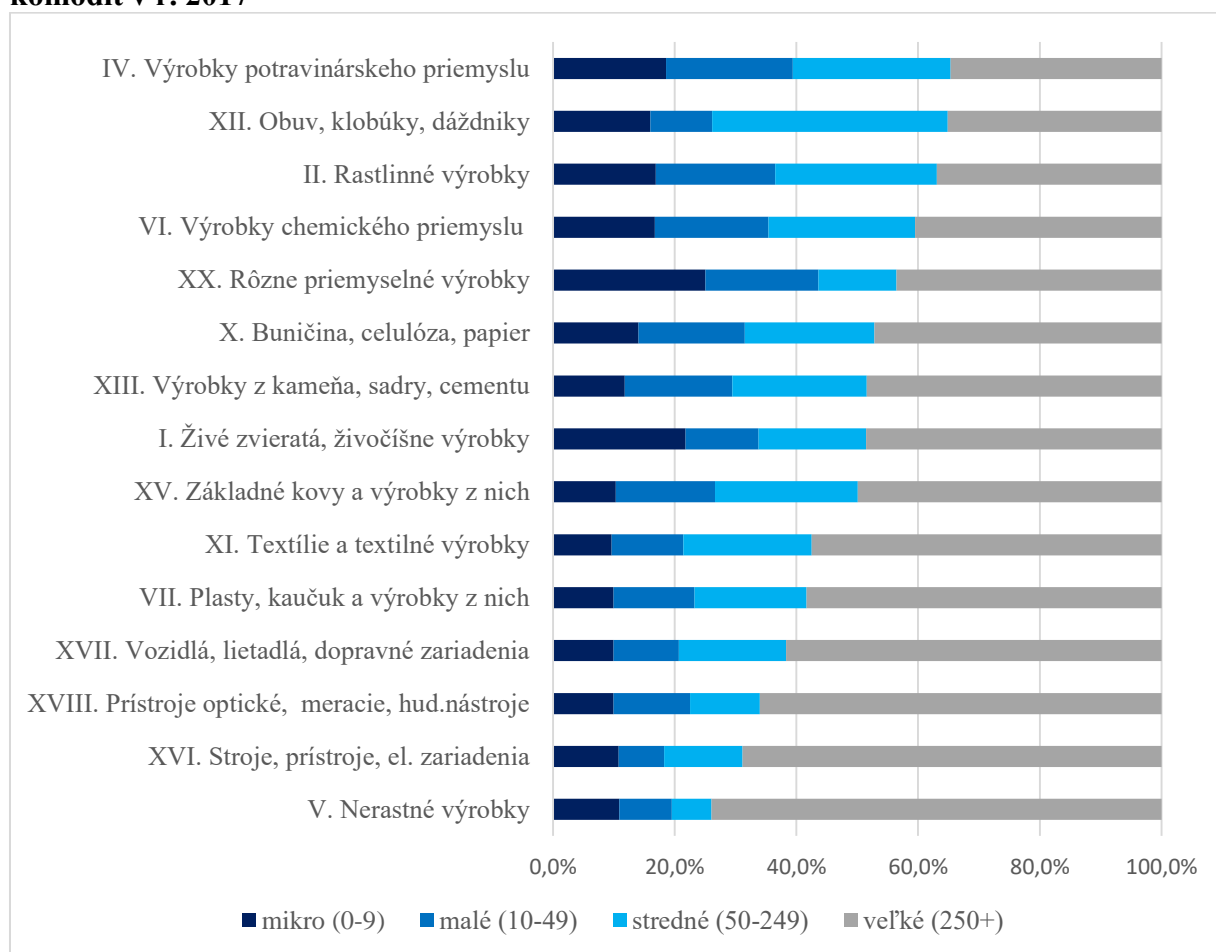
Z pohľadu najvýznamnejších komodít v roku 2017¹² (Graf 36) dosahovali malé a stredné podniky najvýraznejšie zastúpenie na dovoze: výrobkov potravinárskeho priemyslu (65,3 %), obuvi, klobúkov, dáždnikov (64,9 %), rastlinných výrobkov (63,1 %), výrobkov chemického priemyslu (59,5 %), rôznych priemyselných výrobkov (56,4 %), buničiny, celulózy, papiera (52,8 %), výrobkov z kameňa, sadry, cementu (51,6 %), živých zvierat, živočíšnych výrobkov (51,5 %) a dovoze základných kovov a výrobkov z nich (50,1 %).

Naopak, z hľadiska najvýznamnejších komodít v roku 2017 mali MSP najmenej výrazné zastúpenie na dovoze: nerastných výrobkov (26,1 %), strojov, prístrojov, elektrických zariadení (31,1 %), prístrojov optických, meracích, hudobných nástrojov (34 %) a vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (38,3 %).

Oproti roku 2016 sa zvýšilo zastúpenie MSP najmä v prípade dovozu nerastných výrobkov (o 1,8 p. b.), základných kovov a výrobkov z nich (o 1 p. b.) a výrobkov z kameňa, sadry, cementu (o 0,9 p. b.). Naopak, v porovnaní s rokom 2016 pokleslo zastúpenie MSP najmä v prípade dovozu strojov, prístrojov, elektrických zariadení (o 1 p. b.), výrobkov chemického priemyslu (o 0,4 p. b.) a prístrojov optických, meracích, hudobných nástrojov (o 0,3 p. b.).

¹¹ V roku 2017 tvorili 66,7 % z celkového dovozu MSP.

¹² V roku 2017 tvorili najvýznamnejšie komodity MSP (uvedené v Graf 6) 96,6 % z celkového dovozu MSP.

Graf 36: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze najvýznamnejších komodít v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe Štatistického úradu SR

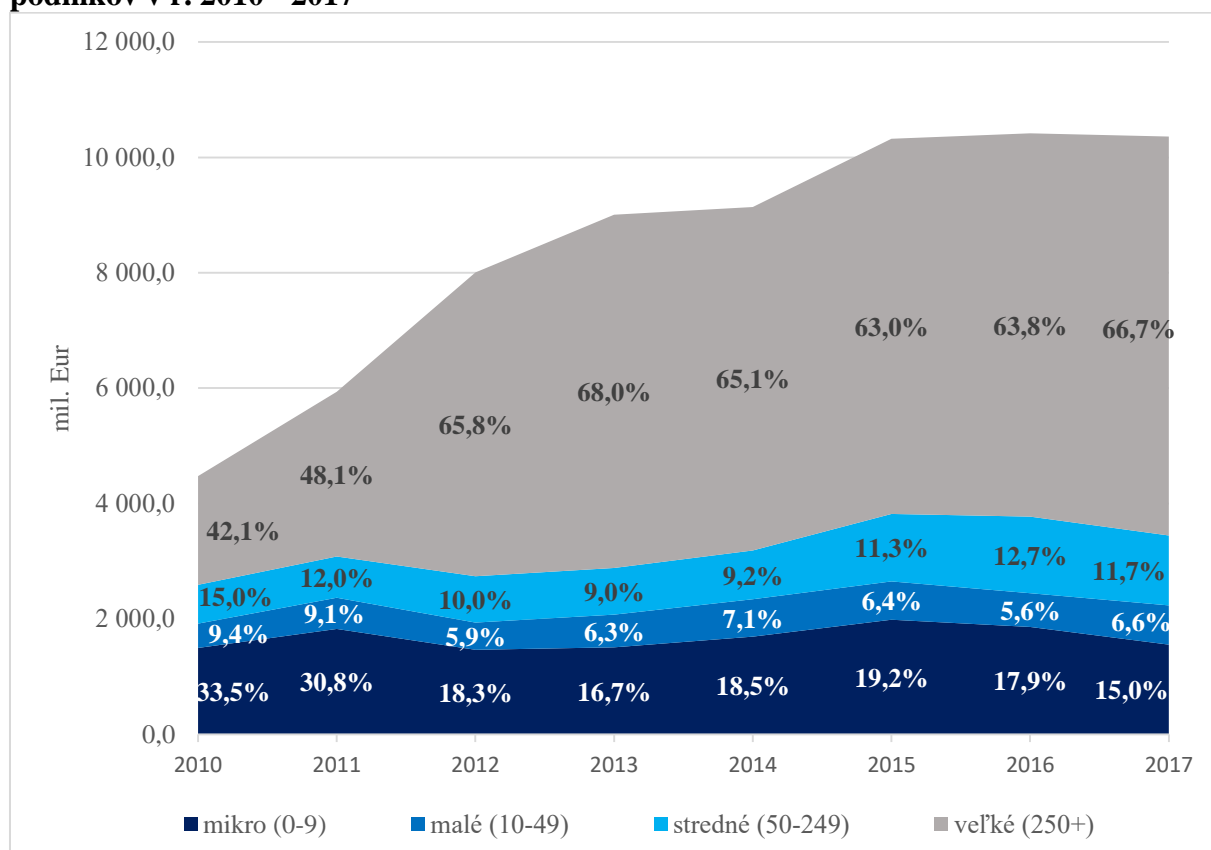
3.1.1 Dovoz high-tech tovarov

Celkový dovoz high-tech tovarov dosiahol v roku 2017 hodnotu **10 360,8 mil. Eur** (bez započítania dovozných operácií zahraničných osôb). V porovnaní s rokom 2016 sa znížil celkový dovoz high-tech tovarov o 56,2 mil. Eur (medziročný pokles o 0,5 %).

K tomuto medziročnému poklesu objemu dovozu high-tech tovarov najviac prispeli mikropodniky (pokles objemu dovozu high-tech tovarov o 306,3 mil. Eur) a stredné podniky (pokles objemu dovozu high-tech tovarov o 116 mil. Eur).

V roku 2017 predstavoval dovoz high-tech produktov malých a stredných podnikov 3 446,7 mil. Eur, t. j. medziročne poklesol o 326,9 mil. Eur. Podiel MSP na celkovom dovoze high-tech produktov bol 33,3 %, pričom ich podiel na celkovom dovoze high-tech produktov v medziročnom porovnaní klesol o 2,9 p. b. Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií podnikov dosiahol podiel mikropodnikov na objeme dovozu high-tech produktov 15 % (o 2,9 p. b. menej oproti roku 2016), čo značí, že ide o najnižší podiel mikropodnikov na dovoze high-tech od roku 2010 v ktorom predstavoval ich podiel 33,5 % na celkovom objeme dovozu high-tech tovarov. Zároveň mierne klesol aj podiel stredných podnikov na 11,7 % (o 1 p. b. menej ako v roku 2016).

Graf 37: Vývoj objemu dovozu high-tech produktov podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2010 - 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.2 Teritoriálna štruktúra dovozu MSP

Zo spracovaných údajov vyplýva určitá podobnosť v teritoriálnej štruktúre jednotlivých veľkostných kategórií podnikov. Vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov sa preukazuje kľúčová úloha jednotného trhu EÚ tak ako je to aj v prípade vývozu v rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov.

Tabuľka 10: Objem dovozu podľa teritoriálnych oblastí v r. 2017

Veľkostná kategória podnikov	Absolútne hodnoty (v mil. Eur)			Podiel v %		
	Dovoz do krajín EÚ	Dovoz do krajín mimo EÚ	Dovoz spolu	Dovoz do krajín EÚ	Dovoz do krajín mimo EÚ	Dovoz spolu
Mikropodniky (0-9)	6 666,0	1 392,3	8 058,4	82,7%	17,3%	100,0%
Malé podniky (10-49)	6 101,6	1 572,4	7 674,0	79,5%	20,5%	100,0%
Stredné podniky (50-249)	7 876,3	2 813,0	10 689,3	73,7%	26,3%	100,0%
Veľké podniky (250 +)	22 684,5	16 414,0	39 098,5	58,0%	42,0%	100,0%
MSP (0-249)	20 643,9	5 777,8	26 421,7	78,1%	21,9%	100,0%
Spolu - zahraničné	43 328,5	22 191,8	65 520,2	66,1%	33,9%	100,0%

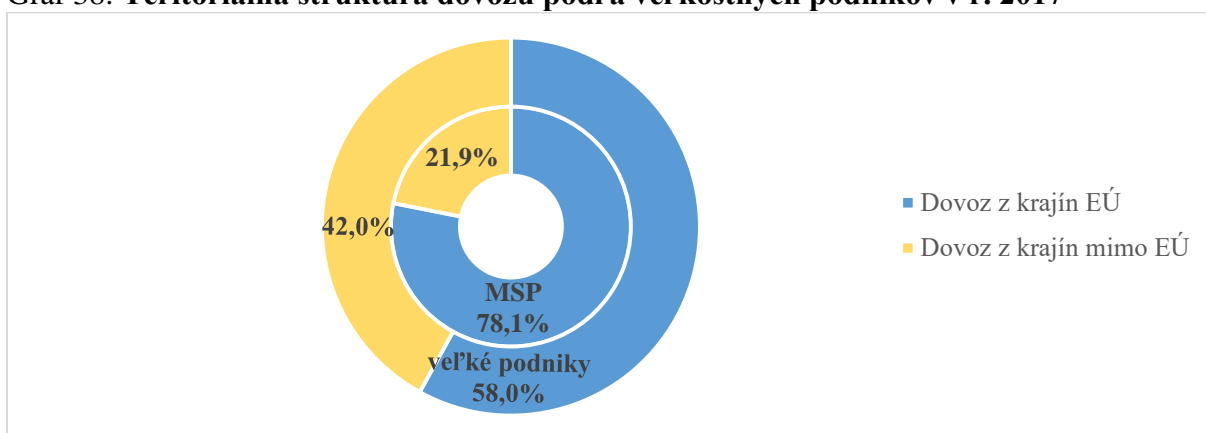
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Pri porovnaní jednotlivých kategórií podnikov z hľadiska teritoriálnej štruktúry v roku 2017 vyplýva, že dovoz z krajín EÚ bol najvýznamnejší pre kategóriu mikropodnikov, v rámci ktorej predstavoval podiel dovozu z členských krajín EÚ 82,7 % na celkovom dovoze mikropodnikov.

V roku 2017 tvoril dovoz malých a stredných podnikov z krajín EÚ viac ako tri štvrtiny (78,1 %, resp. 20 643,9 mil. Eur) z celkového dovozu MSP. V porovnaní s rokom 2016 sa zvýšil podiel dovozu z krajín EÚ o 0,4 p. b. Dovoz malých a stredných podnikov z krajín mimo EÚ dosiahol 21,9 % podiel z celkového dovozu MSP, resp. 5 777,8 mil. Eur v absolútnom vyjadrení.

V rámci veľkých podnikov predstavoval podiel dovozu z krajín EÚ 58 % z celkového dovozu veľkých podnikov, resp. 22 684,5 mil. Eur v absolútnom vyjadrení a podiel dovozu z krajín mimo EÚ 42 % z celkového dovozu veľkých podnikov, resp. 16 414 mil. Eur v absolútnom vyjadrení.

Graf 38: Teritoriálna štruktúra dovozu podľa veľkostných podnikov v r. 2017

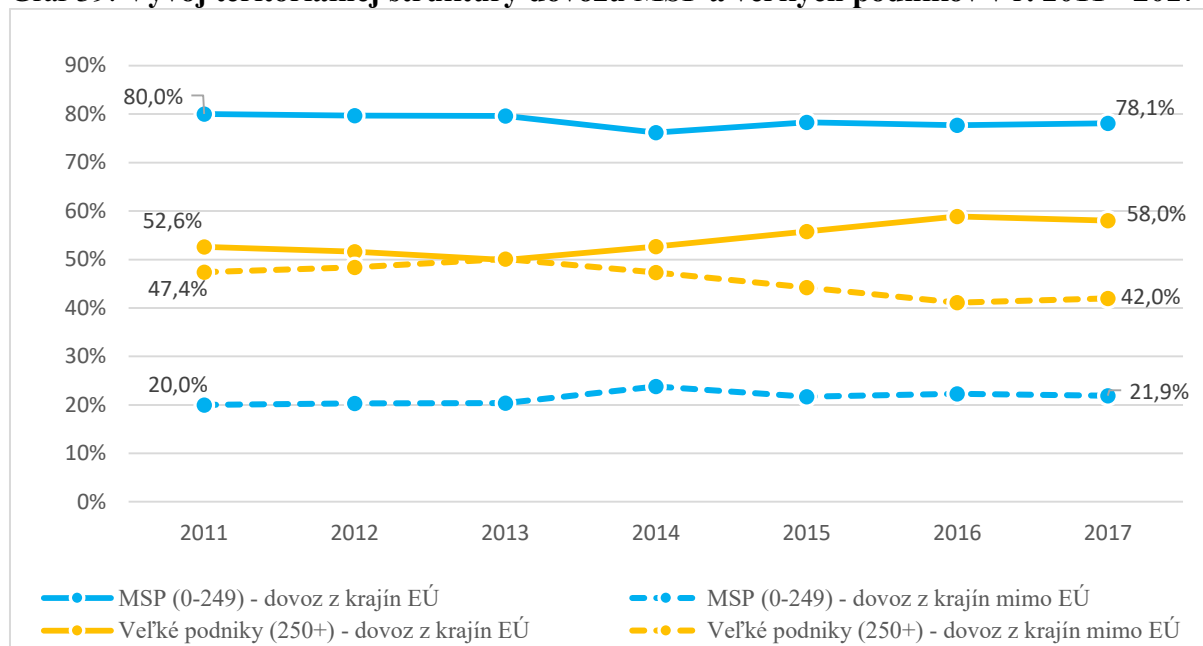

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Teritoriálna štruktúra dovozu MSP a veľkých podnikov vykazuje z dlhodobého hľadiska podobné tendencie ako v prípade vývozu. Oproti roku 2011 sa podiel dovozu MSP z krajín mimo EÚ na celkovom dovoze MSP mierne zvýšil (o 1,9 p. b.). Na základe dlhodobých tendencií vývoja teritoriálnej štruktúry dovozu MSP, možno sledovať relatívne konštantný trend vývoja dovozu MSP z krajín EÚ bez výraznejších výkyvov a so stabilne nižším podielom dovozu MSP z krajín mimo EÚ.

V rámci teritoriálnej štruktúry dovozu veľkých podnikov možno sledovať odlišnú vývojovú tendenciu, kde od roku 2013 do roku 2016 dochádzalo k poklesu podielu dovozu z krajín mimo EÚ o 9 p. b., pričom v roku 2017 sa kontinuálny pokles podielu dovozu veľkých podnikov z krajín mimo EÚ zastavil a medziročne (v porovnaní s rokom 2016) ich podiel vzrástol (o 0,9 p. b.). Napriek tejto skutočnosti naďalej zohráva vnútorný trh EÚ významnú úlohu v rámci dovozu veľkých podnikov, ako aj dovozu malých a stredných podnikov.

Graf 39: Vývoj teritoriálnej štruktúry dovozu MSP a veľkých podnikov v r. 2011 - 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

3.2.1 Dovozy MSP z krajín EÚ

Dovozy malých a stredných podnikov tvoril v roku 2017 47,6 % z celkového dovozu z krajín EÚ, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 20 643,9 mil. Eur. Súhrnne sa dovoz MSP z krajín EÚ medziročne zvýšil o 3,9 % (resp. o 777,2 mil. Eur).

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP dosiahol podiel malých podnikov 14,1 % na celkovom objeme dovozu z krajín EÚ (6 101,6 mil. Eur v absolútnom vyjadrení). Spomedzi všetkých veľkostných kategórií podnikov práve malé podniky zaznamenali v medziročnom porovnaní najvyšší nárast objemu dovozeného tovaru z krajín EÚ (nárast o 16,7 %). Dovozy stredných podnikov z členských štátov EÚ zaznamenal medziročný nárast 5,9 %.

Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií bol zaznamenaný len medziročný pokles mikropodnikov (pokles o 7,4 %), ktoré v konečnom dôsledku prispeli k zníženej dynamike MSP (celková dynamika MSP v roku 2017 predstavovala 3,9 %) v porovnaní s dynamikou veľkých podnikov (9,6 %).

Tabuľka 11: Štruktúra dovozu z krajín EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov v r. 2017

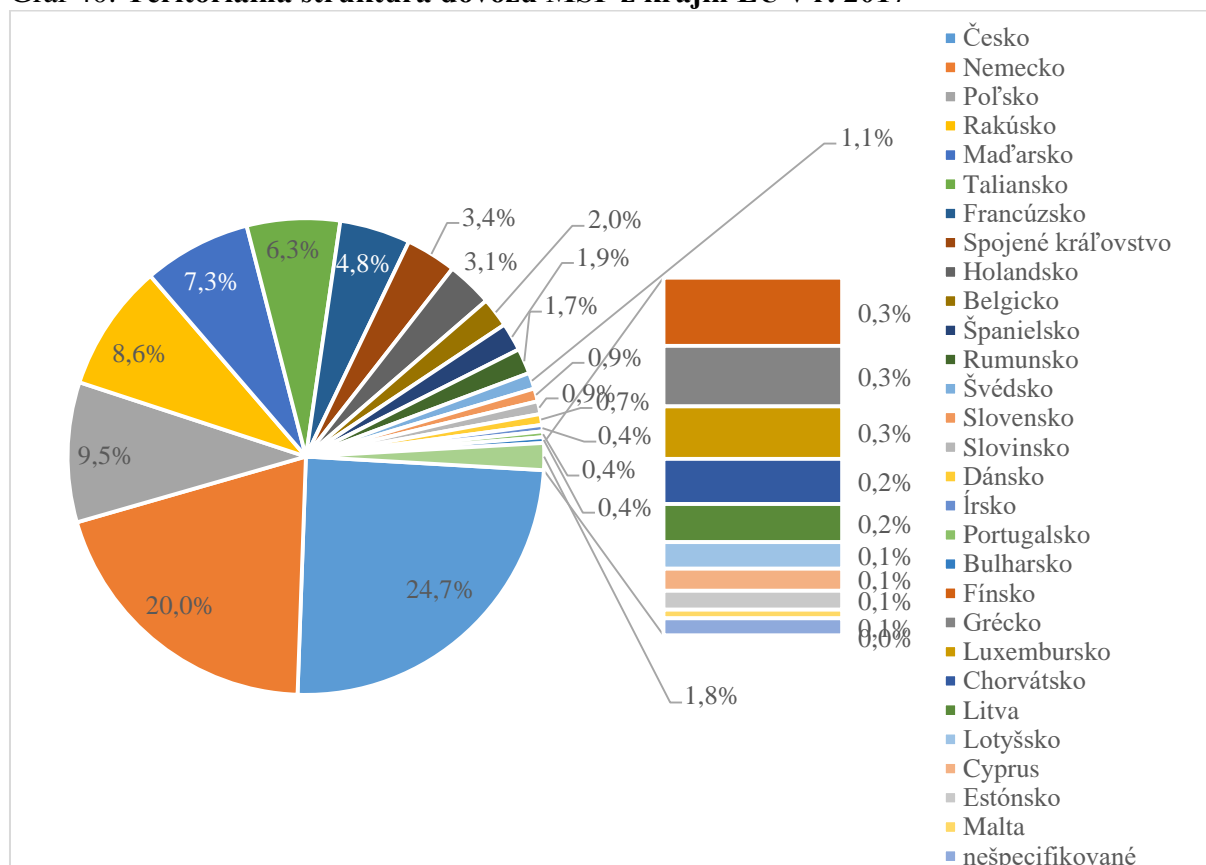
Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu - krajiny EÚ			Index 2017/2016
	2016	2017		
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	7 198,8	6 666,0	15,4%	92,6%
Malé podniky (10-49)	5 227,8	6 101,6	14,1%	116,7%
Stredné podniky (50-249)	7 440,1	7 876,3	18,2%	105,9%
Veľké podniky (250 +)	20 698,2	22 684,5	52,4%	109,6%
MSP (0-249)	19 866,7	20 643,9	47,6%	103,9%
Spolu	40 564,9	43 328,5	100,0%	106,8%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V roku 2017 sa z hľadiska teritoriálnej štruktúry dovozu MSP z krajín EÚ umiestnili na prvých troch miestach: Česká republika, Nemecko a Poľsko. Dovoz z Českej republiky tvoril 24,7 % z celkového dovozu MSP z členských štátov EÚ, z Nemecka 20 % a z Poľska 9,5 %.

V rámci ďalších členských štátov EÚ patril v roku 2017 medzi významnejší dovoz MSP z Rakúska 8,6 %, Maďarska 7,3 % a z Talianska 6,3 %. Dovoz z ostatných krajín EÚ v rámci celkového dovozu MSP z krajín EÚ dosahoval podiel menší ako 5 %.

Graf 40: Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v r. 2017

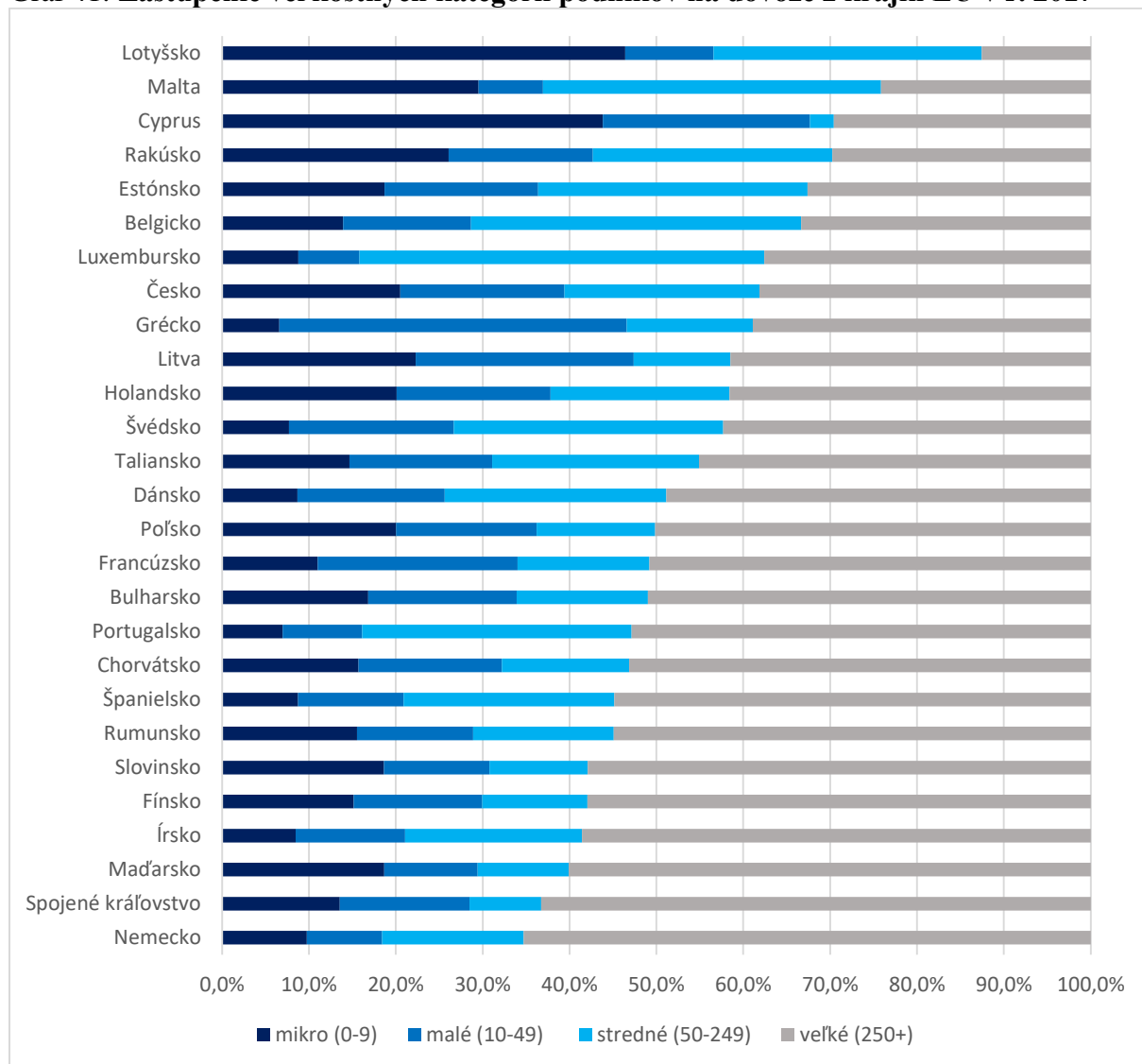

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Malé a stredné podniky mali celkovo najvýraznejšie zastúpenie na objeme dovozu z krajín: Lotyšsko (87,5 %), Malta (75,9 %), Cyprus (70,4 %), Rakúsko (70,3 %), Estónsko (67,4%), Belgicko (66,7 %), Luxembursko (62,4 %), Česká republika (61,9 %). Naopak, jasná dominancia veľkých podnikov sa prejavuje najmä v prípade dovozu z Nemecka, v ktorom predstavuje podiel MSP 34,7 %, zo Spojeného kráľovstva (36,7 %) a z Maďarska (39,9 %). Nižšie ako 50 % zastúpenie dosiahli MSP na celkovom objeme dovozu z krajín ako: Francúzsko (49,2 %), Bulharsko (49 %), Portugalsko (47,1 %), Chorvátsko (46,9 %), Španielsko (45,2 %), Rumunsko (45,1 %), Slovinsko (42,1 %) a Írsko (41,4 %).

V rámci podrobnejšej veľkostnej štruktúry dovozu MSP z jednotlivých členských krajín EÚ možno sledovať významnejšie zastúpenie mikropodnikov na celkovom dovoze z krajín: Lotyšsko (46,4 %), Cypru (43,8 %) a Malty (29,5 %). Malé podniky boli v rámci podrobnejšej veľkostnej štruktúry celkového objemu dovozu významnejšie zastúpené z krajín: Grécko (40 %), Litva (25,1 %) a Francúzska (23 %). Stredné podniky boli významnejšie zastúpené na objeme dovozu z: Luxemburska (46,6 %), Malty (38,9 %) a z Belgicka (38 %).

Graf 41: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z krajín EÚ v r. 2017

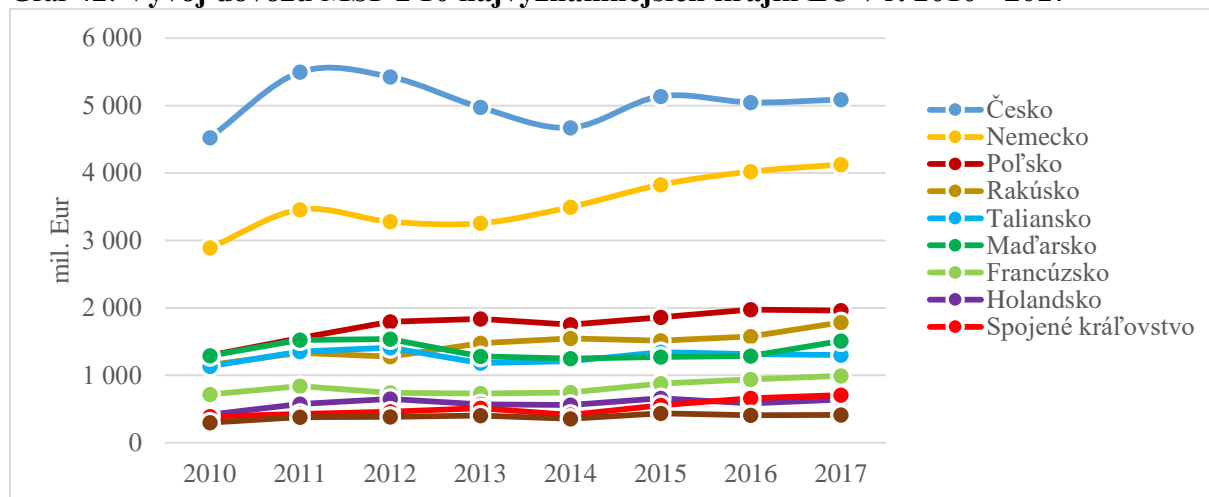
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Vývoj dovozu MSP v rámci 10 najvýznamnejších krajín¹³ v rokoch 2010 až 2017 je znázornený v Graf 42. Nemecko spolu s Českou republikou a Poľskom si zachovalo v priebehu siedmich rokov svoju pozíciu z pohľadu sledovaných najvýznamnejších krajín v rámci dovozu MSP z krajín EÚ. Významnejšie sa zmenila pozícia Maďarska, pričom v roku 2017 sa umiestnilo pred Talianskom (po štyroch rokoch).

Po predchádzajúcom poklese v roku 2016 mierne vzrástol dovoz MSP z Českej republiky (o 0,8 %) v roku 2017. Pokým sa vývoj objemu dovozu MSP z Českej republiky vyznačuje dlhodobým (2010 - 2017) kolísavým trendom, dovoz z Nemecka počas posledných štyroch rokov kontinuálne rastie priemerným ročným tempom 6,1 %. V prípade ostatných významných krajín došlo k medziročnému nárastu. Výnimkou bol dovoz MSP z Poľska (medziročný pokles o 0,7 %) a z Talianska (medziročný pokles o 1,1 %).

¹³ Objem dovozu MSP z desiatich najvýznamnejších krajín EÚ tvoril 89,8 % z celkového objemu dovozu MSP z členských krajín EÚ:

Graf 42: Vývoj dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2010 - 2017

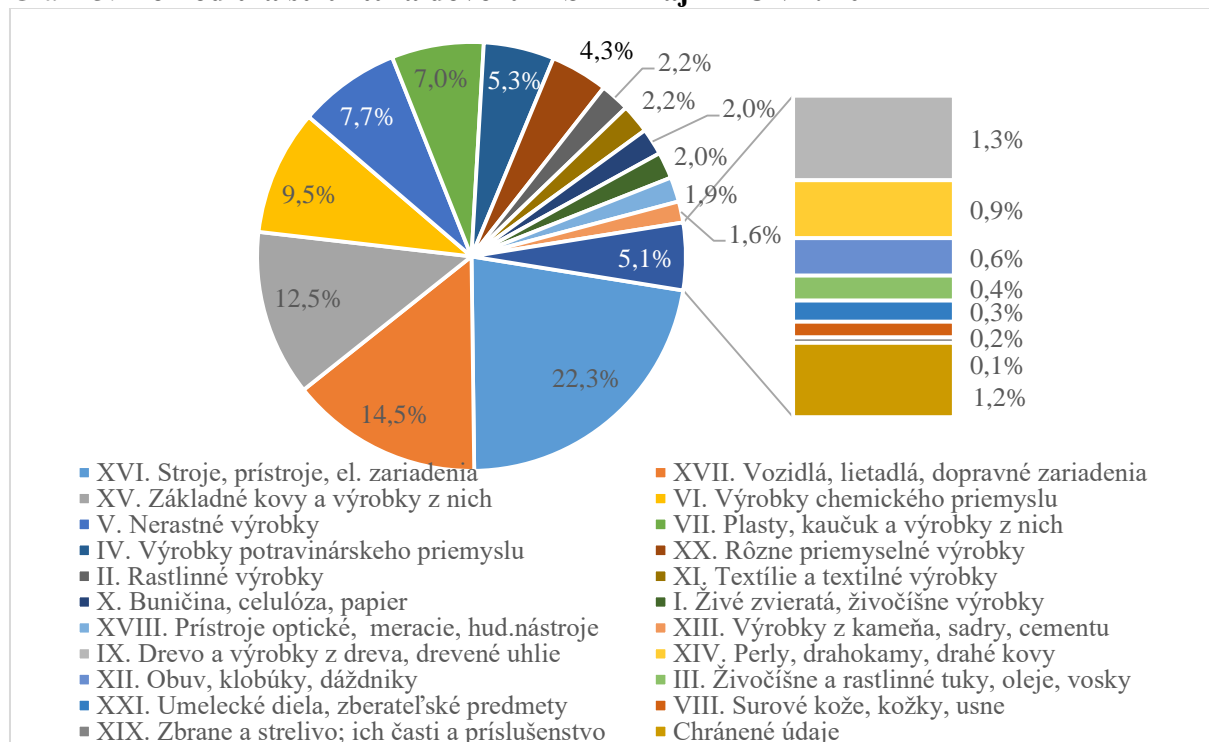

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.2.1.1 Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ

Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ sa v roku 2017 vyznačovala takmer rovnakým zastúpením najvýznamnejších komodít ako v prípade vývozu MSP do krajín EÚ (Graf 43). Medzi najvýznamnejšie komodity patrili v roku 2017: stroje, prístroje, elektronické zariadenia (22,3 %), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (14,5 %), základné kovy a výrobky z nich (12,5 %), výrobky chemického priemyslu (9,5 %), nerastné výrobky (7,7 %), výrobky chemického priemyslu (9,5 %), nerastné výrobky (7,7 %), plasty, kaučuk a výrobky z nich (7 %) a výrobky potravinárskeho priemyslu (5,3 %).

Graf 43: Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších krajín dovozu MSP v rámci EÚ

Nasledujúca časť sa podrobnejšie venuje komoditnej štruktúre dovozu MSP z piatich najvýznamnejších krajín (podľa objemu dovozených tovarov) v rámci jednotného trhu EÚ.

1. Česká republika

V roku 2017 tvorili stroje, prístroje, elektronické zariadenia 18,6 % podiel na celkovom dovoze MSP z Českej republiky. Podiel vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení predstavoval 15,7 %, základných kovov a výrobkov z nich (11,7%), nerastných výrobkov (11,5 %) a výrobkov chemického priemyslu (8,2 %).

2. Nemecko

Takmer jednu štvrtinu (23,7 %) dovozu MSP z Nemecka tvorili v roku 2017 stroje, prístroje, elektronické zariadenia. Pomerne významné zastúpenie na komoditnej štruktúre dovozu MSP z Nemecka zastávali vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (21,5 %), základné kovy a výrobky z nich (11,4 %), výrobky chemického priemyslu (9,8 %) a plasty, kaučuk a výrobky z nich (7,9 %).

3. Poľsko

Pre dovoz MSP z Poľska je charakteristické pomerne rovnomerné zastúpenie jednotlivých komodít. Najvyššie zastúpenie dosahovali základné kovy a výrobky z nich (18,5 %). Zastúpenie výrobkov chemického priemyslu na celkovom objeme dovozu MSP z Poľska predstavovalo 10,9 %, strojov, prístrojov, elektronických zariadení 9,9 %, výrobkov potravinárskeho priemyslu 9,4 % a zastúpenie plastov, kaučuku a výrobkov z nich predstavovalo 8,2 %.

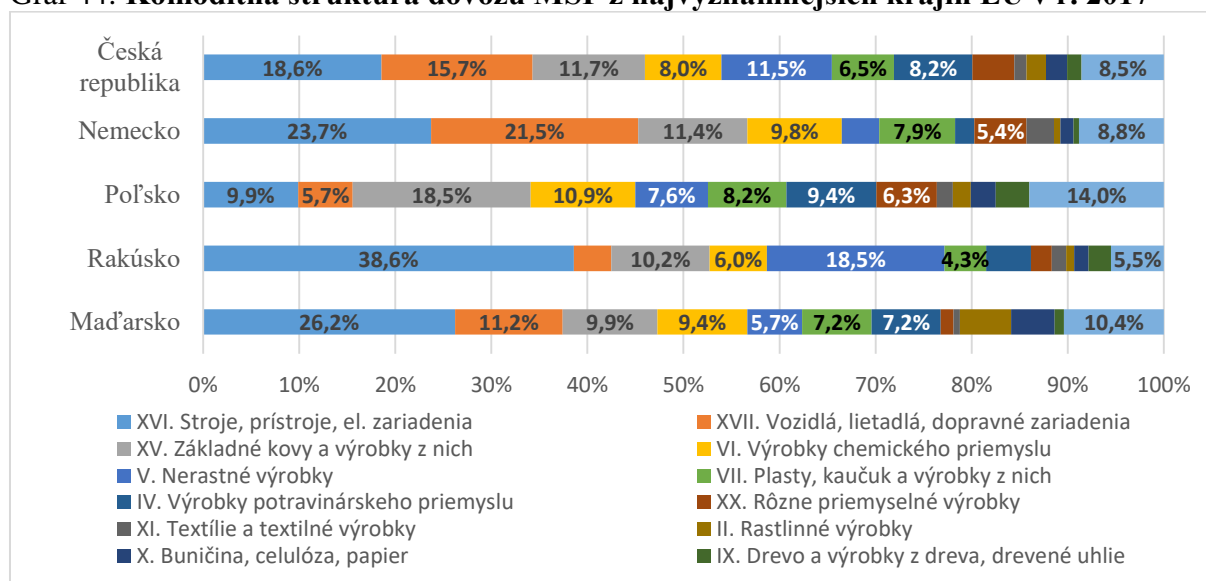
4. Rakúsko

Komoditná štruktúra dovozu MSP z Rakúska sa vyznačuje pomerne významným zastúpením strojov, prístrojov, elektronických zariadení (38,6 %). Ďalšími významnejšími komoditami boli: nerastné výrobky, ktoré dosiahli 18,5 % zastúpenie, základné kovy a výrobky z nich 10,2 % a výrobky chemického priemyslu 6 %.

5. Maďarsko

Viac ako jednu štvrtinu (26,2 %) dovozu MSP z Maďarska tvorili v roku 2017 stroje, prístroje, elektronické zariadenia. Ďalšími významnými komoditami v rámci dovozu MSP z Maďarska boli: vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (11,2 %), základné kovy a výrobky z nich (9,9 %) a výrobky chemického priemyslu (9,4 %).

Graf 44: Komoditná štruktúra dovozu MSP z najvýznamnejších krajín EÚ v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR

3.2.2 Dovoz MSP z krajín mimo EÚ

V roku 2017 tvoril viac ako jednu štvrtinu (26 %) dovoz malých a stredných podnikov z celkového dovozu z krajín mimo EÚ. V absolútnom vyjadrení predstavoval objem dovozu malých a stredných podnikov v rámci krajín mimo EÚ 5 777,8 mil. Eur.

Podiel mikropodnikov dosiahol 6,3 % (resp. 1 392,3 mil. Eur v absolútnom vyjadrení), malých podnikov 7,1 % (resp. 1 572,4 mil. Eur) a stredných podnikov 12,7 % (resp. 2 813 mil. Eur). Podiel veľkých podnikov na celkovom dovoze z krajín mimo EÚ predstavoval 74 %, resp. 16 414 mil. Eur v absolútnom vyjadrení.

V medziročnom porovnaní dovezli malé a stredné podniky z krajín mimo EÚ tovar vo vyššej hodnote o 1,6 % (resp. o 89,8 mil. Eur). Medziročný nárast dovozu MSP do krajín mimo EÚ súvisel najmä s medziročným zvýšením objemu dovozu stredných podnikov o 71,3 mil. Eur a zvýšením objemu dovozu malých podnikov o 64,8 mil. Eur. Avšak dynamika nárastu objemu dovozu MSP do krajín mimo EÚ bola nižšia v porovnaní s rokom 2016 a to najmä v súvislosti s medziročným poklesom objemu dovozu mikropodnikov o 46,3 mil. Eur.

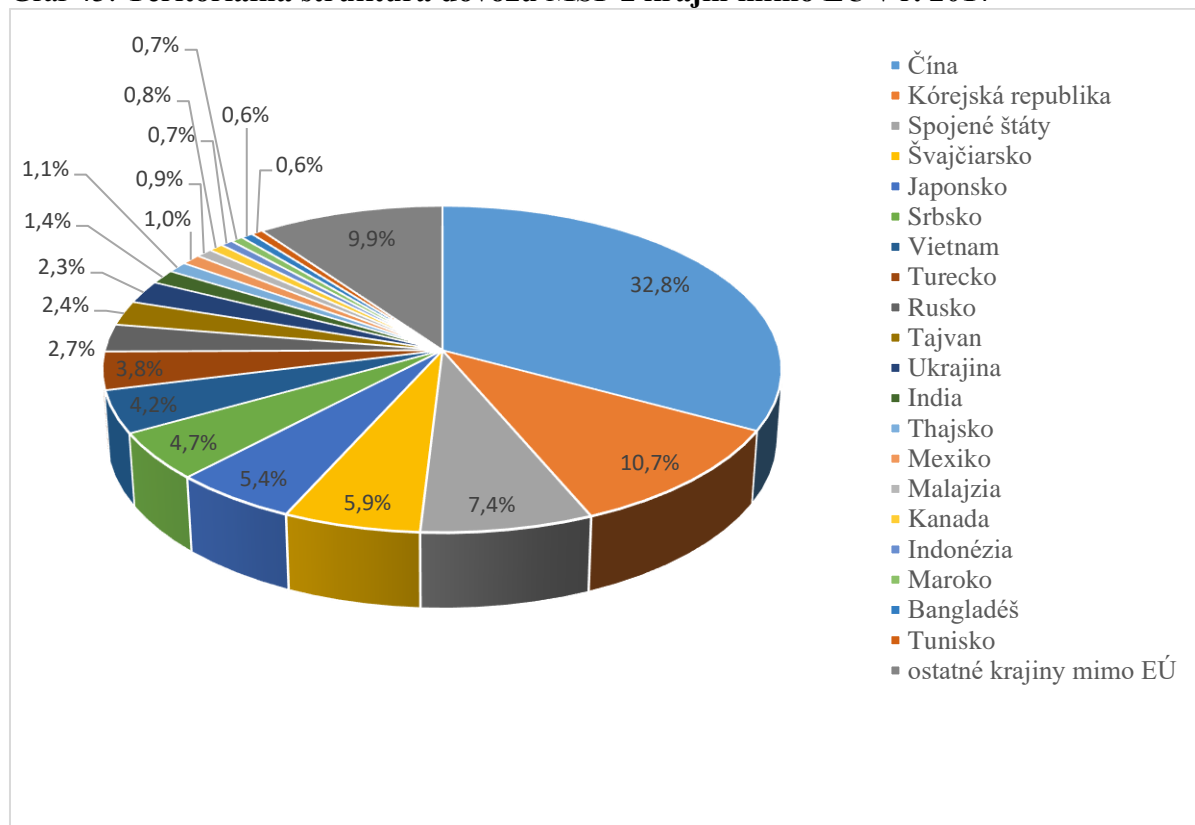
Tabuľka 12: Štruktúra dovozu z krajín mimo EÚ podľa veľkostných kategórií podnikov r. 2017

Veľkostná kategória podnikov	Celkový objem dovozu - krajiny mimo EÚ			Index 2017/2016
	2016	2017		
	mil. Eur	mil. Eur	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	1 438,6	1 392,3	6,3%	96,8
Malé podniky (10-49)	1 507,6	1 572,4	7,1%	104,3
Stredné podniky (50-249)	2 741,7	2 813,0	12,7%	102,6
Veľké podniky (250 +)	14 442,4	16 414,0	74,0%	113,7
MSP (0-249)	5 688,0	5 777,8	26,0%	101,6
Spolu - zahraničné	20 130,4	22 191,8	100,0%	110,2

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z údajov spracovaných v Graf 45 vyplýva, že najvyšší podiel na celkovom dovoze MSP z trhov mimo EÚ mali: Čína (32,8 %), Kórejská republika (10,7 %), Spojené štáty americké (7,4 %), Švajčiarsko (5,9 %), Japonsko (5,4 %) a Srbsko (4,7 %). Dovoz MSP z ostatných sledovaných krajín nepresiahol 4,5 %. Spomedzi vyššie uvedených krajín významnejšie poklesol podiel dovozu MSP z Číny o 1,9 percentuálnych bodov.

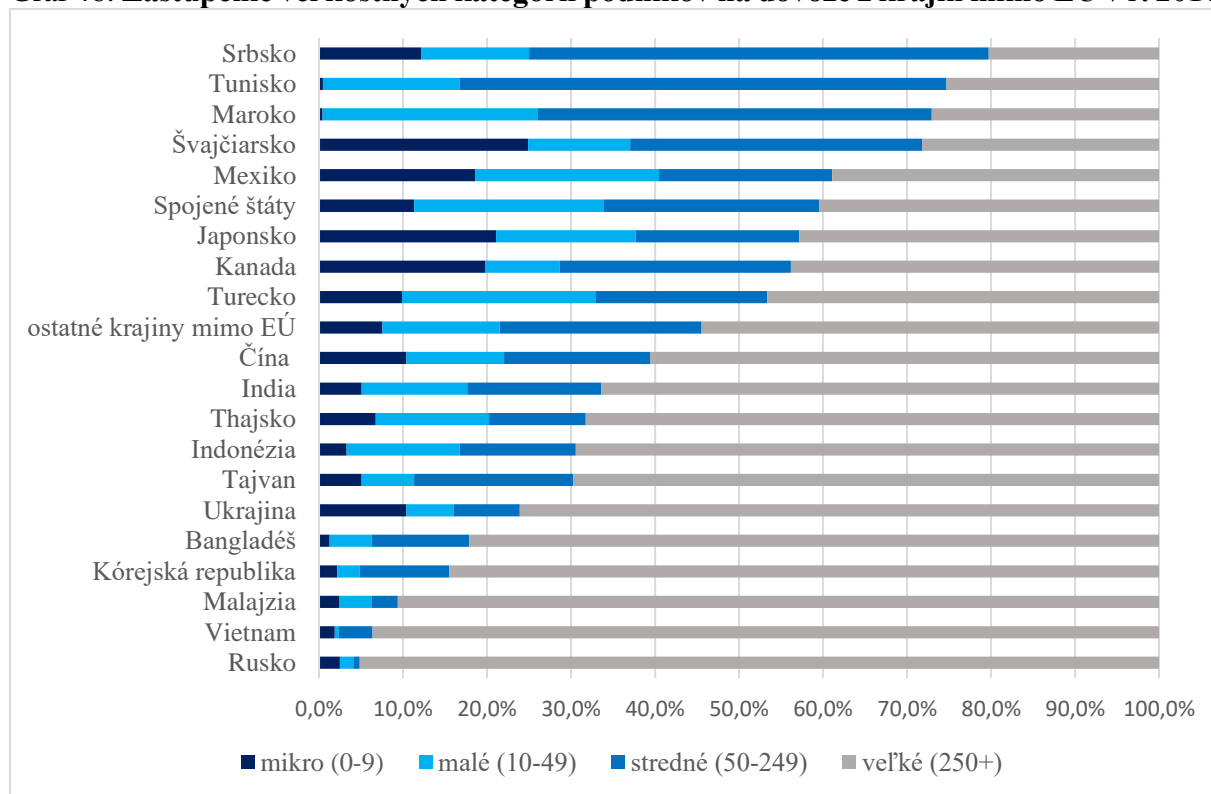
Graf 45: Teritoriálna štruktúra dovozu MSP z krajín mimo EÚ v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Malé a stredné podniky mali v roku 2017 najvýraznejšie zastúpenie na dovoze zo Srbska (79,7 %), Tuniska (74,7 %), Maroka (72,9 %), Švajčiarska (71,8 %), Mexika (61,1 %), Spojených štátov amerických (59,5 %), Japonska (57,2 %), Kanady (56,2 %) a Turecka (53,4 %). Naopak veľké podniky dominovali v roku 2017 najmä na dovoze z: Ruska (95,1 %), Vietnamu (93,6 %), Malajzie (90,6 %) a Kórejskej republiky (84,5 %). Z pohľadu MSP, dominovali stredné podniky (v rámci jednotlivých veľkostných kategórií) na dovoze z Tuniska (54,7 %) a Srbska (54,7 %) a takmer jednou polovicou v Maroku (46,9 %). Mikropodniky sa výraznejšie podieľali na celkovom dovoze zo Švajčiarska (24,9 %), Japonska (21,1 %) a Kanady (19,8 %). Malé podniky sa výraznejšie podieľali na celkovom dovoze z Maroka (25,78 %), Turecka (23 %) a zo Spojených štátov amerických (22,6 %).

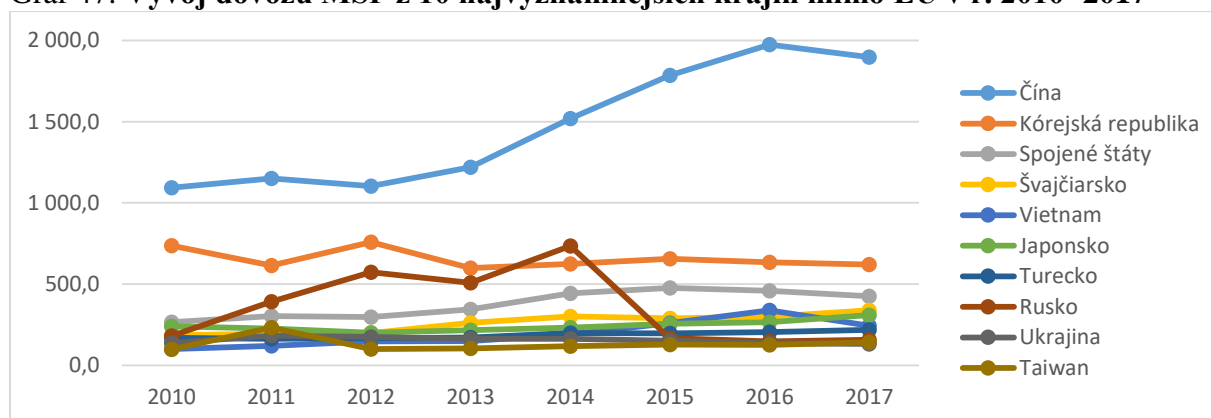
Graf 46: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze z krajín mimo EÚ v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Dynamika vývoja dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín v rokoch 2010 - 2017 je znázornená v Graf 47. V poslednom sledovanom roku 2017 sa prerušil relatívne výrazný štvorročný rast dovozu MSP z Číny (medziročný pokles o 3,9 % v porovnaní s rokom 2016). **Pomerne výrazný medziročný nárast dovozu MSP bol zaznamenaný z Japonska (nárast o 16,7 %), Švajčiarska (nárast o 13,2 %) a Tajvanu (nárast o 11,8 %).** Medziročne sa zvýšil dovoz MSP aj v prípade Turecka (o 5,9 %). Po výraznom prepade dovozu MSP z Ruska v roku 2015, v ktorom medziročne poklesol o 77,2 % (v porovnaní s rokom 2014) a miernom medziročnom spomalení tempa poklesu v roku 2016, došlo v roku 2017 k medziročnému nárastu o 7 %. V porovnaní s rokom 2010 najvýraznejšie vzrástol objem dovozu MSP v roku 2017 z: Vietnamu (2,5 násobne), Švajčiarska (1,8 násobne), Číny (1,7 násobne) a zo Spojených štátov amerických (1,6 násobne).

Graf 47: Vývoj dovozu MSP z 10 najvýznamnejších krajín mimo EÚ v r. 2010 -2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.3 Odvetvové členenie celkového dovozu MSP

Viac ako polovicu (54,7 %, resp. 14 447,3 mil. Eur) z celkovej hodnoty dovezeného tovaru MSP v roku 2017 tvoril z hľadiska odvetvovej štruktúry dovoz v oblasti obchodu.

Druhým najvýznamnejším odvetvím v rámci dovozu MSP bol priemysel s podielom 26,7 %. Podľa hrubšieho členenia SK NACE predstavoval podiel odvetvia pôdohospodárstva na celkovom dovoze MSP 0,8 % (resp. 211,2 mil. Eur), podiel stavebníctva 2 % (resp. 525,5 mil. Eur), dopravy a informačných činností 3,8 % (resp. 993,3 mil. Eur) a obchodných služieb 9,4 % (resp. 2487,1 mil. Eur).

V Tabuľka 13 možno sledovať pomerne vysokú variabilitu podielu objemu MSP na celkovom dovoze v jednotlivých odvetviach. V roku 2017 sa z hľadiska odvetvovej štruktúry dovozu prejavila dominancia MSP najmä v odvetví ubytovacích a stravovacích služieb (98,5 %), poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu (98,4 %), stavebníctva (94,4 %), obchodných službách (viac ako 84 %) a v odvetví obchodu (79,6 %). Najnižší podiel MSP na celkovom dovoze z hľadiska odvetvovej štruktúry bol zaznamenaný najmä v odvetví dopravy a skladovania (13,1 %), dodávky elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (14,9%) a priemyselnej výroby (19,1 %).

Tabuľka 13: **Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017**

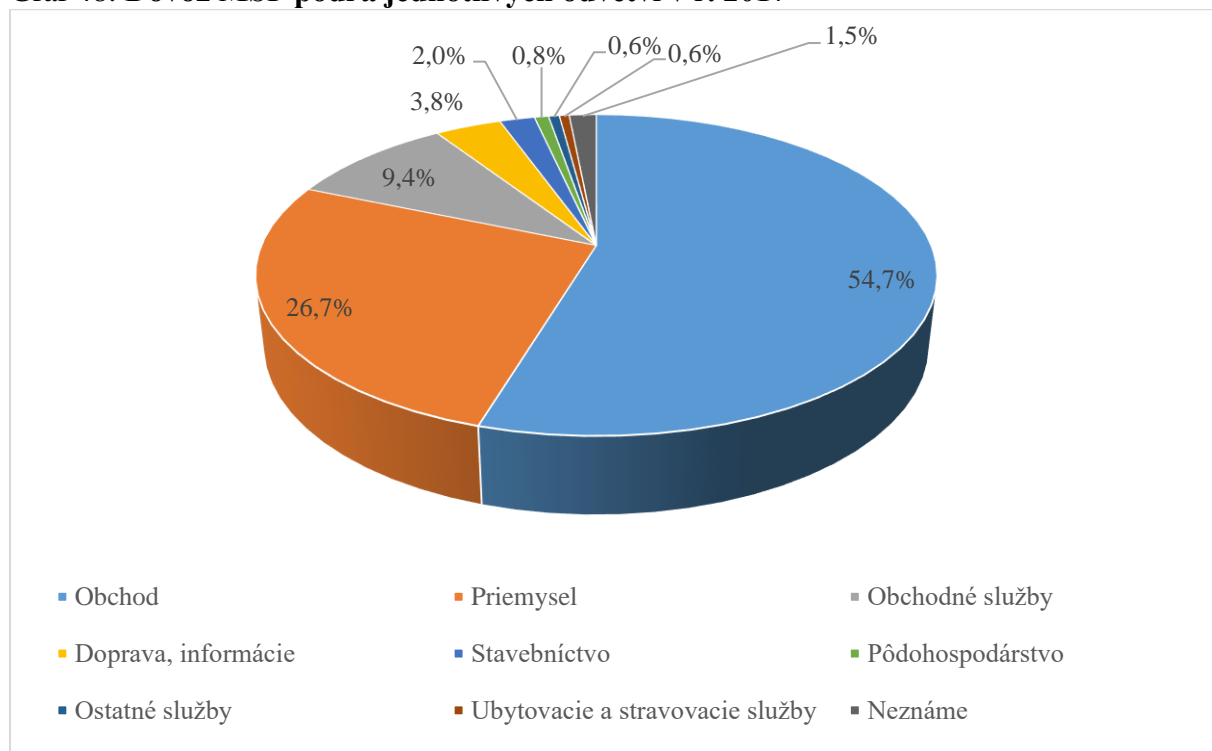
Odvetvie podľa SK NACE	Hrubšie členenie odvetví	Celkový dovoz MSP		Podiel MSP na celkovom dovoze v jednotlivých odvetviach
		v mil. Eur	v %	
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Pôdohospodárstvo	211,2	0,8%	98,4%
Ťažba a dobývanie	Priemysel	8,7	0,03%	47,3%
Priemyselná výroba		6 673,0	25,3%	19,1%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu		321,4	1,2%	14,9%
Dodávka vody		39,4	0,1%	95,1%
Stavebníctvo		525,5	2,0%	94,4%
Veľkoobchod a maloobchod	Obchod	14 447,3	54,7%	79,6%
Doprava a skladovanie	Doprava, informácie	735,7	2,8%	13,1%
Ubytovacie a stravovacie služby	Ubytovanie a stravovanie	147,9	0,6%	98,5%
Informácie a komunikácia	Doprava, informácie	257,6	1,0%	62,5%
Finančné a poisťovacie činnosti	Obchodné služby	60,2	0,2%	84,5%
Činnosti v oblasti nehnuteľností		208,4	0,8%	91,0%
Odborné, vedecké a technické činnosti		1 047,8	4,0%	97,2%
Administratívne a podporné služby		1 170,7	4,4%	99,4%
Ostatné	Ostatné služby	162,1	0,6%	50,3%
Neznáme	Neznáme	404,9	1,5%	100,0%
Spolu		26 421,7	100,0%	40,3%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V medziročnom porovnaní sa mierne zvýšil len podiel dovozu MSP v odvetví obchodu (o 0,7 p. b.), dopravy a informačných činností (o 0,7 p. b.) a ubytovacích a stravovacích služieb (o 0,1 p. b.). Medziročný pokles podielu dovozu bol zaznamenaný v odvetví priemyslu

(o 1,7 p. b.) a obchodných služieb (o 0,6 p. b.). Podiely dovozu MSP v ostatných odvetviach sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom nezmenili.

Graf 48: Dovoz MSP podľa jednotlivých odvetví v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3. 4 Regionálna štruktúra dovozu MSP

Regionálna štruktúra celkového objemu dovozu malých a stredných podnikov SR je charakterizovaná výraznou dominanciou Bratislavského kraja (46,1 % z celkového dovozu MSP na Slovensku). Podiel MSP v Bratislavskom kraji sa zvýšil o 1,1 p. b. v porovnaní s rokom 2016.

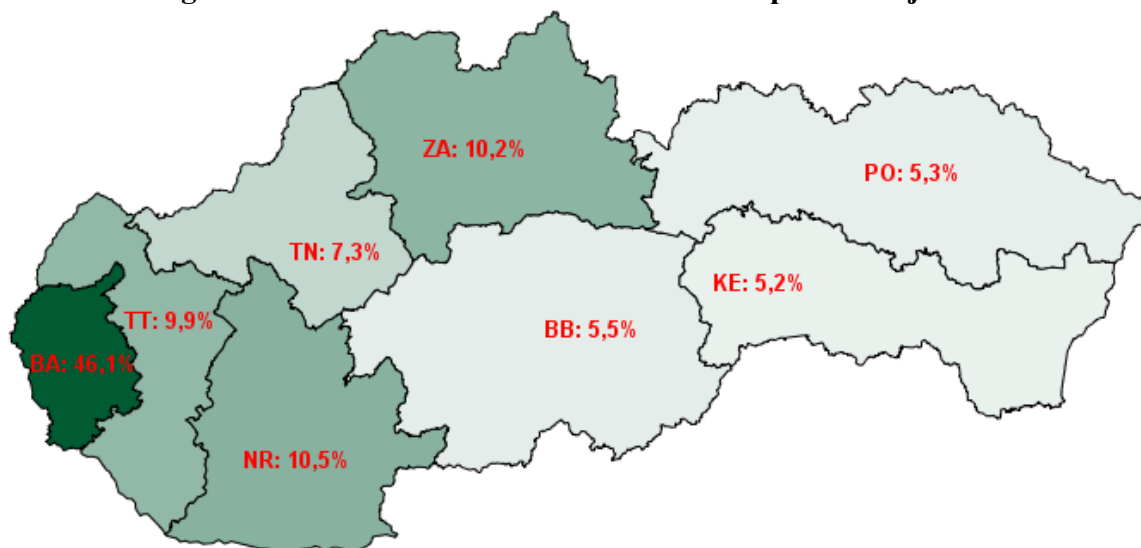
Ako možno sledovať aj na obrázku, malé a stredné podniky sa v Nitrianskom kraji podieľali 10,5 % na celkovom dovoze MSP (medziročné zníženie podielu o 0,1 p. b.). Zastúpenie MSP v Žilinskom kraji na celkovom objeme dovozu MSP bolo na úrovni 10,2 % (medziročné zvýšenie podielu o 0,2 p. b.) a v Trnavskom kraji na úrovni 9,9 % (medziročný pokles podielu o 0,7 p. b.).

Zastúpenie MSP v Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji na celkovom objeme dovozu malých a stredných podnikov bolo v intervale od 5,2 % do 5,5 %.

V porovnaní s rokom 2016 sa zvýšil dovoz malých a stredných podnikov v Bratislavskom kraji o 551,9 mil. Eur, v Banskobystrickom kraji o 132,5 mil. Eur, v Žilinskom kraji o 125 mil. Eur, v Nitrianskom kraji o 41,3 mil. Eur a v Prešovskom kraji o 13,6 mil. Eur.

Naopak najvyšší medziročný pokles objemu dovozu MSP bol zaznamenaný v Trenčianskom kraji o 148,3 mil. Eur. V Trnavskom kraji sa medziročne znížil objem vývozu MSP o 106,8 mil. Eur a v Košickom kraji o 7,1 mil. Eur.

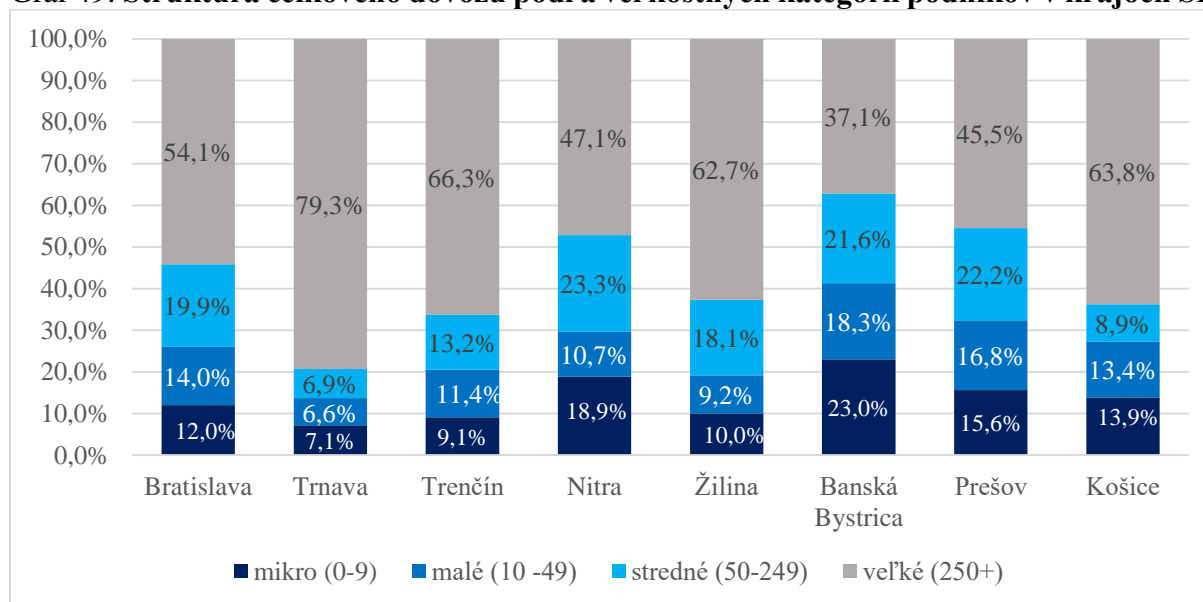
Obrázok 2: Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP podľa krajov SR v r. 2017

Zdroj: Mapový podklad © Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, č. 39-112-1788/2013; vyhotovené SBA na základe údajov Štatistického úradu SR.

Z komparácie regionálnej štruktúry celkového dovozu (Graf 49) vyplýva, že v porovnaní s veľkými podnikmi **dominuje MSP v Banskobystrickom kraji s podielom 62,9 %, Prešovskom kraji (54,5 %) a v Nitrianskom kraji (52,9 %)**. Naopak, z hľadiska regionálnej štruktúry v rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov dominujú veľké podniky v Trnavskom kraji (79,3 %), Trenčianskom kraji (66,3 %), Košickom kraji (63,8%), v Žilinskom kraji (62,7 %) a v Bratislavskom kraji (54,1 %).

Graf 49: Štruktúra celkového dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajoch SR

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

V porovnaní s rokom 2016 najvýraznejšie klesol podiel MSP na celkovom objeme dovozu v Prešovskom kraji o 7,3 p. b., v Košickom kraji o 4,6 p. b. a v Nitrianskom kraji o 4,3 p. b., pričom aj v ostatných krajoch bol zaznamenaný medziročný pokles podielu MSP na celkovom objeme dovozu, ktorý sa pohyboval od 0,3 p. b. do 3,5 p. b. v sledovanom roku.

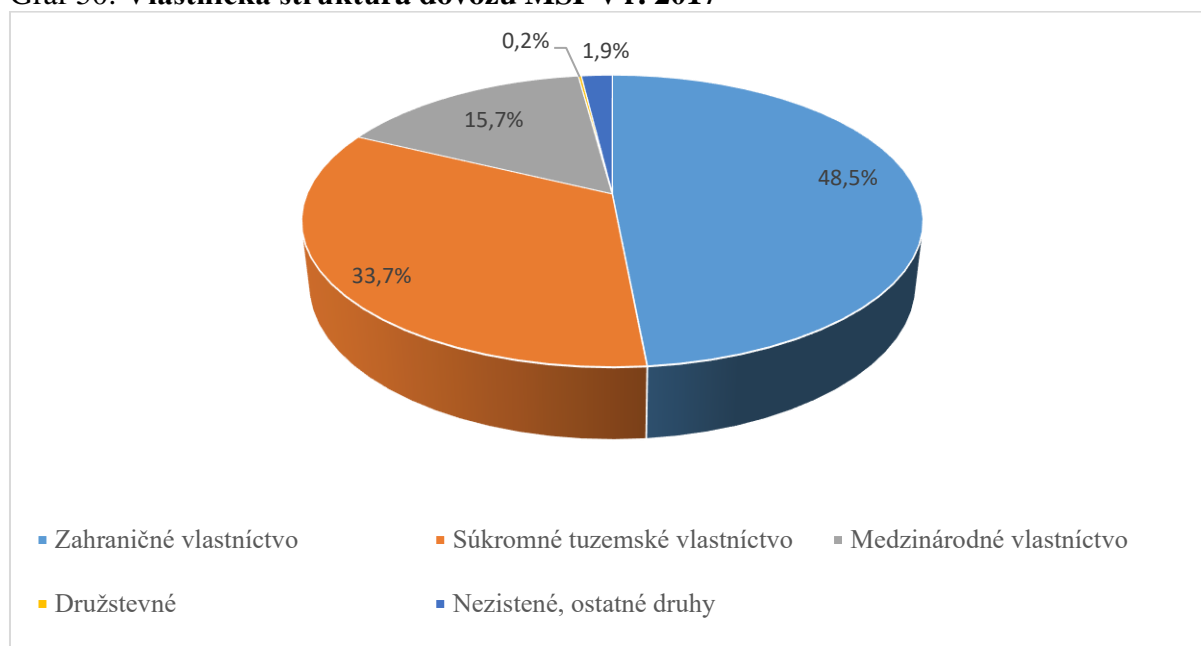
3.5 Vlastnícka štruktúra dovozu MSP

Takmer polovicu (48,5 %, resp. 12 818,2 mil. Eur) z celkového objemu dovozu MSP v roku 2017 realizovali subjekty so zahraničným kapitálom. Tieto subjekty sú založené a kontrolované zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom. Subjekty s medzinárodným vlastníctvom sa podieľali 15,7 % (resp. 4148,1 mil. Eur) na celkovom objeme dovozu MSP. Vyššie uvedenú skupinu tvoria subjekty, ktoré boli založené spoločne domácou a zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom.

Viac ako jedna tretina dovozu MSP (33,7 %) v roku 2017 bola výsledkom činnosti tuzemských subjektov súkromného vlastníctva (v objeme 8 898,9 mil. Eur). Zastúpenie družstevného vlastníctva na celkovom objeme dovozu MSP predstavovalo len 0,2 %. Nezistené a ostatné formy vlastníctva tvorili spolu 1,9 %.

Vlastnícka štruktúra veľkých podnikov sa v roku 2017 vyznačovala dominantným zastúpením zahraničného vlastníctva. Veľké podniky so zahraničným vlastníctvom realizovali 60,2 % z celkového dovozu veľkých podnikov. Subjekty s medzinárodným vlastníctvom tvorili 30,9 % dovozu veľkých podnikov. Len 2,9 % z objemu dovozu veľkých podnikov realizovali subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom.

Graf 50: Vlastnícka štruktúra dovozu MSP v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Detailnejší pohľad na štruktúru dovozu v rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov a druhov vlastníctva zobrazuje Graf 51. Z hľadiska druhu vlastníctva sa podieľali malé a stredné podniky 35,3 % na celkovom objeme dovezeného tovaru subjektami zahraničného vlastníctva, pričom zastúpenie mikropodnikov predstavovalo 8 %, malých podnikov 10,3 % a stredných 17 %. Zastúpenie veľkých podnikov bolo na úrovni 64,7 %.

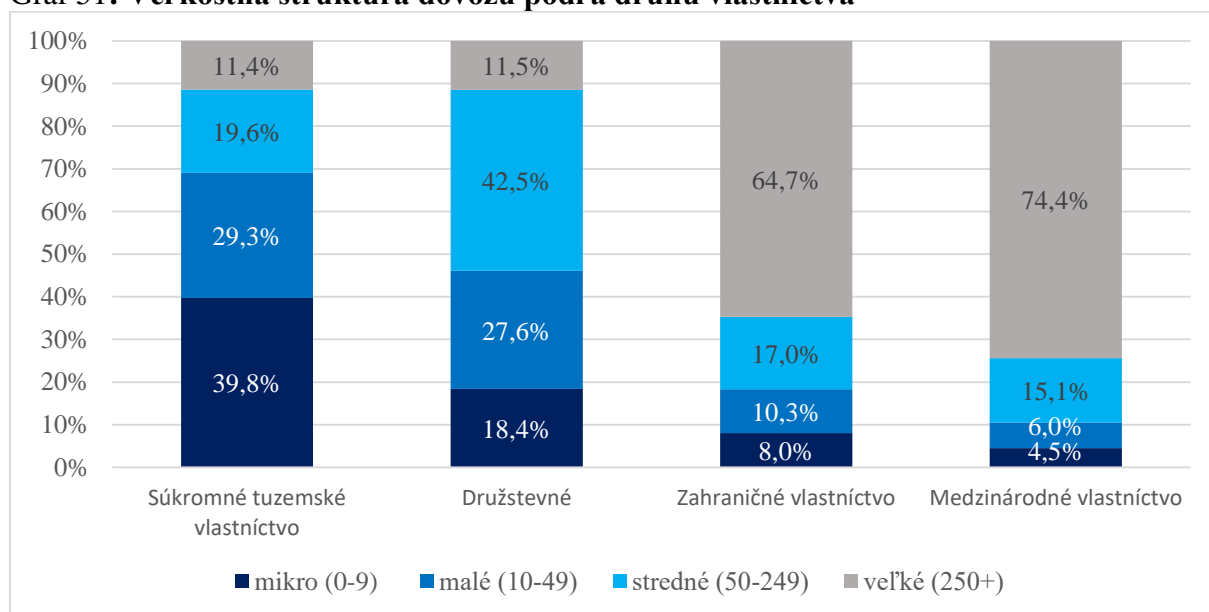
Malé a stredné podniky dosiahli viac ako štvrtinové zastúpenie (25,6 %) na objeme celkového dovozu subjektov s medzinárodným vlastníctvom. Z pohľadu MSP predstavovalo zastúpenie mikropodnikov 4,5 %, malých podnikov 6 % a stredných podnikov 15,1 % na celkovom objeme dovezeného tovaru subjektami medzinárodného vlastníctva.

Aj v prípade dovážajúcich subjektov s medzinárodným vlastníctvom zastávali veľké podniky najvýznamnejšiu úlohu (74,4 %).

V prípade dovozu subjektov súkromného tuzemského vlastníctva predstavuje zastúpenie malých a stredných podnikov až 88,6 %. Viac ako jednou tretinou (39,8 %) prispeli mikropodniky k celkovému realizovanému dovozu subjektami s tuzemským vlastníctvom. Malé podniky prispeli 29,3 % a stredné podniky 19,6 % k objemu dovozu subjektov s tuzemským vlastníctvom. Veľké podniky dosiahli podiel 11,4 %.

Rovnako aj dovoz v rámci subjektov družstevného vlastníctva realizovali takmer výlučne malé a stredné podniky. Ich zastúpenie na objeme dovezeného tovaru subjektov družstevného vlastníctva predstavovalo 88,5 %, pričom mikropodniky dosiahli podiel 18,4 %, stredné podniky 27,6 % a veľké podniky 42,5 %. Podiel veľkých podnikov bol na úrovni 11,5 %.

Graf 51: Veľkostná štruktúra dovozu podľa druhu vlastníctva

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

3.6 Početnosť dovážajúcich MSP

V roku 2017 predstavoval celkový počet dovážajúcich podnikateľských subjektov **88 921 podnikov (nové maximum)**, z toho podiel MSP predstavoval **99,2 % (88 207 malých a stredných podnikov)**. Zastúpenie jednotlivých veľkostných kategórií na celkovom dovoze sumarizuje Tabuľka 14. Z údajov vyplýva, že na celkovom dovoze mali najpočetnejšie zastúpenie mikropodniky, ktoré predstavovali viac ako štyri pätiny (83,8 %) zo všetkých dovážajúcich subjektov na Slovensku. Malé podniky dosiahli 12,4 % podiel a stredné podniky dosiahli 3,1 % podiel na celkovom počte dovážajúcich podnikateľských subjektov. Z pohľadu percentuálneho zastúpenia na celkovom počte dovážajúcich podnikateľských subjektov bola najmenej zastúpenou kategória veľkých podnikov (0,8%).

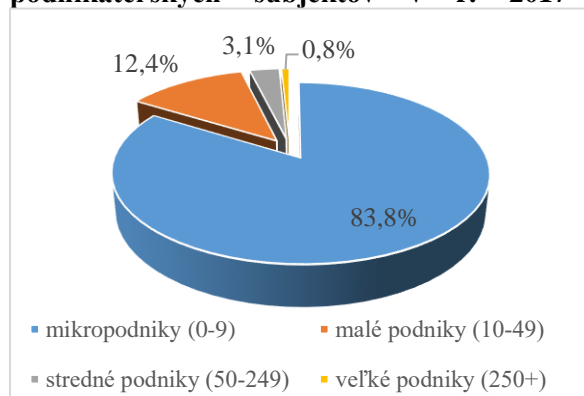
Tabuľka 14: Početnosť dovozcov tovaru v r. 2016 a 2017

Veľkostná kategória podnikov	Počet podnikateľských subjektov			Index 2017/2016
	2016	2017		
	abs. počet	abs. počet	podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	73 194	74 484	83,8%	101,8
Malé podniky (10-49)	9 915	11 001	12,4%	111,0
Stredné podniky (50-249)	2 523	2 722	3,1%	107,9
Veľké podniky (250+)	665	714	0,8%	107,4
MSP (249)	85 632	88 207	99,2%	103,0
Spolu	86 297	88 921	100,0%	103,0

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

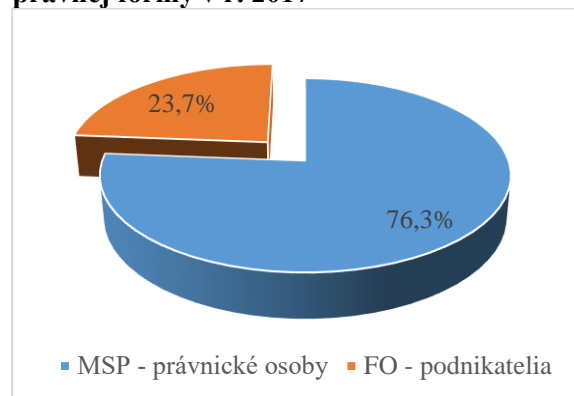
Celkový počet dovážajúcich malých a stredných podnikov sa medziročne zvýšil o 2 575 podnikateľských subjektov, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje zvýšenie o 3 %. V porovnaní s rokom 2016 vzrástol počet mikropodnikov o 1 290 subjektov (o 1,8 %), malých podnikov o 1 086 subjektov (o 11 %) a stredných podnikov o 199 subjektov (zvýšenie o 7,9 %). Z hľadiska právnej formy dominovali v roku 2017 právnické osoby. Ich podiel predstavoval viac ako tri štvrtiny (76,3 %) z celkového počtu dovážajúcich MSP. Podiel FO – podnikateľov tvoril takmer jednu štvrtinu (23,7 %) z celkového počtu dovážajúcich malých a stredných podnikov.

Graf 52: Veľkostná štruktúra dovážajúcich podnikateľských subjektov v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 53: Štruktúra dovážajúcich MSP podľa právnej formy v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP

V odvetvovej štruktúre dovážajúcich MSP má najvýznamnejšie zastúpenie odvetvie obchodu s 33,2 % podielom na celkovom počte dovážajúcich MSP. Významné zastúpenie na počte dovážajúcich malých a stredných podnikov mali aj subjekty pôsobiace v odvetví obchodných služieb (21 %), priemyslu (14,7 %) a v odvetví dopravy a informačných činností (9,3 %).

V medziročnom porovnaní sa mierne znížil podiel dovážajúcich subjektov v odvetví obchodu (o 2,3 p. b.). Naopak medziročne sa najviac zvýšilo zastúpenie dovážajúcich subjektov v odvetví obchodných služieb (o 1,2 p. b.) a v odvetví priemyslu (o 0,3 p. b.).

V roku 2017 predstavoval podiel dovážajúcich malých a stredných podnikov (vrátane fyzických osôb – podnikateľov) 15,6 % na celkovom počte MSP. V porovnaní s rokom 2016 sa o 0,2 p. b. zvýšil podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP.

Tabuľka 15: Odvetvová štruktúra dovážajúcich MSP a podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v r. 2017

Odvetvie podľa SK NACE - hrubšie členenie	Početnosť MSP		Podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v jednotlivých odvetviach
	Počet	v %	
Pôdohospodárstvo	3 144	3,6%	12,5%
Priemysel	13 001	14,7%	17,3%
Stavebníctvo	7 977	9,0%	8,4%
Obchod	29 316	33,2%	24,4%
Doprava, informácie	8 185	9,3%	18,3%
Ubytovanie a stravovanie	3 200	3,6%	16,3%
Obchodné služby	18 494	21,0%	12,9%
Ostatné služby	3 011	3,4%	2,1%
Neznáme	1 879	2,1%	-
Odvetvia spolu	88 207	100,0%	15,6%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

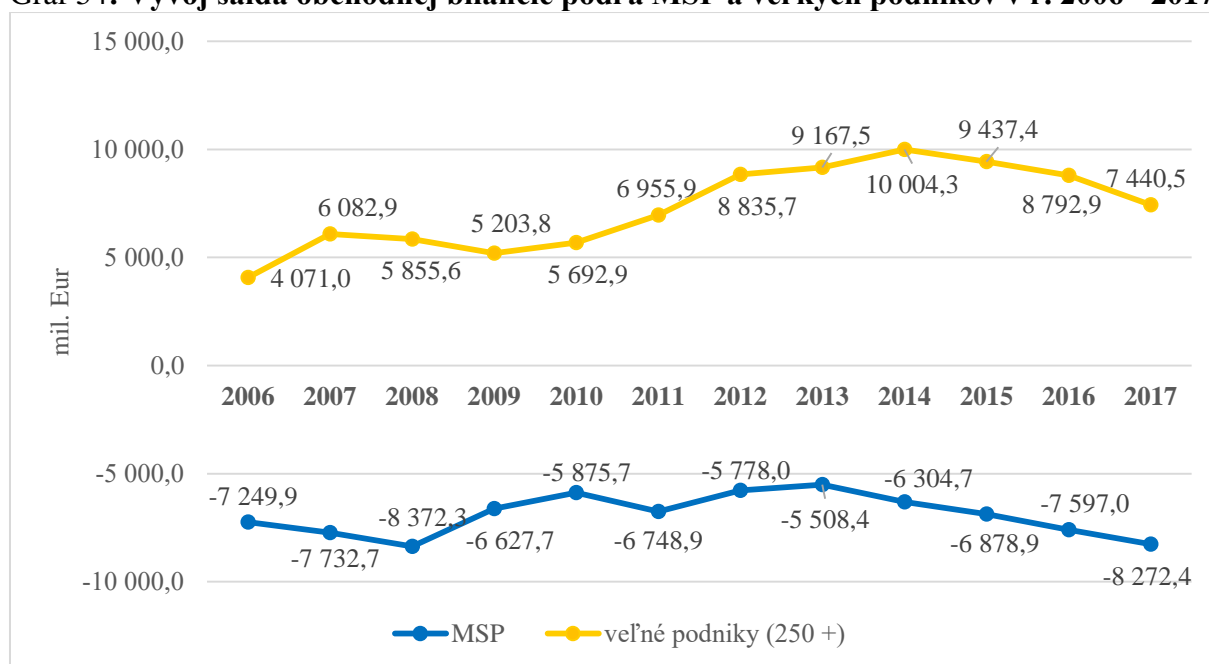
4 Vývoj salda obchodnej bilancie MSP

Saldo zahranično-obchodnej bilancie malých a stredných podnikov naďalej dosahuje zápornú hodnotu na rozdiel od veľkých podnikov, ktorých saldo zahranično-obchodnej bilancie je každoročne kladné.

Pasívne saldo malých a stredných podnikov bolo v roku 2017 v objeme 8 272,4 mil. Eur, čo v medziročnom porovnaní predstavuje jeho zvýšenie o 675,4 mil. Eur, resp. o 8,9 %. K medziročnému nárastu pasívneho salda MSP dochádza od roku 2014.

Aktívne saldo veľkých podnikov bolo v sledovanom roku v objeme 7 440,5 mil. Eur, pričom v medziročnom porovnaní ide o zníženie aktívneho salda veľkých podnikov o 1 352,4 mil. Eur, resp. o 15,4 %.

Graf 54: Vývoj salda obchodnej bilancie podľa MSP a veľkých podnikov v r. 2006 - 2017

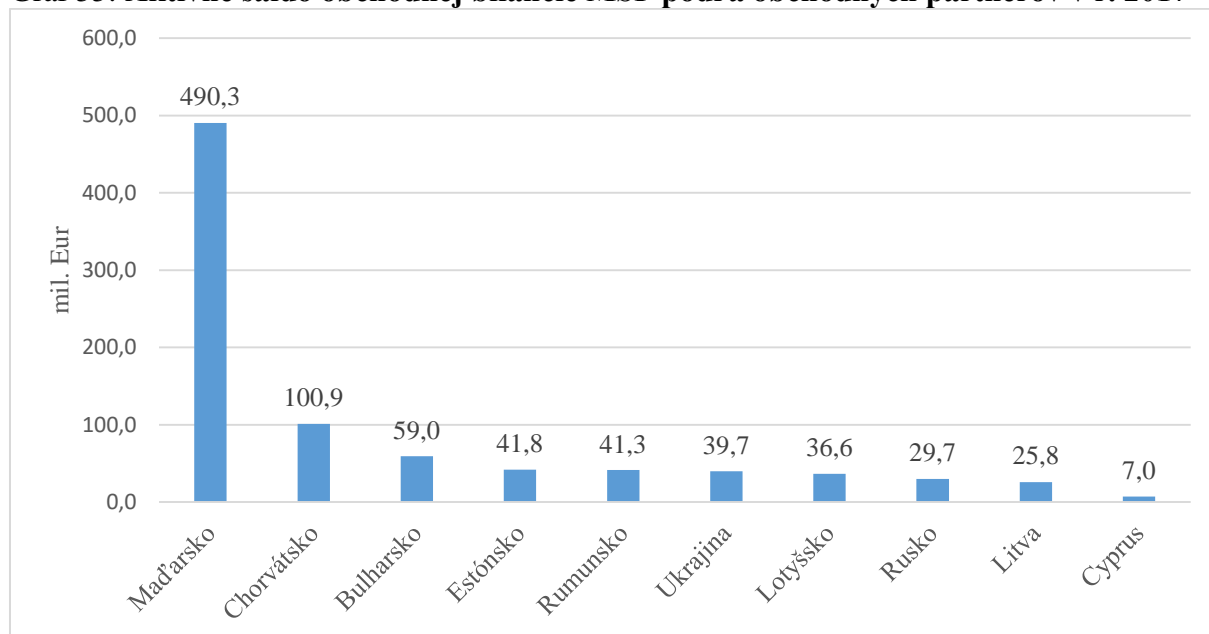

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Vo vzťahu k najvýznamnejším obchodným partnerom MSP v roku 2017 bolo možné identifikovať krajiny, s ktorými má Slovensko v rámci kategórie malých a stredných podnikov najvyššie aktívne, resp. pasívne saldo obchodnej bilancie. Na Graf 55 je zobrazených 10 obchodných partnerov, s ktorými dosiahli slovenské MSP najvyššie aktívne saldo.

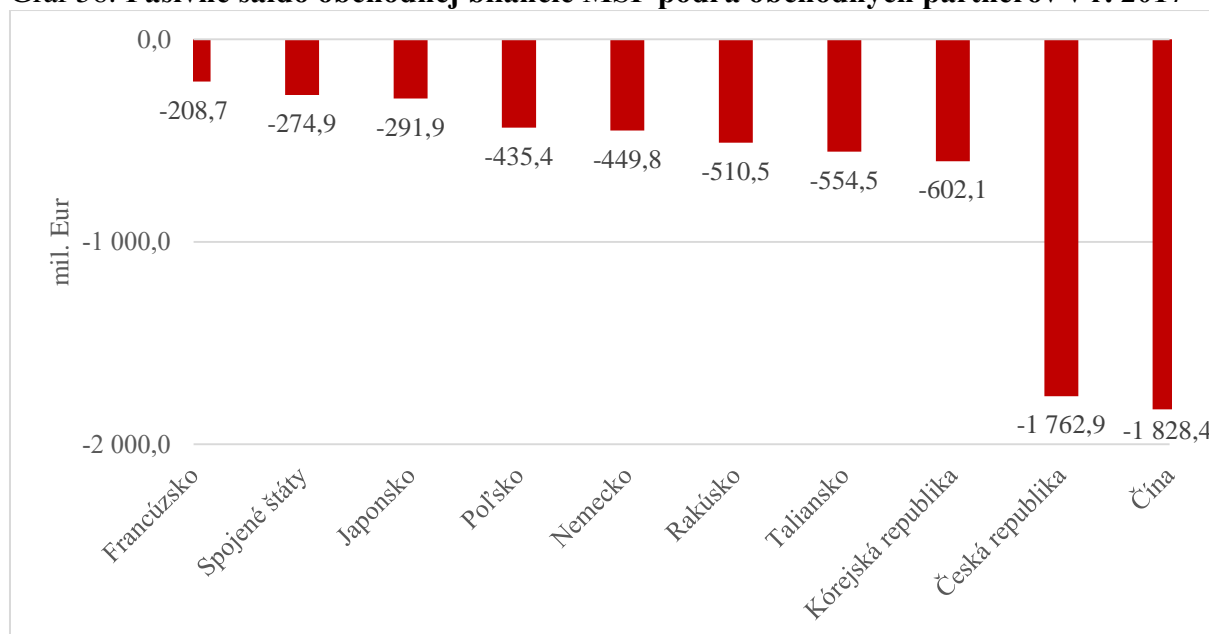
Z dostupných údajov vyplýva,¹⁴ že najvyššie aktívne saldo mali slovenské MSP s Maďarskom (490,3 mil. Eur), Chorvátskom (100,9 mil. Eur), Bulharskom (59 mil. Eur), Estónskom (41,8 mil. Eur), Rumunskom (41,3 mil. Eur), Ukrajinou (39,7 mil. Eur), Lotyšskom (36,6 mil. Eur), Ruskom (29,7 mil. Eur), Litvou (25,8 mil. Eur) a Cyprom (7 mil. Eur).

¹⁴ do porovnávania vstúpilo 40 obchodných partnerov Slovenska.

Graf 55: Aktívne saldo obchodnej bilancie MSP podľa obchodných partnerov v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Na druhej strane podľa údajov o zahraničnom obchode v roku 2017 dosiahli slovenské malé a stredné podniky najvyššie pasívne saldo (Graf 56) s Čínou (1 828,4 mil. Eur), Českou republikou (1 762,9 mil. Eur), Kórejskou republikou (602,1 mil. Eur), Talianskom (554,5 mil. Eur), Rakúskom (510,5 mil. Eur), Nemeckom (449,8 mil. Eur), Poľskom (435,4 mil. Eur), Japonskom (291,9 mil. Eur), Spojenými štátmi americkými (274,9 mil. Eur), a Francúzskom (208,7 mil. Eur).

Graf 56: Pasívne saldo obchodnej bilancie MSP podľa obchodných partnerov v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

5 Postavenie MSP v zahraničnom obchode v SR a v krajinách EÚ

Zahrančný obchod krajín EÚ je možné sledovať prostredníctvom údajov štatistického úradu Európskej únie (Eurostat). Prostredníctvom systému INTRASTAT (Internal Trade) je vykazovaný zahraničný obchod medzi členskými krajinami EÚ. Systém EXTRASTAT (External Trade) determinuje zahraničný obchod krajín EÚ, ktorý je realizovaný s krajinami mimo jednotného trhu EÚ. Na rozdiel od metodiky používanej SBA a ŠÚ SR, metodika Eurostatu v oblasti zahraničného obchodu nezapočítava podnikateľské subjekty s nezisteným počtom zamestnancov.¹⁵ V dôsledku skutočnosti, že štatistika zahraničného obchodu podlieha stanovenému harmonogramu vykazovania v jednotlivých krajinách EÚ osobitne, kompletne údaje sú vykazované s 2 až 3 ročným rozdielom. V tejto súvislosti treba podotknúť, že v kapitole 5 je postavenie MSP výlučne hodnotené (pre potreby komparácie v rámci krajín EÚ) na základe Eurostatu, a to za najaktuálnejšie dostupné údaje za rok 2016. V nasledujúcich tabuľkách sú prezentované podrobnejšie štruktúry vývozu a dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v krajinách EÚ.

Podľa údajov Eurostatu tvoril podiel vnútroúnej vývozu malých a stredných podnikov členských krajín EÚ 45,8 % z celkového vývozu do krajín EÚ. V rámci Slovenskej republiky predstavoval podiel vývozu MSP 28,3 % z celkového vývozu do krajín Európskej únie. Malé a stredné podniky na Slovensku zaostávajú za členskými štátmi EÚ aj vo vývoze mimo krajín EÚ. V roku 2016 predstavoval na Slovensku podiel MSP na vývoze mimo krajín EÚ 15,4 % na celkovom vývoze mimo krajín EÚ (v EÚ 34,7 % na celkovom vývoze mimo krajín EÚ).

Tabuľka 16: Štruktúra vývozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ

			mikro (0-9)	malé (10-49)	stredné (50-249)	veľké (250+)	MSP spolu	Spolu
EÚ* (2016)	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	371 093	291 571	558 702	1 443 350	1 221 365	2 664 715
		Podiel	13,9%	10,9%	21,0%	54,2%	45,8%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	122 227	129 352	277 099	993 225	528 678	1 521 903
		Podiel	8,0%	8,5%	18,2%	65,3%	34,7%	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	493 320	420 922	835 801	2 436 575	1 750 043	4 186 618
		Podiel	11,8%	10,1%	20,0%	58,2%	41,8%	100,0%
SR (2016)	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	3 380	3 579	7 334	36 126	14 293	50 419
		Podiel	6,7%	7,1%	14,5%	71,7%	28,3%	100,0%
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	291	256	832	7 584	1 379	8 963
		Podiel	3,2%	2,9%	9,3%	84,6%	15,4%	100,0%
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	3 671	3 835	8 167	43 710	15 672	59 382
		Podiel	6,2%	6,5%	13,8%	73,6%	26,4%	100,0%

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

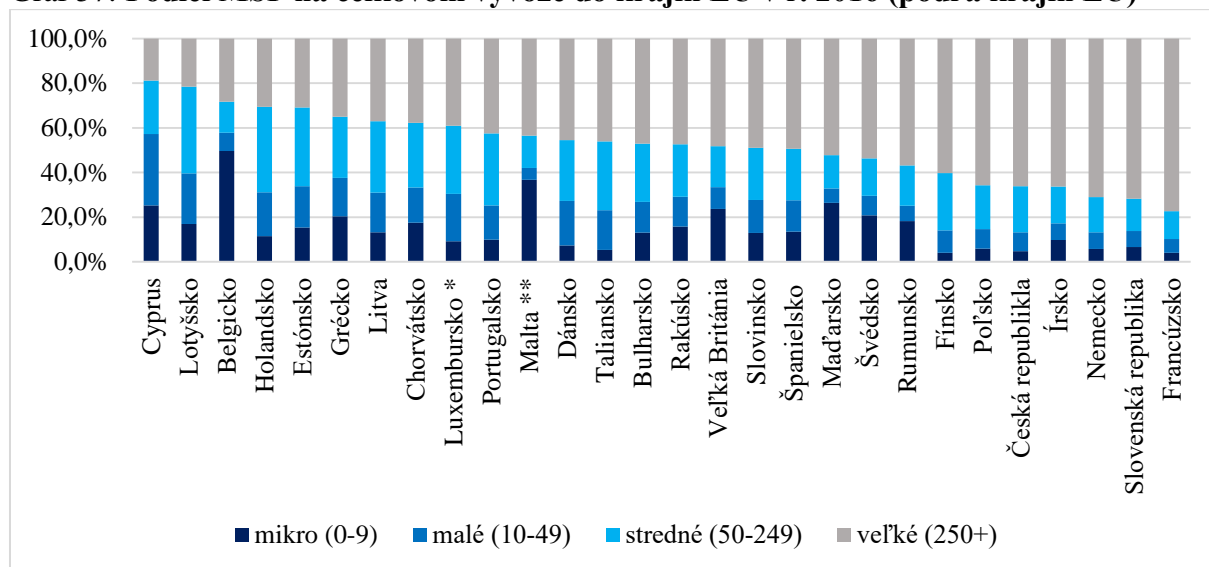
*údaje za Maltu a Luxembursko neboli dostupné za rok 2016.

V rámci porovnania vývoznej výkonnosti s ostatnými členskými krajinami EÚ bolo Slovensko v roku 2016 s 28,3 % podielom MSP na vývoze do krajín EÚ na predposlednom

¹⁵ V dôsledku toho, že metodika Eurostatu nerozlišuje medzi tuzemským a zahraničným subjektom.

mieste (na poslednom mieste v rámci regiónu V4). Postavenie jednotlivých členských krajín EÚ podľa dosiahnutého podielu MSP na celkovom vývoze znázorňuje Graf 57. Menší podiel MSP ako v prípade Slovenskej republiky dosiahlo už len Francúzsko (22,6 %). Viac ako dve tretiny z celkového vnútroúijného vývozu vytvorili MSP na Cypre (81,2 %), v Lotyšsku (78,4 %), v Belgicku (71,8 %), v Holandsku (69,5 %) a v Estónsku (69,1 %).

Graf 57: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín EÚ v r. 2016 (podľa krajín EÚ)

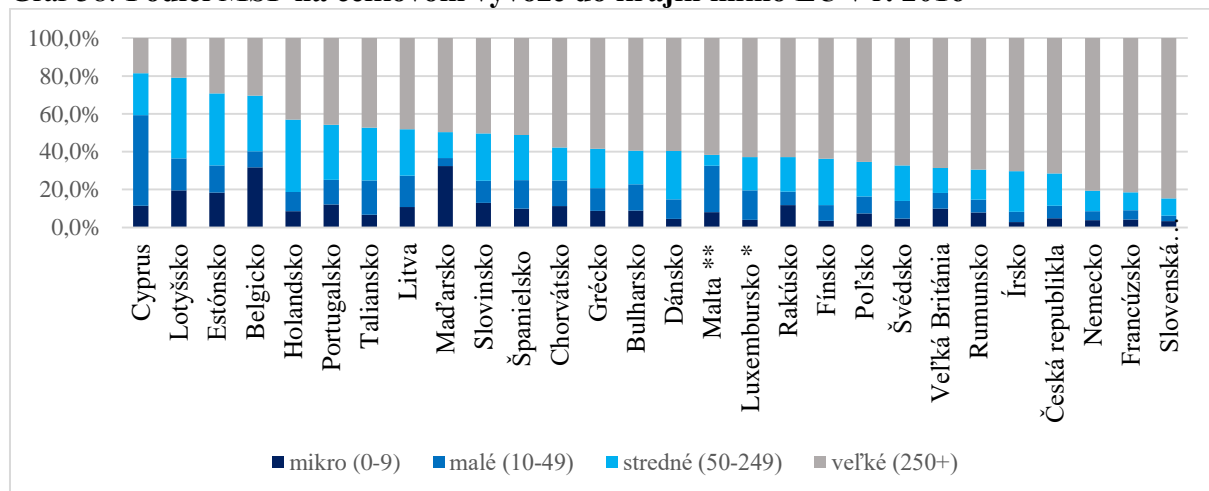
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu

* Luxembursko: použité dáta za rok 2015

**Malta: použité dáta za rok 2013

Z hľadiska vývozu MSP do krajín mimo EÚ sa v porovnaní s ostatnými členskými štátmi Slovensko umiestnilo na poslednom mieste s podielom 15,4 % (rovnaká pozícia ako v roku 2015). Viac ako tri štvrtiny z celkového vonkajšieho vývozu vytvorili MSP na Cypre (81,4 %) a v Lotyšsku (79,1 %). Viac ako dve tretiny z celkového vonkajšieho vývozu vytvorili MSP v Estónsku (70,8 %) a v Belgicku (69,6 %).

Graf 58: Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ v r. 2016

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu

* Luxembursko: použité dáta za rok 2015

**Malta: použité dáta za rok 2013

V roku 2016 tvoril podiel vnútrohospodárskeho dovozu malých a stredných podnikov členských krajín EÚ 52 % z celkového dovozu z krajín EÚ. V rámci Slovenskej republiky predstavoval podiel dovozu MSP 45,5% z celkového dovozu z krajín Európskej únie. Aj v prípade dovozu z krajín mimo EÚ zaostávajú malé a stredné podniky za členskými štátmi EÚ. Na Slovensku predstavoval podiel dovozu MSP 17 % z celkového objemu dovozu z krajín mimo EÚ (v EÚ 44,8 % na celkovom dovoze z krajín mimo EÚ)

Tabuľka 17: Štruktúra dovozu podľa veľkostných kategórií podnikov v SR a EÚ

			mikro (0-9)	malé (10-49)	stredné (50-249)	veľké (250+)	MSP spolu	Spolu	
EÚ 2016	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	416 255	388 634	582 300	1 282 289	1 387 189	2 669 479	
		Podiel	15,6%	14,6%	21,8%	48,0%	52,0%	100,0%	
	Krajiny mimo EÚ	Objem v mil. Eur	205 566	178 964	263 436	799 082	647 966	1 447 048	
		Podiel	14,2%	12,4%	18,2%	55,2%	44,8%	100,0%	
	Vývoz spolu	Objem v mil. Eur	621 821	567 598	845 736	2 081 371	2 035 156	4 116 526	
		Podiel	15,1%	13,8%	20,5%	50,6%	49,4%	100,0%	
	SR 2016	Krajiny EÚ	Objem v mil. Eur	5 639	6 414	9 164	25 454	21 217	46 671
			Podiel	12,1%	13,7%	19,6%	54,5%	45,5%	100,0%
Krajiny mimo EÚ		Objem v mil. Eur	433	484	1 257	10 582	2 173	12 755	
		Podiel	3,4%	3,8%	9,9%	83,0%	17,0%	100,0%	
Vývoz spolu		Objem v mil. Eur	6 072	6 898	10 421	36 036	23 390	59 426	
		Podiel	10,2%	11,6%	17,5%	60,6%	39,4%	100,0%	

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

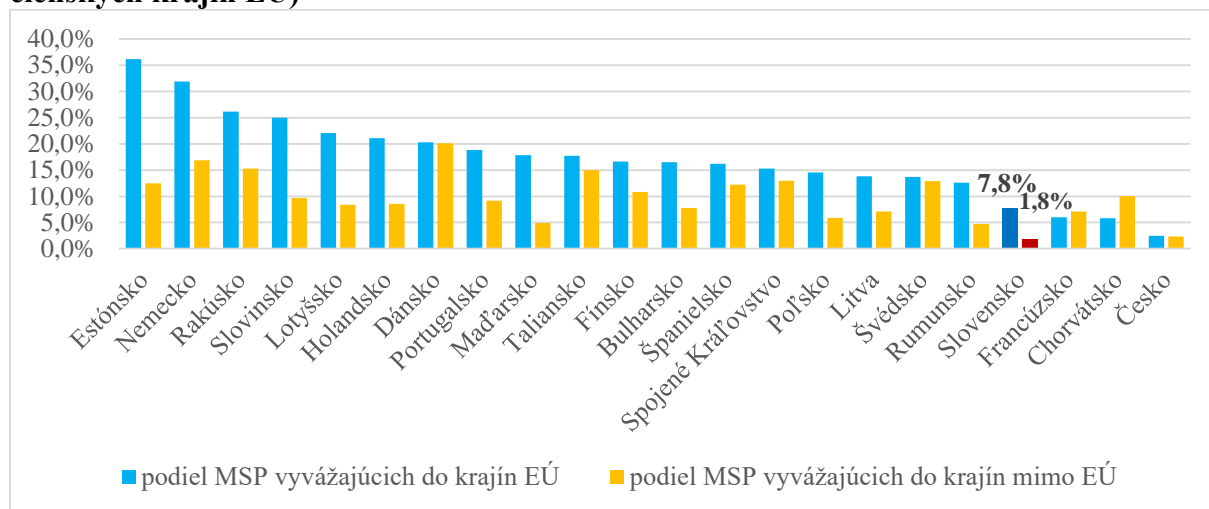
*údaje za Maltu a Luxembursko neboli dostupné za rok 2016.

5.1 Početnosť vyvážajúcich a dovážajúcich MSP

V porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ sa z hľadiska podielu vyvážajúcich MSP (do krajín EÚ) na celkovom počte MSP v sektore priemyslu v roku 2016 umiestnilo Slovensko na 4. mieste od konca s podielom 7,8 %.¹⁶ Podľa údajov Eurostatu dosiahli menší podiel ako Slovensko (7,8 %) nasledovné krajiny: Francúzsko (6 %), Chorvátsko (5,8 %) a Česká republika (2,4 %). Naopak v rámci porovnania členských krajín EÚ obsadili najvyššie priečky: Estónsko (36,2 %), Nemecko (31,9 %) a Rakúsko (26,1 %).

Podiel slovenských vyvážajúcich MSP (do krajín mimo EÚ) na celkovom počte MSP v sektore priemyslu predstavoval 1,8 % (rovnaký podiel ako v roku 2015). V rebríčku krajín sa tak Slovensko opätovne umiestnilo na poslednom mieste z pohľadu členských krajín EÚ. Najvyššie úrovne podielu vyvážajúcich MSP v sektore priemyslu do krajín mimo EÚ dosahuje: Dánsko (20,1 %), Nemecko (16,8 %) a Rakúsko (15,3 %).

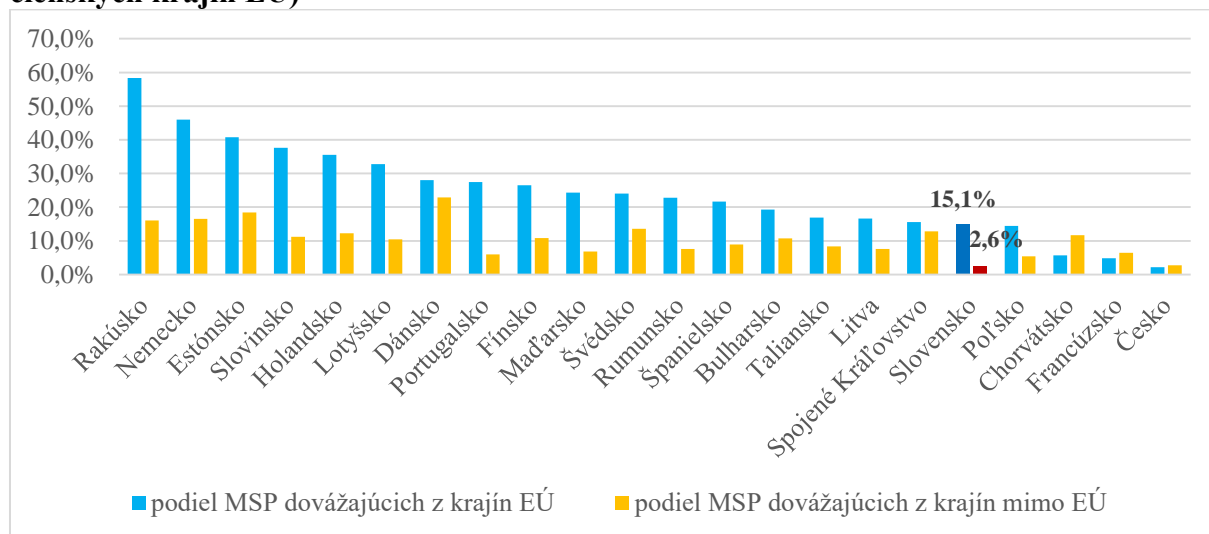
¹⁶ Z dôvodu nedostupnosti kompletných údajov bolo v rámci porovnania s ostatnými členskými krajinami EÚ (v rámci vývozu aj dovozu) vyčlenené Belgicko, Írsko, Grécko, Cyprus, Luxembursko a Malta.

Graf 59: Podiel vyvážajúcich MSP v sektore priemyslu v r. 2016 (porovnanie v rámci členských krajín EÚ)

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

V rámci porovnania podielu dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v sektore priemyslu (z krajín EÚ) sa Slovensko umiestnilo na 5. mieste od konca s podielom 15,1 %. Menší podiel dosiahli krajiny: Poľsko (14,4 %), Chorvátsko (5,7 %), Francúzsko (4,8 %) a Česká republika (2,2 %). Naopak na najvyšších priečkach sa umiestnilo Rakúsko (58,3 %), Nemecko (46 %) a Estónsko (40,8 %).

V roku 2016 predstavoval podiel dovážajúcich MSP na celkovom počte MSP v sektore priemyslu (z krajín mimo EÚ) 2,6 %, čím sa Slovensko umiestnilo z pohľadu členských krajín EÚ na poslednom mieste s tesným rozdielom (0,1 p. b.) s predposlednou Českou republikou. Najvyššie úrovne podielu dovážajúcich MSP z krajín mimo EÚ dosahovalo v roku 2016 Dánsko (22,9 %), Estónsko (18,4 %) a Nemecko (16,5 %). Z údajov Eurostatu vyplýva, že sledovaný podiel slovenských MSP dovážajúcich z krajín mimo EÚ dosahuje dlhodobo (od roku 2012) jednu z najnižších úrovní spomedzi členských krajín EÚ.

Graf 60: Podiel dovážajúcich MSP v sektore priemyslu v r. 2016 (porovnanie v rámci členských krajín EÚ)

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Eurostatu.

6 Metodické poznámky

Prezentované štatistické údaje o postavení malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode SR s tovarom sú spracované na základe definitívnych výsledkov zahraničného obchodu SR za rok 2017, ktoré boli publikované Štatistickým úradom SR v podrobnej štruktúre v októbri 2018.

Údaje zahraničného obchodu Slovenska s členskými krajinami EÚ vychádzajú zo spracovania prostredníctvom metodiky k systému INTRASTAT. Zahraničný obchod s tretími krajinami (mimo EÚ) je spracovaný prostredníctvom metodiky k systému EXTRASTAT. Súčasťou štatistiky obchodu medzi členskými štátmi, teda aj INTRASTAT systému sú podľa Finančnej správy Slovenskej republiky informácie o tovare, ktorý má štatút Európskej únie a je v pohybe medzi členskými štátmi.¹⁷ Systém INTRASTAT sa vzťahuje aj na tovary, ktoré prekročia vonkajšiu hranicu Európskej únie pri pohybe z jedného členského štátu do iného. Pre systém INTRASTAT-SK je tovarom všetok hnuiteľný majetok vrátane elektrickej energie, plynu a vody. Spravodajskou jednotkou pre systém INTRASTAT-SK je každá právnická, fyzická osoba a skupina registrovaná pre DPH v Slovenskej republike (podľa § 69a platného zákona o dani z pridanej hodnoty), ktorá za predchádzajúci kalendárny rok, alebo od začiatku sledovaného roka prijala alebo odoslala tovar EÚ v súhrnnej hodnote vyššej ako prah oslobodenia.

Štruktúra zahraničného obchodu podľa veľkostných kategórií podnikov je spracovaná na základe údajov, z ktorých boli vylúčené operácie vykonávané zahraničnými osobami (z celkového vývozu tvorili 13,5 % a z celkového dovozu 8,6 %).

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu je spracovaná podľa národného konceptu, t. j. podľa krajiny pôvodu (pri celkovom dovoze) a krajiny určenia (pri celkovom vývoze). V prípade nešpecifikovaného dovozu (tvoril 7,8 % z celkového dovozu) sa spracovanie uskutočnilo na základe krajiny zaslania. Krajina pôvodu je krajina, v ktorej bol tovar úplne vyrobený alebo získaný, alebo v ktorej tovar podstúpil podstatnú transformáciu. Za krajinu určenia sa považuje krajina, kde má byť tovar používaný, spotrebovaný alebo spracovaný, alebo posledná známa krajina, do ktorej bude tovar dopravený.

Veľkostná kategorizácia podnikov používaná v tomto materiáli je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od 1.1.2005. Kategóriu malých a stredných podnikov (MSP) tvoria podniky s počtom zamestnancov menším ako 250, kategóriu veľkých podnikov tvoria podniky s počtom zamestnancov 250 a viac. V rámci kategórie MSP rozlišujeme mikropodniky (0 – 9 zamestnancov), malé podniky (10 – 49 zamestnancov) a stredné podniky (50 - 249). Kategória mikropodnikov zahŕňa aj podnikateľské subjekty s nezisteným počtom zamestnancov. Okrem počtu pracovníkov platia pre kategorizáciu podniku podľa uvedeného odporúčania aj ďalšie kritériá týkajúce sa výšky obratu, hodnoty aktív a vlastnickej štruktúry. V materiály sa uvažuje s počtom zamestnancov ako s jediným kritériom na začlenenie podniku do kategórie MSP. V prípade jedného významného exportéra (s počtom zamestnancov menej ako 250) bol pri posudzovaní jeho zaradenia do príslušných veľkostných kategórií zohľadnený aj objem obratu/vývozu, ktorý niekoľkonásobne prekračuje odporúčanú hranicu obratu pre MSP (50 mil. Eur), na základe čoho bol uvedený subjekt zaradený do kategórie veľkých podnikov.

Do spracovania sú zahrnuté aj obchodné operácie, ktoré realizovali registrované skupiny pre DPH (registrácia viacerých zdaniteľných osôb ako jedného platiteľa dane pod jedným

¹⁷ Finančná správa Slovenskej republiky (2018). Dostupné online na: <https://intrastat.financnasprava.sk/index.php?page=vsinfo>

identifikačným číslom pre DPH). Skupinové registrácie predstavujú vzájomne prepojené subjekty s finančnou, majetkovou a organizačnou previazanosťou. Za všetky prepojené subjekty skupiny podáva hlásenia INTRASTAT-SK jeden zástupca (kumulované hodnoty vývozných a obchodných operácií členov skupiny). Počet zamestnancov registrovanej skupiny predstavuje kumulovaný počet zamestnancov všetkých jej členov. Napríklad, v roku 2015 bolo v štatistike zahraničného obchodu evidovaných 42 skupinových registrácií na strane vývozu s celkovým počtom členov skupín 201. V kategórii „250 a viac“ bolo evidovaných aj 69 subjektov z kategórie MSP s odhadovaným objemom vývozu 32 mil. Eur, čo predstavuje podiel na celkovom vývoze 0,05 %. Na strane dovozu bolo evidovaných 78 skupinových registrácií s počtom členov skupín 360.

Z hľadiska právnych foriem zahrňujú podnikateľské subjekty v jednotlivých veľkostných kategóriách právnické osoby – podniky, ako aj fyzické osoby – podnikateľov.

Postavenie malých a stredných podnikov v zahraničnom obchode high-tech tovarov je spracované na základe zoznamu high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev.4 (Tabuľka 18 v prílohovej časti).

Vo výstupe sa popisuje štruktúra zahraničného obchodu podľa nasledovných druhov vlastníctva:

- Zahraničné vlastníctvo – majú subjekty založené a kontrolované zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom.
- Medzinárodné vlastníctvo – majú tie subjekty, ktoré boli založené spoločne domácou a zahraničnou právnickou osobou alebo fyzickou osobou-podnikateľom.
- Súkromné tuzemské vlastníctvo – majú subjekty založené a kontrolované súkromným tuzemským subjektom alebo osobou.
- Družstevné vlastníctvo – majú subjekty, ktoré podnikajú ako právna forma družstvo v zmysle ustanovení § 221, § 222 zákona č. 513/1991 Obchodného zákonníka.

Údaje o veľkostných kategóriách a ekonomickej činnosti podnikateľských subjektov boli použité na základe prepojenia údajov Registra zahraničného obchodu ŠÚ SR a Registra organizácií ŠÚ SR. Zdrojom údajov o zahraničnom obchode ostatných krajín EÚ je Eurostat.

Záver

Na základe analýzy dostupných údajov o zahraničnom obchode Slovenska za rok 2017 možno vyvodit' niekoľko kľúčových zistení, ktoré jasnejšie reflektujú špecifické postavenie malých a stredných podnikov v národnom hospodárstve:

- V zahranično-obchodnej výmene Slovenska aj naďalej zastávajú dominantné postavenie veľké podniky. V roku 2017 predstavoval podiel MSP na celkovom objeme vyvezeného tovaru 28,1 % (o 0,9 p. b. menej ako v roku 2016). Podiel MSP na celkovom objeme dovezeného tovaru bol na úrovni 40,3 % (o 1,8 p. b. menej ako v roku 2016).
- V absolútnom vyjadrení predstavoval objem vývozu MSP hodnotu 18 149,3 mil. Eur. V porovnaní s rokom 2016 sa objem vývozu MSP zvýšil o 1,1 %.
- V rámci jednotlivých veľkostných kategórií podnikov sa medziročne znížil len objem vývozu mikropodnikov (o 1 427 mil. Eur). Objem vývozu malých podnikov medziročne vzrástol o 1 098,7 mil. Eur, stredných podnikov o 519,8 mil. Eur a veľkých podnikov o 2 605,4 mil. Eur.
- Medzi najvýznamnejšie komodity vývozu MSP v roku 2017 patrili: stroje, prístroje, elektronické zariadenia (32,6 %), základné kovy a výrobky z nich (14,6 %), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (10,4 %). Malé a stredné podniky sa najväčšou mierou podieľali na vývoze rastlinných výrobkov (94,4 %), živých zvierat, živočíšnych výrobkov (80,5 %), dreva a výrobkov z dreva, dreveného uhlia (76,7 %), výrobkov potravinárskeho priemyslu (63,5 %).
- Z pohľadu teritoriálnej štruktúry vývozu MSP naďalej zohráva kľúčovú rolu jednotný trh EÚ. V roku 2017 predstavoval celkový objem vývozu do krajín EÚ 16 554,8 mil. Eur (91,2 % z celkového vývozu MSP). Najvýznamnejším teritóriom vývozu MSP v rámci krajín EÚ bolo v roku 2017 Nemecko (22,2 %), Česká republika (20,1 %), Maďarsko (12,1 %) a Poľsko (9,2 %).
- Komoditná štruktúra vývozu MSP do krajín EÚ sa vyznačuje významnejším zastúpením: strojov, prístrojov, el. zariadení (32,2 %), základných kovov a výrobkov z nich (15 %), vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (10,9 %) a plastov, kaučuku a výrobkov z nich (7,6 %).
- Vývoz do krajín mimo EÚ dosiahol celkový objem 1 604,5 mil. Eur (8,8 % z celkového vývozu MSP). Celkový objem vývozu MSP do krajín mimo EÚ sa medziročne zvýšil o 72,4 mil. Eur (o 4,7 %). V roku 2017 patrili medzi najvýznamnejšie krajiny vývozu malých a stredných podnikov: Švajčiarsko (11,8 %), Rusko (11,7 %) a Ukrajina (10,6 %).
- Z hľadiska odvetvovej štruktúry v roku 2017 tvoril podiel objemu vývozu MSP v odvetví priemyslu (50,7 %) a obchodu (32,1 %) viac ako tri štvrtiny (82,8 %) z celkového vývozu malých a stredných podnikov.
- Regionálna štruktúra vývozu malých a stredných podnikov sa vyznačuje dominanciou MSP so sídlom v Bratislavskom kraji (32,2 % z celkového vývozu MSP). Významné

postavenie zastávali aj MSP sídliace v Trnavskom kraji (14,3 %) a v Nitrianskom kraji (12,7 %). Najnižšou mierou sa podieľali MSP sídliace v Košickom kraji (7 %) a v Banskobystrickom kraji (7,1 %).

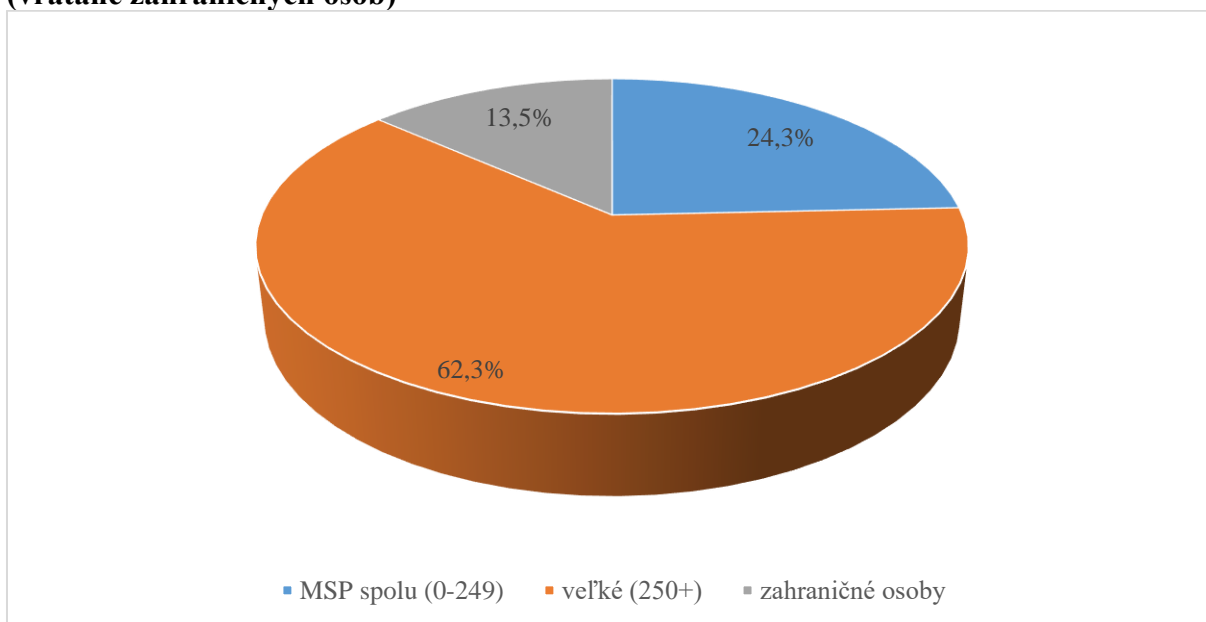
- Takmer polovica (47,7 %) vývozu MSP v roku 2017 bola výsledkom činnosti subjektov so zahraničným kapitálom. Malé a stredné podniky s medzinárodným vlastníctvom realizovali 15,3 % vývozu a subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom realizovali 35,2 %.
- Celkový počet vyvážajúcich podnikateľských subjektov bol v roku 2017 na úrovni 30 635 podnikov, z toho podiel MSP predstavoval 98,5 % (30 168 podnikov). Z hľadiska právnej formy v tejto skupine naďalej dominujú právnické osoby s podielom 85 %. V odvetvovej štruktúre vyvážajúcich MSP (podľa hrubšieho členenia SK NACE) prevládajú subjekty z odvetvia obchodu (36,9 %), priemyslu (21,1 %) a obchodných služieb (17,2 %).
- V absolútnom vyjadrení predstavoval objem dovozu MSP hodnotu 26 421,7 mil. Eur. V porovnaní s rokom 2016 sa objem dovozu MSP zvýšil o 3,4 %.
- Z pohľadu komoditnej štruktúry dovozu MSP patrili v roku 2017 medzi najvýznamnejšie komodity: stroje, prístroje, elektronické zariadenia (25,8 %), vozidlá, lietadlá, dopravné zariadenia (13,7 %) a základné kovy a výrobky z nich (11,8 %).
- Z hľadiska teritoriálnej štruktúry bol v prevažnej miere dovoz MSP naďalej orientovaný na jednotný trh EÚ. V roku 2017 dosiahol podiel dovozu MSP z krajín EÚ 78,1 % z celkového dovozu malých a stredných podnikov (20 643,9 mil. Eur v absolútnom vyjadrení). Najväčší objem dovozeného tovaru MSP z krajín EÚ tvoril dovoz z Českej republiky (24,7 %), z Nemecka (20 %), z Poľska (9,5 %), z Rakúska (8,6%) a z Maďarska (7,3 %).
- V roku 2017 predstavoval celkový objem dovozu MSP z krajín mimo EÚ 5 777,8 mil. Eur (21,9 % z celkového dovozu MSP).
- Najväčší podiel na celkovom dovoze MSP v rámci trhov mimo EÚ dosiahla Čína (32,8 %) s Kórejskou republikou (10,7 %). Malé a stredné podniky boli najvýraznejšie zastúpené na dovoze zo Srbska (79,7 %), Tuniska (74,7 %), Maroka (72,9 %), Švajčiarska (71,8 %) a Mexika (61,1 %).
- Z hľadiska odvetvovej štruktúry v roku 2017 tvoril podiel objemu dovozu MSP v odvetví priemyslu (26,6 %) a obchodu (54,7 %) viac ako tri štvrtiny (81,3 %) z celkového dovozu malých a stredných podnikov.
- Komoditná štruktúra dovozu MSP z krajín EÚ sa vyznačuje významnejším zastúpením: strojov, prístrojov, elektronických zariadení (22,3 %), vozidiel, lietadiel, dopravných zariadení (14,5 %), základných kovov a výrobkov z nich (12,5 %), výrobkov chemického priemyslu (9,5 %) a nerastných výrobkov (7,7 %).
- Takmer polovica (48,5 %) dovozu MSP v roku 2017 bola výsledkom činnosti subjektov so zahraničným kapitálom. Malé a stredné podniky s medzinárodným vlastníctvom

realizovali 15,7 % dovozu a subjekty so súkromným tuzemským vlastníctvom realizovali viac ako jednu tretinu dovozu MSP (33,7 %).

- Regionálna štruktúra celkového dovozu MSP je charakteristická výraznou dominanciou Bratislavského kraja na celkovom dovoze malých a stredných podnikov (46,1 %). V porovnaní s rokom 2016 sa zvýšil podiel MSP so sídlom v Bratislavskom kraji o 1,1 percentuálneho bodu.
- Celkový počet dovážajúcich podnikateľských subjektov dosiahol v roku 2017 úroveň 88 921 podnikov, z toho podiel MSP predstavoval 99,2 %. Z hľadiska právnej formy v tejto skupine naďalej dominujú právnické osoby s podielom 76,3 %.
- V zahranično-obchodnej bilancii malých a stredných podnikov naďalej pokračuje trend nárastu pasívneho salda, ktoré v roku 2017 bolo v objeme 8 272,4 mil. Eur.
- Najvyššie aktívne saldo mali MSP zo Slovenska s Maďarskom (490,3 mil. Eur), Chorvátskom (100,9 mil. Eur) a Bulharskom (59 mil. Eur).
- Najvyššie pasívne saldo MSP zo Slovenska bolo v zahranično-obchodnej činnosti s Čínou (1 828,4 mil. Eur), Českou republikou (1 762,9 mil. Eur) a Kórejskou republikou (602,1 mil. Eur).
- Podľa údajov, ako aj metodiky Eurostatu tvorili malé a stredné podniky v EÚ v roku 2016 súhrnne 45,8 % podiel na celkovom vývoze do krajín EÚ. Na Slovensku dosahujú podiel 28,3 %. Malé a stredné podniky na Slovensku dosahujú taktiež nižší podiel na vývoze do krajín mimo EÚ (15,4 %) v porovnaní s krajinami jedného trhu EÚ (34,7 %).
- Slovensko bolo v porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ v roku 2016 s 28,3 % podielom MSP na vývoze do krajín EÚ na 27. mieste. Najvyšší podiel na vývoze MSP do krajín EÚ dosiahli malé a stredné podniky na Cypre (81,2 %), v Lotyšsku (78,4%) a v Belgicku (71,8 %).
- V rámci vývozu MSP do krajín mimo EÚ sa Slovensko umiestnilo s podielom 15,4 % na poslednom (28. mieste) v porovnaní s ostatnými členskými štátmi EÚ. Najvyšší podiel vývozu MSP do krajín mimo EÚ v roku 2016 dosiahli: Cyprus (81,4 %), Lotyšsko (71,9 %) a Estónsko (70,8 %).
- Slovensko zaostáva za krajinami EÚ aj v počte vyvážajúcich a dovážajúcich MSP v sektore priemyslu. Najvýraznejšie sa to prejavuje v rámci podielu vyvážajúcich, resp. dovážajúcich MSP v sektore priemyslu do/z krajín mimo EÚ (1,8 %, resp. 2,6 %).

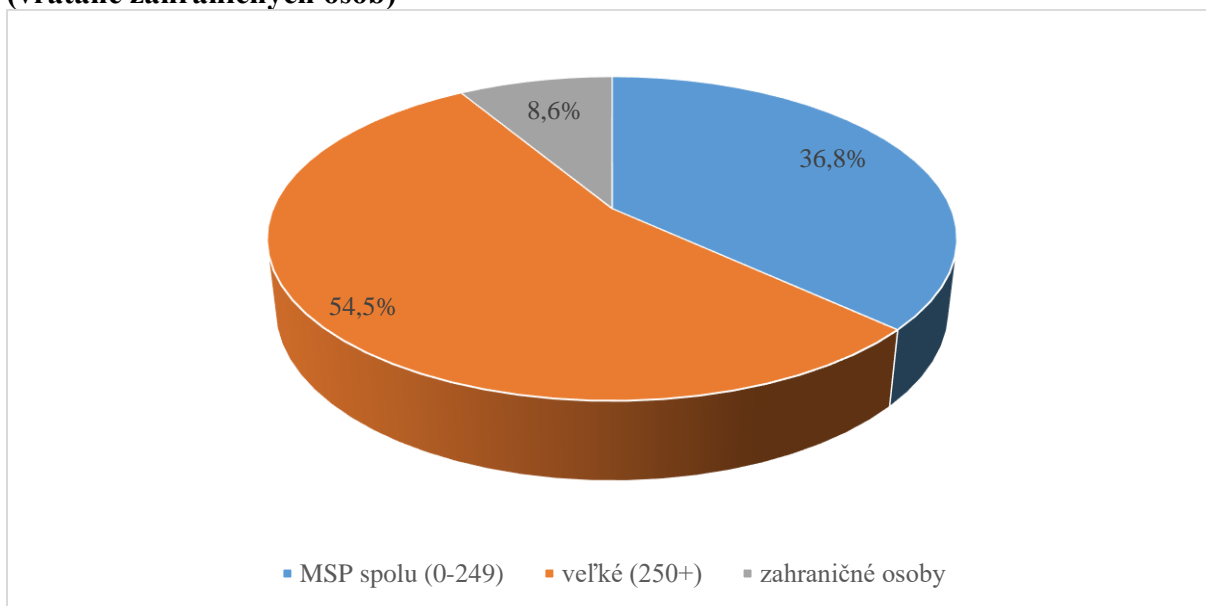
Prílohy

Graf 61: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom vývoze v r. 2017 (vrátane zahraničných osôb)

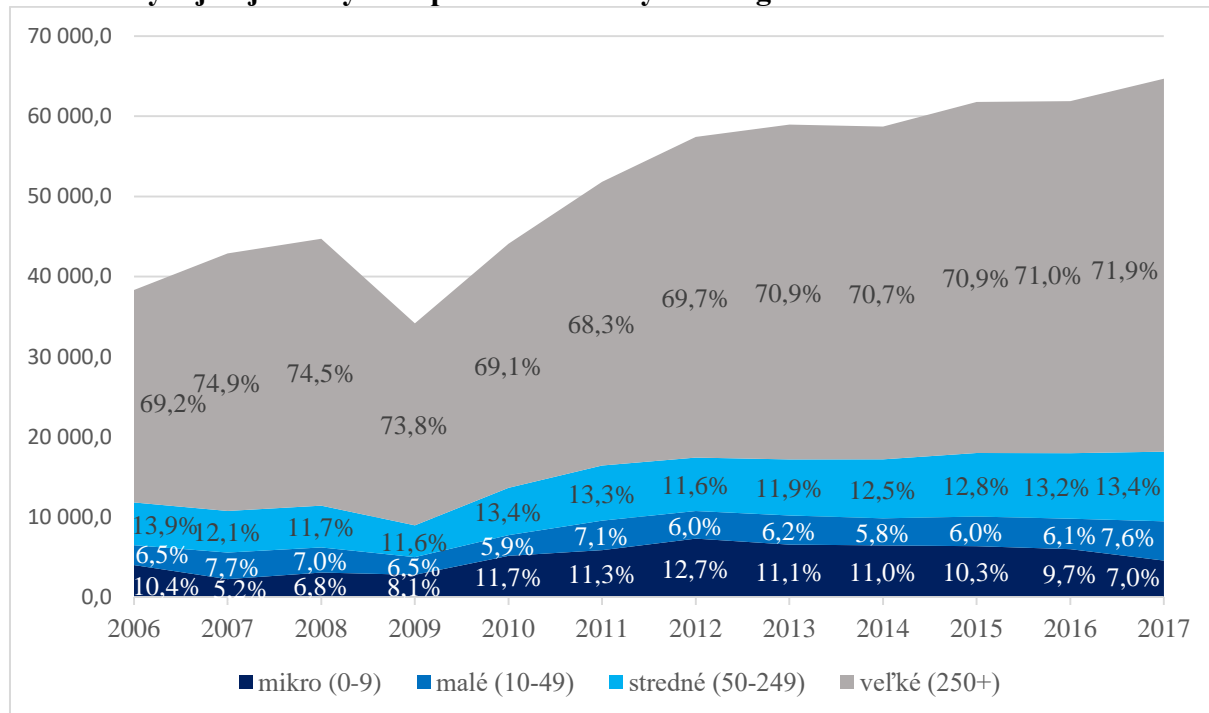
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 62: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na celkovom dovoze v r. 2017 (vrátane zahraničných osôb)

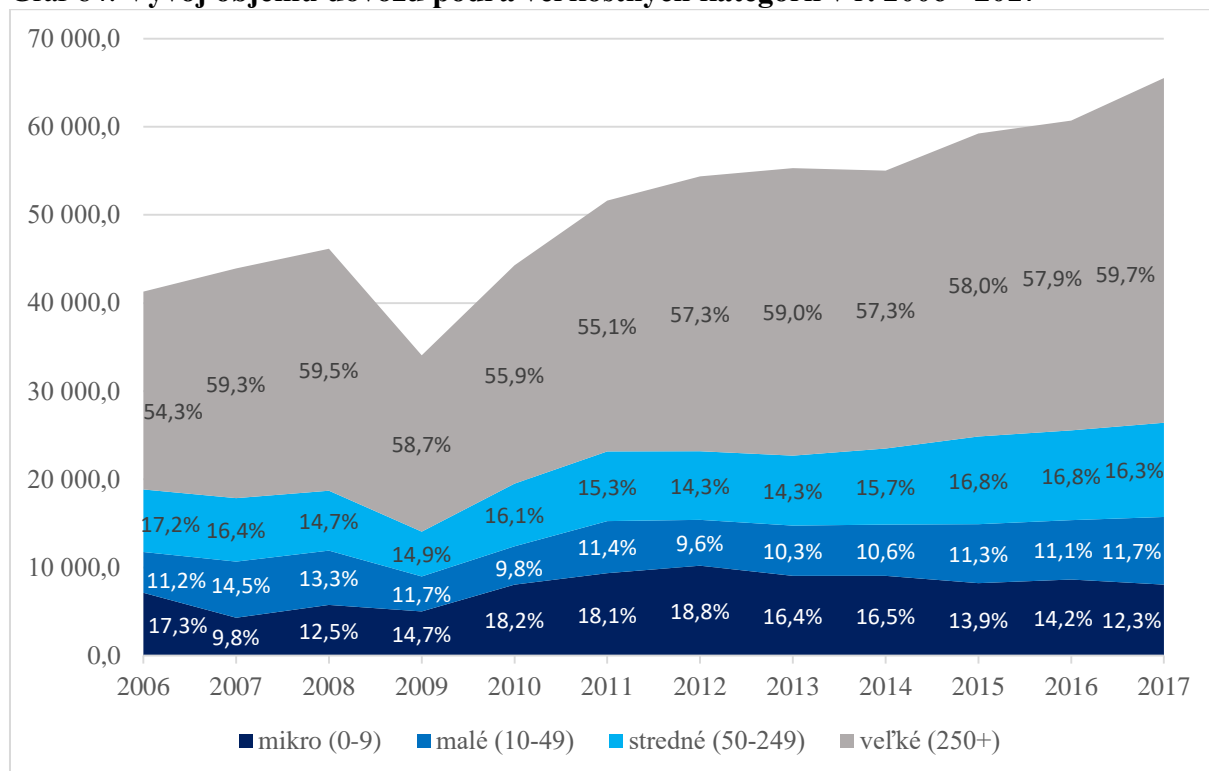
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 63: Vývoj objemu vývozu podľa veľkostných kategórií v r. 2006 - 2017

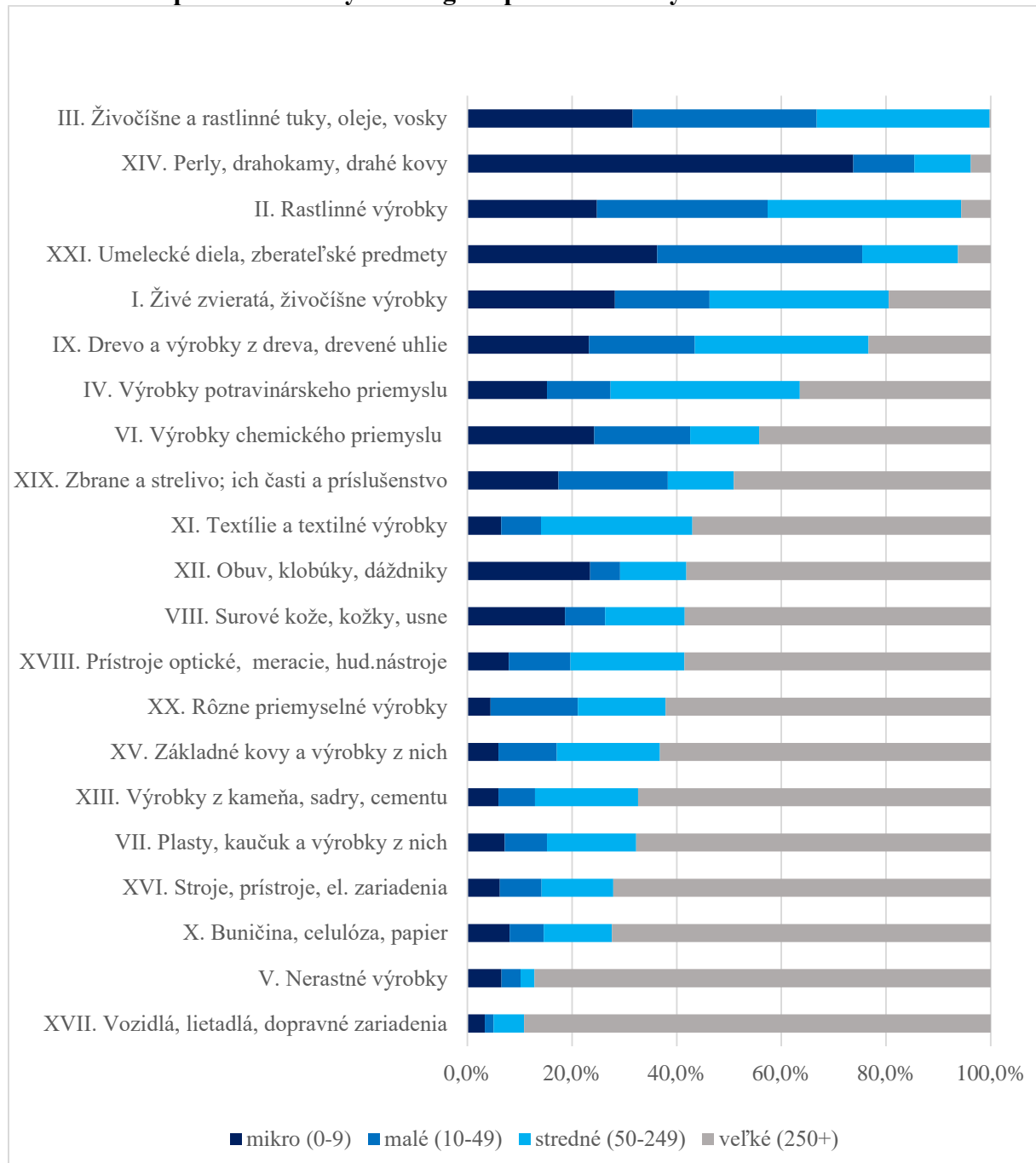
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 64: Vývoj objemu dovozu podľa veľkostných kategórií v r. 2006 - 2017

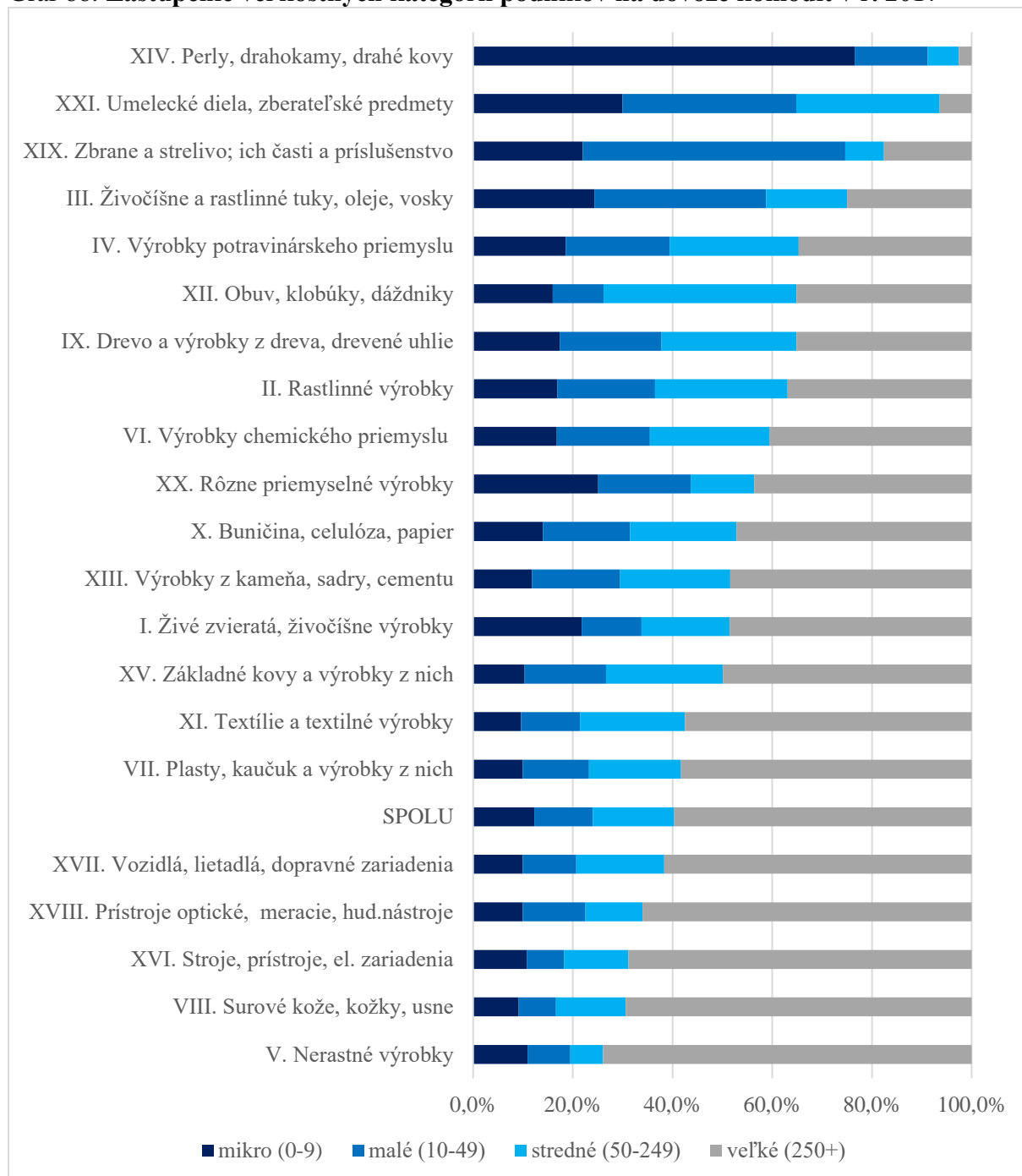
Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Graf 65: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na vývoze komodít v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov štatistického úradu SR

Graf 66: Zastúpenie veľkostných kategórií podnikov na dovoze komodít v r. 2017

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR.

Zoznam jednotlivých položiek high-tech tovarov podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie SITC Rev. 4

Tabuľka 18: Zoznam High-tech produktov podľa SITC Rev. 4

High-tech aggregation by SITC Rev.4

High-technology trade is defined as exports and imports of products according the Standard International Trade Classification (SITC – Rev. 4) as listed below. This list, based on the OECD definition, contains technical products of which the manufacturing involved a high intensity of R&D.

Group	Code	Title
Aerospace	(714-714.89-714.99)+	Aeroplane motors, excluding 714.89 and 714.99
	792.1+	Helicopters
	792.2+792.3+792.4+	Aeroplanes and other aircraft, mechanically-propelled (other than helicopters)
	792.5+	Spacecraft (including satellites) and spacecraft launch vehicles
	792.91+	Propellers and rotors and parts thereof
	792.93+	Undercarriages and parts thereof
	874.11	Direction finding compasses; other navigational instruments and appliances
Computersoffice machines	751.94+	Multifunction office machines, capable of connecting to a computer or a network
	751.95+	Other office machines, capable of connecting to computer or a network
	752+	Computers
	759.97	Parts and accessories of group 752
Electronics-telecommunications	763.31+	Sound recording or reproducing apparatus operated by coins, bank cards, etc
	763.8+	Video apparatus
	(764-764.93-764.99)+	Telecommunications equipment, excluding 764.93 and 764.99
	772.2+	Printed circuits
	772.61+	Electrical boards and consoles < 1000V
	773.18+	Optical fibre cables
	776.25+	Microwave tubes
	776.27+	Other valves and tubes
	776.3+	Semiconductor devices
	776.4+	Electronic integrated circuits
776.8+	Piezoelectric crystals	
898.44+	Optical media	
898.46	Semiconductor media	
Pharmacy	541.3+	Antibiotics
	541.5+	Hormones and their derivatives
	541.6+	Glycosides, glands, antisera, vaccines
	542.1+	Medicaments containing antibiotics or derivatives thereof
	542.2	Medicaments containing hormones or other products of subgroup 541.5

Group	Code	Title
Scientific instruments	774+	Electrodiagnostic apparatus for medicine or surgery and radiological apparatus
	871+	Optical instruments and apparatus
	872.11+	Dental drill engines
	(874-874.11-874.2)+	Measuring instruments and apparatus, excluding 874.11, 874.2
	881.11+	Photographic cameras
	881.21+	Cinematographic cameras
	884.11+	Contact lenses
	884.19+ (899.6-899.65-899.69)	Optical fibres other than those of heading 773.1 Orthopaedic appliances, excluding 899.65, 899.69
Electrical machinery	778.6-778.61-778.66-778.69)+	Electrical capacitors, fixed, variable or adjustable, excluding 778.61, 778.66, 778.69
	778.7+	Electrical machines, having individual functions
	778.84	Electric sound or visual signalling apparatus
Chemistry	522.22+	Selenium, tellurium, phosphorus, arsenic and boron
	522.23+	Silicon
	522.29+	Calcium, strontium and barium
	522.69+	Other inorganic bases
	525+	Radioactive materials
	531+	Synthetic organic colouring matter and colour lakes
	574.33+ 591	Polyethylene terephthalate Insecticides, disinfectants
Non-electrical machinery	714.89+	Other gas turbines
	714.99+	Part of gas turbines
	718.7+	Nuclear reactors and parts thereof, fuel elements, etc
	728.47+	Machinery and apparatus for isotopic separation
	731.1+	Machine-tools working by laser or other light or photon beam, etc
	731.31+	Horizontal lathes, numerically controlled
	731.35+	Other lathes, numerically controlled
	731.42+	Other drilling machines, numerically controlled
	731.44+	Other boring-milling machines, numerically controlled
	731.51+	Milling machines, knee-type, numerically controlled
	731.53+	Other milling machines, numerically controlled
	731.61+	Flat-surface grinding machines, numerically controlled
	731.63+	Other grinding machines, numerically controlled
	731.65+	Sharpening machines, numerically controlled
	733.12+	Bending, folding, straightening or flattening machines, numerically controlled
	733.14+	Shearing machines, numerically controlled
	733.16+	Punching machines, numerically controlled
	735.9+	Parts and accessories of 731 and 733
737.33+	Machines and apparatus for resistance welding of metal, fully or partly automatic	
737.35	Machines and apparatus for arc welding of metal, fully or partly automatic	
Armament	891	Arms and ammunition